

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
APRIL 25

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
ST PETERSBURG, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

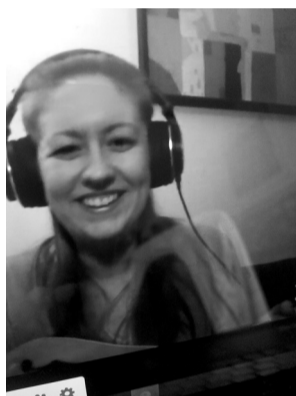
«LAIKS» IS PUBLISHED SINCE 1949 // «LAIKS» IZNĀK NO 1949. GADA
Published 48 times per year except the first week in January, the first week of May, the last week in June, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper «Laiks», Inc., 6145 SUN BLVD Apt. 203, ST PETERSBURG, FL 33715
POSTMASTER: Send address change to: «Laiks», 50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

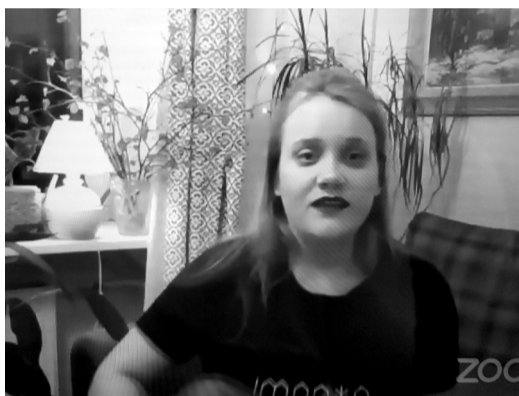
Volume LXXI Nr. 16 (5953)

2020. gada 25. aprīlis – 1. maijs

Amerikas latvieši sarīko virtuālu sadziedāšanos

Imanta Nīgale

Katrīna Dimanta

Pauls Berkoldas ar dēliem Dāvi un Aleksi

18. aprīlī Latvijā jau bija vēls vakars, ASV vidienē un Austrumkrastā – pēcpusdiena, Rietumkrastā – pusdienas laiks. Laika starpība netraucēja vairāk nekā 400 cilvēkiem piedalīties Amerikas latviešu apvienības (ALA) un Amerikas latviešu jaunatnes apvienības sarīkotajā virtuālās dziedāšanas pasākumā kopā ar grupas *ImantaDimanta* solistēm Imantu Nīgali un Katrīnu Dimantu. Sadziedāšanās bija abu organizāciju kopīgi izlolotā vir-

tuālo pasākumu cikla pirmais notikums, kurā varēja piedalīties, lietojot *Zoom* vietni, vai pieslēdzoties video ALA *Facebook* lapā. *Zoom* vietnē sadziedājās 80 cilvēki, ieskaitot Paulu Berkoldu no Kalifornijas, kuŗš dziedāja kopā ar dēliem Dāvi un Aleksi. *Facebook* ALA lapā raidītais video vienlaikus pulcēja vairāk nekā 300 skatītāju, kas komentāru sadaļā ievietoja pateicības, sirsnīgus komentārus un, jādodomā, dziedāja līdzī. Ja nu kāds bija piemirsis vārdus tik pa-

zīstamajām dziesmām, pieejami bija arī dziesmu teksti. Virtuālajos dziedāšanas svētkos piedalījās latvieši no gandrīz visiem ASV štatiem, no Turcijas, Brazīlijas, Dānijas, Beļģijas, Kanādas, Francijas, Vācijas, no Āgenskalna un Ziepniekkalna Rīgā, no Smiltenes. Sveicīnu dalībniekiem sūtīja Latvijas vēstniecības ASV darbinieki Vašingtonā, jācer, ka viņi pievienojās arī dziesmās. Līdz dienas beigām sadziedāšanās video bija noskatījušies apmēram pieci tūk-

stoši cilvēku. Video joprojām var noskatīties ALA *YouTube* kanālā. ALA kopā ar Amerikas latviešu jaunatnes apvienību sagatavojusi dažādas programmas arī nākamajiem sestdienas vakariem. Pavaris Amerikas latviešu sabiedrībai vienmēr bijis notikumiem bagāts, tāpēc ALA un ALJA sadarbojas, lai latviešu sabiedrība ASV un citur pasaulē šajā sociālās izolācijas laikā nezaudētu tik svarīgo kopības sajūtu.

Kā saprast sevi un šo laiku?

Cēsis klusi gaida vasaru // Foto: Indulis Zālīte
Totālītārisma seku dokumentēšanas centra vadītājs no 1995. līdz 2008. gadam un tagadējais centra konsultants Indulis Zālīte par laika, vietas un vēstures redzējumu un izpratni intervijā Sallijai Benfeldei (*Lasiet 13. un 15. lpp.*)

Vītolu fonds turpina atbalstu

VITOLU FONDS

Noslēgusies pieteikšanās uz 2020./2021. mācību gada stipendijām Vītolu fondā.

Vītolu fondā saņemti 465 pieteikumi no visiem Latvijas novadu 12. klašu absolventiem, pēc palīdzības šogad ir vērsušies 22 bāreņi un 168 kandidāti, kuŗus audzina tikai viens no vecākiem. Lai arī Latvijā ziņo, ka sociālā situācija uzlabojas, kandidātu stāsti ļauj ielūkoties realitātes skarbumā – vairumā gadījumos ir jārikojas nekavējoties un palīdzība jāsniedz jau pirms vidusskolas absolvēšanas.

3. aprīlī Padomes sēdē tika pieņemts lēmums, ka stipendija nepieciešama 336 jauniešiem, bet 129 pieteikumi ir noraidīti. Lai 2020./2021. mācību gadā Fonds varētu palīdzēt jauniešiem uzsākt studijas un esošajiem stipendātiem pagarināt stipendiju ligu-

mus, ir nepieciešamas 650 stipendijas. Ir arī skaidrs, ka daudziem dzīve pēc pandēmijas mainīsies. Tādos brīžos sabiedrības organizāciju darbs kļūst ļoti svarīgs un nepieciešams. Ziedotājs Arnis Apsītis ir teicis: “Slīktā ziņa ir tā, ka visiem palīdzēt mēs nevaram, lai kā to vēlētos. Taču labā ziņa ir tā, ka katrs no mums var palīdzēt kādam, kam šis atbalsts ir vajadzīgs. Un kopā mēs varam palīdzēt daudziem. Jo vairāk mūsu ir, jo lielākam skaitam jauniešu mēs varam palīdzēt.”

Lai mums visiem pietiek veselības, spēka un izturības, lai izdodas saglabāt dzīvesprieku, ticību, cerību labajam! Tikai kopā ar jums mēs varēsim palīdzēt jauniešiem iegūt izglītību!

Jūsu Vītolu fonds

@brivalatvija

@briva_latvija

Aizslēgtā
pasaule.
Dzīve Briselē
2. un 8. lpp.

Kā šo laiku
pavada
mūsu lasītāji?
3. lpp.

Latviešu ārsti
cīņā ar pandēmiju
4. lpp.

Par vēsturisko
atmiņu un viltus
ziņām
11. lpp.

Numura
intervijā –
Indulis Zālīte
13. un 15. lpp.

Trimdas archīvu
mājupceļš
14. un 15. lpp.

Sporta
aktuālītātes
17. un 20. lpp.

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros:
3 mēn. US \$ 50.00.

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai inīciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.
Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.

Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adreses
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256

LAIKS

50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

«LAIKA» abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā 3 mēneši \$69.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā 3 mēneši \$69.00
Laiks pa gaisa pastu Kanādā 3 mēneši \$75.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

Aizslēgtās pasaules piezīmes: Beļģijas simbols maskā

ĢIRTS SALMGRIEZIS

Nekas jau nav īpaši mainījies šajā izolācijas laikā. Jau vairāk nekā mēnesi – ik vakaru pulksten astoņos beļģi atvērt logus, izliecas ārā un aplaudē medicīnas darbiniekiem, cilvēkiem, kuŗi šajās dienās dara visnotaļ svarīgu, sarežģītu darbu. Vienīgi līdz ar tumsas izzušanu un spilgtākas gaismas iestāšanos vakaros var beidzot labāk saskatīt kaimiņu sejas ielas pretējā pusē. Tikai kaimiņu mīnkānam, kas manu terasi izmanto kā smalku atpūtas bazi pēc nogurdinošām pastaigām un labprāt ieņaudas pēc spēļu desas, dažkārt uzstājīgi ar žēlīgu pieskaņu pat, izlūdzoties atsaldētu garneli, šāda plaušķināšana un kastroļu publiska grabināšana nu gluži pie sirds neiet. Līdz ar ziemā uzkrātām gardēža kalorijām pazudusi atspērijā augstlēkšanas veiklība. Tik ātri vairs nevar pārlēkt pāri žogam un nozūst klusumā krūmos no šīs *minkasprāt* tautas skaļās vienotības akcijas. Kaimiņu runcim dzīve nav īpaši mainījusies. Nevis pilsētas lielveikala kaķu barību, bet delikateses tomēr ciemos iegūst nu gluži kā uz paplātes, taču pārējiem dzīve Briselē vairs nav tāda kā agrāk...

Tik skaista kā virpuļojoša kristāla trauka apmirdzēta, eksotiskiem augļiem pārpildīta. Jā, un ar mutuļojošām sarunām dažādās

Raksta autors Briseles sabiedriskajā transportā

alus dzertuvēs, kur no pilnām uzrūgušām alus mucām savu personisko laimi apreibināja daudzi jo daudzi. Tūristu pūļi vairs jau

nav manāmi vecpilsētas laukumā. Ikdienas ritmi ir citās noskaņās. Ir laiks vientulībai un – ja nepieciešams – sarunām pašam ar sevi, ja vien sevi uzskatī par viedāko cilvēku pasaulē. Aizkavējusies un ielgusi svētdiena. Šādas izjūtas rodas ir ik rītu, atverot acis... *Ave sol!* – esi sveicināta, saule! varu sacīt ik rītu, jo līdz ar attālināto laikmetu Beļģijā paradoksāli iestājušās saulainas dienas un no pierastās sinchronās lietus simfonijas nav ne vēsts jau vairāk nekā mēnesi. Fonā skanot gan franču šansoniem, gan izcilā, visu laiku leģendārākā Raimonda Paula koncertam bez skatītājiem Latvijas Radio studijā, varu attālināti ieskicēt dažus šī neordinārā mēneša akordus, atklājumus, pārdomas.

Baltās olas, glancētie žurnāli

Šajās dienās ir īpaši jādama, kā pēc attālinātā darba ielānot arī citas aktivitātes. Īru kollega brīvbrīžos iegrimst dzīves un modes stila žurnālos, kas vēl nesen sludināja skaisto bezrūpīgo dzīvi bez robežām. Tā jau tagad ir tikai vairs nostalgija, kā būtu bijis, ja bijis... Savukārt mana latviešu kollega nespēj vien nopriecēties, kā pirms Lieldienām devusies nelielā, savā ziņā pat ekskluzīvā, dažus kilometrus izbraucienā ar auto – uz krievu pārtikas preču veikalu! Tur atradusi baltas olas, jo, lai dabūtu labāku ietonējumu, balta ola ļauj labāk sīpolu mizu krāsu valdzinājuma ietekmei. Vēlāk, kad attālināti ieraudzīju kollegas Lieldienas olu meistardarbus, aiz savas mākslinieciskās vienkāršības bezspēcībā nopūtos, jo manējais vienkāršais, *zemgalīgi* brūni pelēkais krāsojums nevarēja sacensties ar viņas veikumu, kas atgādināja dažu labu kolekciju no Pradas Laikmetīgās mākslas muzeja Milānā. Kopumā gan Lieldienas Beļģijā atnāca mierīgā gaisotnē, nebija nekādas ekstravagantas pieskaņas no vēl tik nesenās Milānas modes nedēļas.

Pats pirms svētku nedēļas došos uz vietējo pasta nodaļu. Parasti uz šo institūciju dodos diezgan reti, jo Beļģijā pasta iecirkņi strādā laikos, kas rada lielu izaicinājumu, jo gandrīz jāņem pusdienu brīva, jākavē darbs – iecirkņi tiek atvērti pulksten 9.30 un aizvērti 17.30.

(turpināts 8. lpp.)

Turpinām akciju “Steigsimies palīdzēt!”

Dāsnie ziedotāji! Līdz šim esam savākuši \$12,250, kas kopā ar ALA nozares *Sadarbība ar Latviju* pielikumu būs \$24,500! Tomēr datori vēl ir vajadzīgi daudz bērnu ģimenēm. Esam nolēmuši pagarināt akciju līdz aprīļa beigām. Ja vēl neesat piedalījušies šajā akcijā, lūdzu, apsveriet savas iespējas palīdzēt bērniem Latvijas ģimenēs nodrošināt iespēju mācīties no mājām!

Cieņā – Kaija Petrovska

Ziedojumus sūtiet uz
Amerikas latviešu apvienības (ALA) biroju,
400 Hurley Ave., Rockville MD 20850.

Memo rindā ierakstiet “Datoru akcija”.
ALA *Sadarbība ar Latviju* nozare apņemas
noziedot tādu pašu summu, kāda būs ienākusi
no ziedojumiem, maksimums –
\$20 000 dolāru (*matching funds*).

Palīdzēsim bērniem Latvijā,
lai neviens bērns nejostos aizmirsts!

Nedēļas gudrība

Darbdiena ir cilvēka dienīškā maize, kas viņu uztur veselu un sien pie dzīves. Svētki turpretī ir cukura cepumi, ko drīz vien var atēsties..

Jānis Jaunsudrabiņš

Riga Ven Travel Inc.

«Ceļošanai pagaidīsim labākus laikus!»

Jūsu Inese

Zvaniem – INESE ZAĶIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

Nedēļas teikums

„Drukātajam vārdam tomēr piemīt lielāks vēstījuma svars un nostiprinājums par dažādiem notikumiem.”

Ģirts Salmgriezis,
preses padomnieks Eiropas
Parlamentā (ETP grupa)

ILZE
PĒTERSONE*

Te nu mēs esam – katrs savā drošā ligzdiņā, aizkari pusvērti, šaubīgi vērojām ačgārno pasauli un Covid-19 vīrusa attīstību. Kā un kad tas viss beigsies? Kā iztuntuļosimies no pašreizējās “sabiedriskās attālināšanās” un “ekonomiskā iesaldējuma”? Ir sarežģīti plānot dzīvi nākamajam gadam: tik daudz ir nezināmā. Bet ir vērts apstāties un novērot šo mirkli momentā, šai pašā brīdī – straujās pārmaiņas ik pa dienām kopš marta, to kā mēs tagad jūtamies, ko mēs darām, kā dzīvojam jaunajā realitātē.

Patī istenībā uztraucos par nieka lietām – netieku pie frizieres, lai uzturētu savu matu stilu – beigās būs vai jālūdz vīram veikt “the bowl cut” – bļodiņu uz galvas, un matus ap malām apcērpjot. Vingrotava slēgta; vai esmu gana disciplinēta, lai pati vingrotu mājās? Sāku meklēt trenerus Youtube. Te ieraugu video ar mūsu Jonkeru baznīcas mācītāju Saivaru – kopš dievkalpojumi slēgti, viņš ik dienu pārraida Dievvārdus un baznīcas dziesmas. Lieldienas nosvinējam datoros. Klausos un skatos, un esmu aizkustināta. Facebook redzu, ka mācītāja kundze Inga Saivare savas šūšanas un dizaina mākas izmanto gluži praktiskā nolūkā – darinot unikālas sejas maskas – katrai dienai citādu! Ar maskām tagad staigā visi, un šujmašīnas Amazon izpirktas.

Tviterī cita pēc citas parādās ainas šādā secībā: Latvijas vēstnieks ANO Andrejs Pildegovičs, trenējoties – pareizajā attālumā! – ar draugiem Ņujorkas skriešanas klubā; vēstnieka kungs, skrienam Centrālparkā, solo un – beidzot – uz vientuļas laipas Coney Island, tikko atlaižot noķerto zivi. Sabiedriskā attālināšanās! Mēs iesākām ar “the elbow bump” un tagad esam katrs savā stūrītī.

Pasaules kultūras iestādes, mūzeji, teātri, koncertzāles un opernami tagad tumši un tukši, jo sezonas piedāvājumi atcelti un mākslinieki – bez darba. Bet radošais gars pielāgojas apstākļiem – ar tehnoloģijas palīdzību iestādes un mākslinieki dalās bez maksas ar skaistumu, ko tikai viņi prot radīt. Šo skaistumu, piemēram, latviešu altiste Annija Kerno (dalībniece Daces Aperānes Starptautiskos jauno mūziķu meistarkursos Siguldā) nodod mums, Facebook liegi spēlējot “Pūt, vējiņi!” Esmu aizkustināta.

Sabiedriska satikšanās, gan organizācijām, gan pa pasauli izkaisītiem ģimenes locekļiem, tagad notiek tikai virtuāli – kas

MIRKLIS MOMENTĀ – PIELĀGOJOTIES AČGĀRNAJAI PASAULEI

Andrejs Pildegovičs

gan nepazīst Zoom? Latviešu fonds bija viens no pirmajiem, eksperimentējot ar šo viegli lietojamo aplikāciju. Gāja pavisam raiti, pārrunājot 2020. gada Mazos un Lielos projektus. Un

Annija Kerno

Sniedze Ruņģe

MĪLESTĪBA Covid-19 LAIKĀ

Brāli –
mana sirds kļūst šovakar nemierīga!
Zvaigžņu režģos zīmē zemes trīces, badu
un posta dienas, nemierus. Uz zemes lodes vairojas
bēgļu bari. Mēs piederam pie mazas cilts.
Mūsu cilti aprij pasaules nejaušības un varas neapmierinātais
izsalkums. Un katru gadu no manas apziņas pazūd
kāds vārds un jēdziens šai latvju mēlē.

Brāli –
palīdzī man šai pusnakts stundā! Gribu kaut kur padzerties.
Sirds kļūst tumšā nemierīga;
zvaigžņu režģos zīmē zemes trīces, badu
bezgaismas saullēktus.
Uz zemes lodes vairojas,
zemes lodes krustcelēs sastopas bēgļu bari;
tos aprij aklas nejaušības. Varas tēraudā tērtā kaislībā,
Persijā vīrs valdības uzdevumā iešauj lodi kaimiņa sirdī.

Brāli –
vai vari man līdzēt šai pusnakts stundā?
Gribētos kaut kur padzerties.
Tumsā sirds iesprostots zvērs
zvaigžņu režģos zīmē zemei mēri un nemierus...
Zemes lodes krustcelēs saduras bēgļu bari.
Kurp bēgat? Jūs aprīs.
Vienaldzība - varas tēraudā tērtā kaislība.
Persietis rītausmā nošauj kaimiņu.
Latvijā sievietē sapņo par bērnu,
ko nespētu barot
Ekonomiskā Sistēma.

Brāli ...
Ja tā tevi sauktu,
vai spētu man līdzēt
šai stundā,
ja sauktu? Vai spētu
pārtapt strautā,
pie kuŗa noliekto pēc tīra ūdens un
kuŗa krastā es aizmigtu
zem tērauda zvaigžņu režģiem,
kuŗos iezīmēti badi, nemieri un posts?

mums ir īpašs prieks, ka šajos krīzes laikos, kad tik daudzas iestādes nespēj vairs pastāvēt, Latviešu Fonds turpina finansiāli atbalstīt latvietības un latviskās identitātes veicināšanu, kulturālā mantojuma saglabāšanu. Šogad LF dalībniekiem ir jāizšķiras un jābalso par daudziem radošiem un vērtīgiem projektiem. Iepazīstieties ar projekta aprakstiem LF mājaslapā – www.latviesufonds.com! Latviešu Fonds ne tikai domā par projektiem – padomes locekļi arī gādā par saviem tautiešiem. Piemēram, Beta Ludvika no Hamiltonas, Kanadā, palīdz ziedot, sarakot un nogādāt pārtiku veciem un nespējīgiem

pensionāriem viņas apkārtnē. Kā es to zinu? Redzēju Facebook (ko senāk maz lietoju)!

Un uz jautājumu – vai dzīve pēc vīrusa ieiešanas slēdēs – atbilde tikai var būt – Dievs to zina! Jāpiekrīt slavenajam zviedru režisoram Ingmāram Bergmanam – viņš savu filmu „Fanija un Aleksandrs” nobeidz ar domu, ka viss, ko mēs varam darīt laika un vēstures virpulī, ir vadīt mūsu “mazās” dzīves lociņus, cik godīgi un skaisti spējām.

* Ilze Pētersone ir Latvijas Nacionālās operas ģildes jaunā priekšsēde un aktīvi darbojas Latviešu Fondā sabiedrisko attiecību jomā.

Kā šo laiku pavada mūsu lasītāji

Meistars savā darbnīcā

Tukšās Sanfrancisko ielas

Ilona un Raimonds Staprāni Sanfrancisko šo divaino un nemierīgo laiku pārdzīvo ne tikai filozofu cienīgā mierā, bet arī cenšas „neizkrist” no citkārt ierastā dzīves ritma. Ilona, kā vienmēr, dodas staigāt un pievieno vismaz trīs četras jūdzes, tostarp pret kalnu (kā gan citādi – jo dzīvo taču Sanfrancisko „kalnā!”). Paretam dodas uz veikalu, kur likumpaklausīgi jāpastāv minūtes 20 garā rindā. Galvenokārt jau palīdz Amazon. Būdam zinātniece – bioķīmike, viņa uz notiekošo spēj raudzīties pavisam prāgmatiski: „Kamēr netiks iz-

strādāta vakcīna, mēs nevaram rēķināties ar kādu situācijas krasu uzlabojumu. Pacietīgi jāgaida. Latviju šogad neredzēt!”

Raimonds ik dienu divas trīs stundas pavada savā darbnīcā, bet ar jautājumu „Kas jauns top?” neuzplījos. Pacietīgi jāgaida! Viņa rakstu darbi šobrīd esot nolikti malā, gaidot iedvesmu turpināt. Arī pacietīgi jāgaida. Turklāt zināms, ka top viņa memuārs. Par dzīvi Latvijā Staprāni ir labi informēti, pateicoties modernajām tehnoloģijām, – meita Alda no Jūrmalas piezvina bieži! Un vēl abi šai laikā ļoti daudz lasot.

VECMĀMIŅ, PALASĪSIM LATVISKI!

KĀRLIS ŅEZBERS

(Turpināts no nr. 15)

Tikām Čiči jau bija atradis durvju slēdzi, kas bija liels un smags. Mērkaķītis mēģināja pacelt slēdzi. Nekā, par smagu... Viņš mēģināja vēl un vēl, līdz slēdzis nedaudz padevās, tad vēl mazliet un vēl... Beidzot slēdzis bija vaļā. Čiči stūma durvis, kas lēnām, nedaudz iečikstoties, atvērās. Pa šauro spraugu nobijies, bet priecīgs izspruka takšelis Makšelis. Dažos mirkļos abi draugi bija uz ielas.

“Paldies, Čiči, labais draugs!” teica Makšelis un pateikdamies nolaizīja mērkaķa pieri. “Domāju, ka beigās klāt. Lielajiem tīģeriem acis vien spīdēja tumsā, tikai lauva Leo bija draudzīgs.”

Pienāca gaišs un patīkams rīts. Saule bija tikko pakāpusies virs apvāršņa. Visur citur vēl gulēja, tikai tālumā, Koko būdā, valdīja rosība.

Makšelim ejot ienāca prātā neganta doma:

“Čiči, būra durvis...”

“Kas par durvīm?”

“Vai aiztaisīji tīģeru būra durvis, kad izskrēju laukā?”

Čiči neatbildēja. Soļoja tālāk, it kā jautājumu nebūtu dzirdējis.

Makšeļa aizdomas pastiprinājās.

“Čiči, vai atstāji tīģeru būra durvis vaļā?”

Mērkaķītis apstājās. Pielika rādītāja pirkstu pie pieres, kā domājot: “Nudien neatceros!”

“Saki taisnību, Čiči!”

“Atceros gan, Makšeli!”

“Nu...?”

“Kam man vajadzēja durvis aizvērt, ja gribēju tikai, lai mans draugs tiek ārā no gūsta?”

Makšelis apstājās.

“Čiči, vai saproti, ko esi izdarījis? Varbūt jau šobrīd četri plēsoņas atrodas uz ielas? Viņi var kādu pārbaidīt līdz nāvei, ievainot vai nogalināt!”

Mērkaķis ielika pirkstu mutē kā mazs bērns.

“Varētu būt. Neienāca prātā, Makšeli, nudien neienāca prātā!”

“Darīt tur vairs nekā nevar,” takšelis norūca. “Iesim tālāk pie drauga Koko, redzēsim, kas tur pa to laiku noticis...”

Kad viņi iegāja Koko būdā, tur valdīja rosība. Uniformēts policists sēdēja uz gultas malas, zvēru diditājs Alfredo – tam blakus. Klauns Koko, sagumis krēslā, vaimanāja: „Mana naudiņa, mani pieci simtiņi, viss pagalam, pagalam...”

“Vajadzēja likt bankā, tad nebūtu pagalam! Bankas naudu ne tikai uzglabā, tās tev vēl būtu maksājušas procentus...” aizrādīja policists. “Kas zināja, ka tev zem pagალvja glabājas nauda?”

“Neviens,” skumji atbildēja klauns, un pa viņa vaigu noslidēja liela asara. “Vienīgi mans sunītis un mērkaķītis.”

„Nu, tiem naudas nevajag! Vai kāds no taviem darba biedriem nav novērojis, kur tu naudu liec, varbūt pa lodziņu?”

“Kas zina, varbūt tiešām kāds ir novērojis...” atzinās Koko. “Nu,

labāku vietu par pagalu gan varēji izdomāt, Koko!” sarunā iejaucās zvēru diditājs Alfredo. “Kaut vai zem grīdsegas vai spoguļa! Zem spilvena, ha, ha, ha! Katrs zaglis, ielauzies svešā mājā, vispirms palūkosies zem spilvena...”

Ārpusē izcēlās kņada. Likās, ka tuvojas bars ļaunu, kliezot, kaut ko saucot. Aizelsies būdā iebruka jauns vīrietis.

“Alfredo, nāc! Tīģeri izlauzusi!”

Sēdētāji pielēca kājās. Policists izrāva revolveri un pārbaudīja, vai tanī ir lodes. Alfredo aizsteidzās uz savu būdu pēc patagas un šautenes – darba rīkiem, kas viens otru papildināja, vēl palīgām uzsaucot:

“Paņem lielos zvēru tīklus! Kaķi jāsaģūsta pa vienam, pirms paspēj kaut ko nodarīt!”

“Dodiet man šauteni!” teica policists.

“Būs arī šautenes, taču labāk būtu, ja ļaudis ārpus cirkus neuzzinātu par notikumu, pirms neesam mēģinājuši sagūstīt tīģerus ar tīkliem.”

“Nevaram riskēt, ka nevēri kādu nesakož,” teica policists.

“Viņi ir tikai kaķi, palieli, bet tāpat nobijušies, izkļuviši svešā vidē. Viņi nevienam nekā nedarīs, ja viņus neaiztiks.”

“Labi,” teica policists. “Mēģināsim. Bet, ja stundas laikā nebūsim viņus atraduši, jāzīņo trauksme visā pagastā.”

Ļaudis saskrēja lielajā laukumā, kur Alfredo organizēja meklētāju komandas.

“Tikai atrast un pasaukt mani! Būsim klāt ar tīkliem un kaķus sagūstīsim viens divi! Neklaigāt un nešaut! Viņi būs devušies ielejā aiz laukuma, kur sīkie krūmāji. Pārmeklēsim šos krūmus vispirms...”

Ļaudis izklīda, kā norādīts. Protams, viņi nezināja, ka divi vīri jau bija sasnieguši krūmājus aiz lielā laukuma – stiprinieks Atlāss un viņa draugs – žonglieris.

“Atsēdisimies tepat uz celma un apskatīsimies, cik vecim naudas sarausts!”

“Labi, Atlas. Tūliņ ieguvumu sadalīsim, jo cirkus cilvēki var dzīties pakaļ un mūs sagūstīt. Tev simt piecdesmit un man – trīs simti piecdesmit, kā tev liekas?”

Atlāss piepūtās aiz pēkšņām dūsmām. Sagrāba žonglieri aiz apkakles.

“Neaizmirsti, ka es naudu atradu! Man pienākas lielākā daļa!”

Nobijies mazais žonglieris izrāvās.

“Ūja, trakais, laid taču vaļā! Neaizmirsti, ka man bija plāns, es visu izdomāju!”

Atlāss nomierinājās. “Labi, dalīsim uz pusēm, lai gan man pienāktos vairāk nekā tev, Henriji!”

“Lai iet!” teica žonglieris.

Atlāss gribēja atsēties blakus žonglierim uz celma malas, kad pēkšņi sastinga briesmīgā izbīlī. No tuvējā krūma, tikai dažus desmit soļus tālāk, raudzījās dzeltens, ļauns acu pāris...

“Kas tev notika, Atlas? Izskaties kā apstulbis? Vai rīta saule jeb naudas vīkšķis vainīgs?”

Atlāss joprojām nekustējās. Viņš stāvēja kā pārakmeņojies, jo apzinājās, ko viena vienīga kustība varētu nozīmēt.

“Klusu,” pielicis pirkstu lūpām, stiprinieks čukstēja Henrijam. “Tepat, tikai pāris soļus no mums, krūmos tup tīģeris!”

Nu izbīlī sakustējās arī žonglieris. Viņš atstāja naudas vīkšķi turpat uz celma, pieklupa blakus Atlāsam un sastinga līdzīgi viņam.

Tuvumā čabēja krūmi. Tuvojās ļaudis ar tīkliem, lai izbēgušos cirkus zvērus sagūstītu. Divi tīģeri būri nemaz nebija atstājuši, divi pārējie klīda pa tuvējiem krūmiem.

Kērāju barām sekoja takšelis Makšelis un mērkaķis Čiči. Drīz skaļš tīģera rēciens liecināja, ka tīkls uzkrītis lielajam džungļu kaķim. Pēc nedaudzām minūtēm, galīgi satīstītu tīklā, cirkus strādnieki viņu nogādāja atpakaļ būri.

Pa tam policists piesteidzās stipriniekam Atlāsam un mazažam žonglierim, kas joprojām kā sastinguši stāvēja laukuma vidū.

“Apcietinu jūs likuma vārdā!” nikni izsauca policists.

“Mani? Par ko? Abi ar žonglieri tikai atnācām baudīt rīta svaigo gaisu. Neesam nekā noziegušies!”

“Apcietinu jūs par Koko naudas piesavināšanos!”

“Kādas naudas?” brīnījās žonglieris.

“Ļaudis jūs abus redzējuši staigājam ap klauna būdu, kad notika zādzība...”

“Un tad?” nikni iebilda Atlāss.

“Kas par to, ka mēs staigājam ap Koko būdu? Daudzi tur staigā. Nekavējiet mums laiku, kārtībnieki!”

Neviens vēl nebija pamanījis naudas vīkšķi uz celma.

“Kur visu laiku bijāt?” turpināja jautāt policists, bet nedrošāk.

“Gulējām. Un veca naudas mums nav, nudien nekā par to nezinām!”

Tanī brīdī atskanēja skaļa balss: “ČičiČiči... Ča, ča, ča, ča...” Pie netālā celma stāvēja mērkaķītis Čiči, ar ķepu rādot uz naudas vīkšķi.

“Vai vāksies, muļķa mērkaķi!” viņam uztreca stiprinieks, taču Čiči spiedza un sprauslāja, kamēr policists paņēma vīstoklīti ar naudu.

“Ak, gulējāt gan!” viņš teica apcietinātajiem. “Nauda staigāja jums līdz, kad nācāt ieelpot svaigo rīta gaisu, ko?” Ar veiklu tvērienu viņš abiem uzlika rokas dzelžus.

“Un tu, Koko, labāk nāc pārbaudīt, vai nauda ir visa!”

Koko attupās uz celma un skaitīja: “Simt, divi simti, trīs, četri, pieci! Ir gan visa.”

“Labi, paturi to un labāk, tūliņ šorit, aiznes uz banku. Nezin, vai citu reizi tev būs tādi palīgi kā tīģeris Džo, takšelis Makšelis un mērkaķis Čiči...”

Koko pacēla Čiči uz rokas, pakampa takšeli Makšeli padusē

un devās atpakaļ uz būdu, jo pēcpusdienā bija jāuzstājas cirkū un vēl bija jāizmēģina dažī triki.

Kad viņi nonāca būdā, takšelis Makšelis ierāpās gulītnā kādus mirkļus nosnausties.

“Rīts bija raibs un nogurdinošs!” viņš teica mērkaķim. “Kas to būtu domājis, ka tu varēsi pacelt smago dzelzi aizbīdni pie tīģeru būra durvīm?”

“Viegli nebija!” lepns noteica mērkaķītis. “Bet laba drauga dēļ

ķiem, trapecists Vitorio ar pūdeli Džakomo un – gājiena beigās – klauns Koko ar palīgiem. Čiči sēdēja klaunam uz pleca un māja ar ķepu bērniem ceļa malā, kas, redzot mērkaķīti, uzgavilēja. Arī Makšelis darīja savu daļu – cēli sēdēja blakus meistaram un cienīgi pagrieza galvu te uz vienu, te – otru pusi.

“Re, kāds jauks sunītis,” sauca meitenītes ceļa malā. “Sveiks, taksi!” kliezda puikas.

Aspazija

RAUDOŠA DEBESS

Ko tu raudi, debestiņa?

Vai tev trūka zilumiņa?

Tev ap malām saule vijas,

Cauri stiepjas varavīksniņa!

Ko tu raudi, debestiņa?

Dienu mūžu gājējīņa,

Vai tev sveša atdusiņa?

Vai tev trūka agrā rītā?

Vēla, velga vakariņa?

Ko tu raudi, debestiņa?

Vai tev trūka silta vēja,

Mīļu glāstu atnesēja?

Vēl tev smagas, lielas lāses

Rit no zelta plakstieniņa –

Ko tu raudi, debestiņa?

jau kādreiz vērts drusku vairāk papildināties...”

“...tikai ar tām tīģeru būra durvīm...” viņam vēl pakaļ nosauca Makšelis, taču mērkaķītis jau bija ārā. Steigšus Čiči aizskrēja līdz kaķu Arabellas būdai, pielīda pie loga un sāka parasto spēli – rādīja mēli, vaibstījās un bolīja acis, kamēr Arabella, niknuma pārņemta, izskrēja ārā un svieda mērkaķim ar sudrabotu tupeli.

Takšelim cirkus dzīve patika. Ik pa divi, trim nedēļām cirkus strādnieki novāca lielās teltis, sakrāva vagonos, novietoja zvēru būrus uz platformām, un garā automobiļū, visādu ratu un kājāmgājēju virkne devās ceļā līdz nākamajai vietai.

Tad pagāja nedēļa, līdz strādnieki atkal uzcēla milzīgās teltis un novietoja darbinieku būdas katru savā vietā. Atklāšanas dienā cirkus saime devās parādes gājienā pa pilsētu vai ciemu. Visiem pa priekšu – cirkus direktors uz balta zirga, kas prata mūzikas takti soļot kā baleta dejotāja. Aiz viņa – ziloni kā vareni dzīvi kalni, viens aiz otra. Tālāk – tērauda būris ar lauvas Leo, nākošajā – četri tīģeri. Lepnā karietē kā viduslaiku dāma pūderētā parūkā – Arabella ar saviem ka-

Makšelis būtu nostrādājis cirkū līdz pensijas gadiem, ja negadītos vairāki notikumi, kas viņa dzīvi ievirzīja citās slīdēs. Viņš bija kļuvis cirkus suns, prata ne tikai ripināt lielo, sarkano bumbu, nē, Makšelis bija iemācījies daudzus citus trikus un jokus. Viņš mācēja staigāt uz pakaļkājām, platmali galvā un cigāru zobos – kā īsts kungs. Ieskrienoties uzlēkt Koko uz muguras un tad – labā plecā. No turienes lēkt cauri papīra stīpai, ko turēja kāds no cirkus apkalpotājiem, beidzot lēkt cauri citai, kas bija malās aizdedzināta. Šim uzdevumam Koko viņu bija ietērpis kā lauvas, aplīcis lauvas krāšņo apkakli un piesējis astei pušķi, kā to valkāja Leo, īstais lauva. Makšelim uguns nepatika, un tāpēc šis bija vienīgais priekšnesums, kur viņš ne labprāt piedalījās.

Neiedomājami kustīgs un enerģisks allaž bija mērkaķis Čiči. Izskrējies pa malu malām, izmēdījis gar logiem, kaitinājis zvērus būros, sabaidījis zirgus novietnē, mērkaķis šķita nenogurdināms. Taču ne katru reizi, trikus rādot, viņam strādāja galva, un tā Čiči dažkārt iekūlās nepatīkšanās.

(Turpinājums sekos)

Dzintras Gekas „Šalom, Sibīrija” – grāmata, ka kavējusies trīsdesmit gadus

PĒTERIS BOLŠAITIS

Nule kā iznākusi „Sibīrijas bērnu fonda” financētā grāmata, veltīta teju tūkstotim Latvijas ebreju izcelsmes pilsoņu, kuŗus boļševiku režīms reizē ar latviešiem brutāli sagūstīja un izsūtīja uz Sibīriju bojā iešanai. Izstūtītos Latvijas pilsoņus – latviešus, ebrejus, poļus, krievus – piemeklēja līdzīgs liktenis, bet īpašs apstākļi ebreju gadījumā, ir viņu piederīgo noslepkavošana holokaustā, neilgi pēc viņu deportācijas uz Sibīriju. Varbūt tāpēc šis noziegums, lai cik nepiedodams tas arī būtu, palicis vēl lielākas traģēdijas ēna.

Grāmata „Šalom, Sibīrija!” sastāv no 26 atsevišķiem atmiņu stāstiem, šos cilvēkus 1941. gada 14. jūnijā izsūtīja uz Sibīriju kopā ar viņu vecākiem. Stāsti, mutvārdu liecības formātā ir atšķirīgi, kā jau tas ir sagaidāms no sirmgalvjiem, viņi stāsta savas bērības atmiņas – daži strupi un epizodiski, citi ar interesantiem faktiem, pat bagātīnāti ar ģimenes vēsturi. Tomēr kopumā tie sniedz plašu, kaleidoskopisku skatu uz daudziem vēsturiskiem apstākļiem un notikumiem: dzīves apstākļiem pirmskaŗa Latvijā, ebreju īpašo lomu Latvijas sabiedriskajā dzīvē un politikā, sadzīvi smagajos izsūtījuma apstākļos, atkopšanos pēckaŗa gados un atgriešanos dzimtenē. Lai gan katrs stāsts ir īpašs, visiem nospiedoši kopīgs ir pats apcietināšanas un izsūtīšanas process: klauvējiens pie durvīm nakts vidū, ielādēšana lopu vagonos, tēvu atšķiršana un atsevišķā izsūtīšana, visbiežāk uz neredzēšanos, bads, slāpes, nāve gaŗajā ceļā uz tālām Sibīrijas vietām. Tie ir stāsti, ko esam lasījuši daudzās citās Sibīrijas

laiku atmiņu grāmatās, sākot jau ar Rūtiņas Upītes „Vēl tā gribējās dzīvot”, kas Brīvajā pasaulē dzīvojošiem latviešiem kļuva pieejama 1970. gadu beigās. Bet arī šajos drūmajos stāstos parādās viena otra cilvēcības dzirkstele. Piemēram, Ludzā apcietinātajam Basjas un Ichāka Gamzu savā ticībā ortodoksajam tēvam, če-

cilvēku – ārstu, inženieru, advokātu. Visparastākais grēks: „buržujskais nacionālisms” – kas saistīts ar darbību cionistu organizācijās. Sibīrijā viņus, protams, dēvē par „fašistiem” tāpat kā visus baltiešus. Interesants ir šo ģimeņu dzīves raksturojums, kas rāda, cik lielā mērā tie bija integrējušies latviešu sabiedrībā,

izņēmumiem tie agri vai vēl panāk. Protams, par holokaustu Sibīrijā ziņu nebija, atgriešanās izrādās rūgta, līdz ar atklājumu, ka starplaikā gandrīz visi tuvinieki un draugi noslepkavoti. Līdz ar to rodas dīvainā apziņa, ka Sibīrijā izciestās mokas reizē bijušas patvērums no drošas nāves. Īpaši traģisks ir Leo Notarēviča gadījums kuŗš, atgriezies Rīgā, satiekas ar māsu, kas pārdzīvojuši geto un koncentrācijas nometnes, atgriežas Latvijā no Štuthofas.

Ievērojama cienīga ir izsūtīto starpā pastāvošā solidaritāte, kas Sibīrijā vieno dažādu tautību un ticību cilvēkus. Kamēr Latvijā kūda tautu pret tautu un plaša mēroga slepkavo „nevēlamus cilvēkus” un citādi domājošus, Sibīrijā ebreju ģimene adoptē latviešu bāreni, latviešu ārste rūpējās par smagi saslimušu ebreju ģimeni, kāds vācietis rūpējās par ebreju bāreni un paši sibīrieši, daudzi no tiem senāk izsūtītie izrāda laipnību, dalīdamies ar mazumiņu, kas pašiem atlicis.

Varbūt visinteresantākā, un mums lasītājiem mazāk pazīstamā daļa, ir izsūtījuma smagāko gadu pārdzīvojošo bērnu centieni tikt pie izglītības un izkļūt no nospiedošajiem dzīves apstākļiem izmetināšanas vietās. Izrādās, ka Sibīrijā bija arī nonākuši daudzi labi skolotāji un profesori no slavenām universitātēm un, pateicoties viņiem, kļūst iespējams gūt labu izglītību tiem jauniešiem, kuŗi no mēžiem, kolchoziem un sādžām spēj nokļūt Tomskā, Kanskā, Krasnojarskā vai Novosibirskā, kur bija izglītošanās iespējas. Un te parādās liela pieeju dažādība un daži pat amizanti stāsti. Tā kā darbspējīga vecuma virieši

ir frontē un mājās palikušie „vecie” piekopj senu krievu tradīciju, centīgie izsūtītie pusaudži ātri apgūst jaunas iemaņas un iekļūst atbildīgos amatos.

Interesants ir mūsu ievērojamā pianista un vēlāk mūzikas mecenāta Hermana Brauna brāļa Joachima Brauna stāsts. Viņu, kopā ar vecākiem izsūta, bet brāli, lai gan tas arī iekļauts izsūtāmo sarakstā, Sarkanarmija paspējusi iesaukt dienestā, lai sargātu Padomiju no tādiem bīstamiem elementiem kā paša brālis, vecāki un viņš pats. Tā tikai viena no boļševiku bezjēdzībām, kādas grāmatā lasāmas liku likām. Joachims kopā ar māti nonāk sādžā, kuŗā viens no komandantūras virsniekiem, uzzinājis, ka Joachims spēlē vijoli, viņu angažē par savu vijoles skolotāju. Vēlāk sādžā no Novosibirskas koncertēt ieradies kāds stīgu kvartets. Tā pirmā vijole, iepazinies ar Joachima talantu, sagādājis viņam izsaukumu uz Novosibirsku, lai tur mācītos tālāk. Šādi māte un dēls nonāk puslīdz normālos dzīves apstākļos, ilgi pirms tas veicas viņu likteņa biedriem. Tas ir kā mazs saules stariņš, kas pavīd stāstu tumšajos Sibīrijas padebešos.

Grāmata nav viegli lasāma, toties bezgala interesanta, jo, kā jau mutvārdu vēstures virknējums, ir saturā ļoti autentiska. Interesants jauninājums ir teksta piedāvājums trīs valodās – latviešu, krievu un angļu – vienos vākos. Jādomā, ka šāds formāts ir parocīgs, ja latviešu valodā lasītājs vēlas ar to dalīties ar krievvalodīgu draugu Latvijā vai angļiski runājošu ASV vai citur. Trūkums – grāmata ir smaga ne tikai pārnestā nozīmē.

Jāzepe ar brāli Leonu Latvijā – foto no grāmatas

kisti ļauj kājām doties no mājām uz staciju, jo ticība viņam neļauj sabata dienā braukt automašīnā. Vēlāk gan, darba nometnē, ar viņu apietas īpaši brutāli tieši viņa stingrās ticības dēļ. Savukārt Silva Haitina stāsta, kā, rīkojoties ļoti uzstājīgi, viņas tēvs panāk, ka viņu, vienīgo virieti, atstāj vagonā pie ģimenes – rets gadījums!

Interesants ir izsūtīto ģimeņu raksturojums. Vairums ģimeņu tēvi ir tirgotāji un uzņēmēji, bet netrūkst arī citu profesionālu

kādā valodā runāja mājās un kādu lomu spēlēja Latvijas saimnieciskajā un kultūras dzīvē. Vairums izsūtīto bērnu Latvijā bija gājuši ebreju, bet daži arī latviešu skolās, īpaši Franču licejā. Mājas valoda vairums bijusi vācu vai krievu, bet gandrīz visi izsūtītie pārvaldījuši trīs vai četras valodas.

Ļoti izteiktas ir visu siltās atmiņas par savu bērību brīvajā Latvijā un vēlme atgriezties iemīļotā dzimtenē, ko ar nedaudz

Jāzepe Jedeikins, dzimis 1927. gadā

Līdz kaŗam mūsu ģimenei piederēja velosipēdu fabrika „Latvello”. 1920.–30. gados Latvijā velosipēdu fabrika bija tas pats, kas tagad kāda automobiļu fabrika. Tēvs bija, kā krieviski saka, „buržujs”, bet viņš bija arī cionists un viņu izsūtīja kā buržuju un kā cionistu. Tēvu aizsūtīja uz Soļikamsku, uz nometni „Usoļlag” Permas apgabālā, Molotovā. Tur viņu sodīja ar nāvessodu. Tēvu nošāva 1942. gada 9. aprīlī. Man te ir visi dokumenti, mums visu laiku par to nestāstīja. 1956. gadā pēc partijas 20. kongresa, kad pie varas nāca Čruščovs, tika izskatītas visas nogalināto lietas, tēvam piešķīra rehabilitāciju, tas bija 1956. gada 14. februārī. Bet mums, pārējai ģimenei, neko neteica. Mēs pirmo reizi to uzzinājām tikai 1993. gadā, kad es atbraucu uz Rīgu, un te Latvijas Iekšlietu ministrijā man parādīja visus slepenos dokumentus. Tad tikai mēs uzzinājām, kas bija noticis, līdz tam to nezinājām.

Māti ar māsu arī izsūtīja uz Sibīriju, tas notika naktī no 13. uz 14. jūniju. Mēs ar brāli bijām izbraukuši uz Saldū, jo mums bija radnieki Saldū. Kad tante uzzi-

nāja, ka ģimeni izsūta, viņa telefonēja uz Saldū, un mēs ar taksu braucām uz Rīgu. Mēs negājām uz savu dzīvokli, gājām pie tantes.

Mums jautāja: prasīja: „Ko jūs gribat, vai palikt te vai braukt kopā ar vecākiem?” Mēs jau nezinājām, ka vecāki ir atšķirti. Tad mūsu onkulis teica: „Nē, kur ir vecāki, tur jābūt arī bērniem.” Mūs aizveda no Šķirotavas stacijas. Veda no dažādām vietām, citus no Torņakalna, bet mūs no Šķirotavas. Tad sākās grūti laiki.

Lai gan var teikt, ka grūti laiki sākās jau tad, kad padomju vara ienāca Latvijā. Tūlīt visu naudu, kas bija bankā, atņēma, arī fabriku atņēma. Mums bija arī nams un liela vasarnīca Avotos, to visu nacionālizēja. Mums bija arī automašīnas – to visu nacionālizēja, mums nekas vairs nepiederēja. Mēs dzīvojām astoņu istabu dzīvoklī, tad mēs pārgājām uz dzīvokli ar četrām istabām un pieņēmām vēl vienu cilvēku, lai mūsu būtu vairāk, jo baidījāmies, ka ienāks padomju virsnieki vai padomju kaŗavīri. Mēs nevarējām iet uz savu skolu. Mums bija ebreju skola, kur mēs mācījāmies ivrita valodā. Tā tas bija piecus gadus. 1940. gadā ivrita valodu

aizliedza, to nedrīkstēja ne mācīt, ne lietot, varēja tikai jidiša valodā. Vai arī varēja iet skolā, kur mācīja krievu vai latviešu valodā. Tā mēs gājām sabiedriskā skolā, tas ir, 18. skolā.

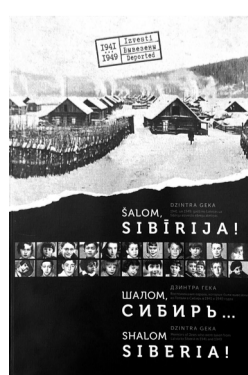
Kad mūs aizveda uz Sibīriju, sākumā veda pa dzelzceļu līdz Novosibirskai.

Tur mēs nonācām 11. jūlijā. Tad mūs paņēma uz kuģa un aizveda pa Obu, bija jābrauc trīs dienas līdz Kargasokai. Tur mūs ievada skolā, kur palikām vienu dienu. Tad mēs ar baržu braucām pa Vasjuganu. Mēs braucām līdz tādai upei Nuroļkai, tur bija kolchozs „Bojevik”. Tas bija ciems, kur bija varbūt kādas divdesmit mājiņas. Tas ciems bija radies tikai 1930. gados no kulakiem, kas dzīvoja Sibīrijas dienvidos. Viņus, kā viņi saka, *razkulačiji* un aizsūtīja prom uz *boloto*, jo Vasjugana ir purvs. Viņus tur nosūtīja kopā ar vecākiem, kopā ar vīriem. Tad viņi varēja kaut ko uzbūvēt... Tās nebija barakas, un tās nebija mājas, tās bija, kā lai pasaka... krieviski saka – *hibara*. Kādas divdesmit hībaras bija. Tur jau nekā nebija. Bija skola – četras klases, pasta nebija, telefona nebija, telegrafa nebija, elek-

trības nebija, nekā nebija. Nebija ūdens. Mums vajadzēja iet uz Vasjuganu vai uz Nuroļku pēc ūdens.

Ko es gribu teikt par tiem laikiem? Es visu laiku gribēju ēst. Tu nāc pie galda paēst, bet nav, no kā paēst, visa kā bija tik maz. Un otrs – bija karsts. Bija tik karsts, ka nezinājām, ko iesākt. Karstums bija 30 vai 40 gradu. Vēlāk, kad es biju ieslodzījumā gulagā, Ozjorlagā, tas skaisti skan – Ozjorlag, bet tas bija īpašais slēgtā režīma lāģeris. Tur mums tikai tad nebija jāiet uz darbu, ja ārā bija minus 55 grādi. Kādēļ mūs neveda uz darbu? Ne jau tādēļ, ka mēs nevarējām. Kas tad mums? Ja kādam kaut kas notika, to pameta malā, lai paliek. Viņiem bija *šubas* (kažoki). Bet

tie suņi, kas mūs veda, tie jau nevarēja izturēt 55 gradus sala. Ozarlag mums bija speciālā nometne. Ko tas nozīmēja? Ka vajadzēja strādāt divpadsmit stundām, kad visi citi strādāja astoņas. Mums bija jāstrādā divdesmit deviņas dienas pēc kārtas, un tikai vienu dienu mēs dabūjām brīvu. Tas bija ārpriests! Tur bija tā, ka mēs tikai vienu reizi pusgadā drīkstējām rakstīt vēstuli uz mājām. Un mums nebija kā citur, kur bija kiosks, kuŗā varēja kaut ko nopirkt. Naudas nebija, naudu nedeļa. Citās nometnēs darbus par gadu ieskaitīja par pusotru vai viens un divi. Pie mums tā nebija. Cik gadu piespriedis, tik vajadzēja strādāt. Ja 10 gadi, tad 10...

Grāmatas cena 20 eiro

plūs 15 eiro pasta izdevumi uz Ameriku un Kanadu – kopā 35 eiro.

Grāmatas iespējams pasūtīt: sibirijasberni@gmail.com,

dzintrag@inbox.lv,

tel. +371 29273016

Graudu iela 41A

Banka: AS SEB banka

Konts:

UNLALV2X LV47UNLA0002058469357

SWIFT: UNLALV2X

Grāmatu bezmaksas sūtījumi no Rīgas FREE SHIPPING

Apgāds *Laika grāmata* piedāvā iegādāties grāmatas par vēsturi un šodien – lasīšanai laikā, kad jāpaliek mājās. Katra grāmata par 20,- dolariem! Piegāde – bez maksas.

Čekus rakstiet Inesei Zaķis – 6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

Agate Nesaule. Zudušie Saulgrieži. – 398 lpp.

Slavenā romāna "Sieviete dzintarā" autore, Amerikas latviešu izcilās rakstnieces jaunākais romāns – par trimdu un draudzību, par pirmajiem iespaidiem, atgriežoties Latvijā.

Māra Celle. Mežaparka meitene uz augu Amerikā. – 208 lpp., ill.

Turpinājums grāmatai "Mežaparka meitene" – par valstsvīra un politiķa Jūlija Lāča un dzejnieces Rūtas Skujiņas meitas Māras ceļu no Mežaparka Rīgā uz Ameriku un dzīvi laikmetu griežos. (Grāmatu skaits ierobežots!)

Alberts Legzdīns. Čikāgas Pieciņu brīnišķīgie piedzīvojumi. – 192 lpp., ill.

Humora un vēstījuma asprātības ziņā grāmata droši pielīdzināma angļu rakstnieka Džeroma

K. Džeroma (1859-1927) stāstam "Trīs vīri laivā". Alberts Legzdīns to pārspēj "lietderīga izziņas materiāla bagātībā", izcilā angļu vārdiem izsakoties.

Juris Ulmanis. Uz Grenladi pēc pērlēm. – 150 lpp., ill.

"Bronksas puīša" no Amerikas, Latvijā pazīstama uzņēmēja, mācībspēka un zemessarga piedzīvojumi, meklējot sevi un dzīves vērtības skarajā Grenlandē.

Sandra Bondarevska. Pētersoni Īrijā. – 158 lpp., ill.

Latvieši Īrijā ieradusies jau 1870. gados, nevis, kā maldīgi tiek uzskatīts, pēc Eiropas Savienības vārtu atvēršanās. 1876. gadā te ieradās Kārlis Pētersons un uztaisīja revolūciju pīpju ražošanā... Dublinas firmas nosaukumā joprojām ir viņa, latvieša vārds – *Capp & Peterson*.

Franks Gordons. Mijkrešlis mikrorajonā. – 127 lpp., ill.

Laika autors nr.1 savā romānā atceras un reflektē par Rīgu padomju okupācijas drūmākajā laikā – aizvadītā gadsimta 70.-tajos gados. (Grāmatu skaits ierobežots!)

Uldis Zemzaris. Nupat bija rīts – 261 lpp., ill.

Dokumentālā proza, kuŗā cienjamais mākslinieks atskatās uz aizvadīto laikmetu un tajā satiktajiem cilvēkiem, kas atstājuši pēdas ne vien viņa dzīvē, bet visas latviešu sabiedrības vēsturē. Autors pārliecina, ka gadiem nav varas pār garīgo moţumu.

Rita Rotkale, Agra Straupe-niece. Eduarda Smilģa dzīves ceļš (1886–1966). 199 lpp. ill.

Šī grāmata jūs aizvedīs aiz. gs. Rīgas radošo aprindu pasaulē,

kur darbojas latviešu kultūras zvaigznes – Smilģis, Liliņa Štengele, Mariss Vētra, Elīna Zālīte, Edvarts Virza u.c. Vienlaikus jūs nokļūsi autoru „radošajā laboratorijā” un uzzināsi, kā no mazas, nenozīmīgas papīra strēmelītes atrašanās top vēsturiski precīzs stāsts. Īpaši pievilcīgs ir grāmatas noformējums ar seniem foto.

Sindijs Aivens. Debesis tik tumšas. – 332 lpp. ill.

Šī bija populārākā grāmata ASV 1991. gadā. Autora atmiņas ir brīnums: ebrēju puisis vairākkārt izdzīvoja Daugavpils geto 1941. gadā un ilgi kavējās savu grāmatu uzrakstīt. Latviešu valodas variants ir papildināts ar Andrieva Ezergaila priekšvārdu un Ulza Rozes sarūpētiem papildu materiāliem no traģiskās vēstures notikumu vietas. (Grāmatu skaits ierobežots!)

Atmiņas par Eslingenu. Sa-stādījusi Ligita Kovtuna. 150 lpp. ill.

Šī atmiņu stāstu grāmata ir ne vien „Mazās Latvijas” – Eslingenas dzīvi piedzīvojušo latviešu atmiņu apkopojums, bet arī stāsti par atgriešanos šai *dīpišu* vietā pēc 70 gadiem, kad tur svinējām *Dieva putniņu* salidojumu 2017.

gadā. Šī ir grāmata, kas lidzinās ģimenes albumam.

GRĀMATAS ANĢĻU VALODĀ Vaira Paegle. The Thorns uz Freedom. – 216 lpp., ill.

Pazīstamā politiķe, PBLA valdes priekšsēde par savu dzīvi un darbošanos Latvijas politikā. Vēsturiski precīzs un emocionāls vēstījums par atjaunotās Latvijas pirmajiem gadiem.

Gunars Janovskis. After Doomsday. – 256 lpp.

Klasiķa G. Janovska romāna "Pēc Pastardienas" tulkojums angļu valodā, ko veikusi viņa dzīvesbiedre Sarmīte Ērenpreiss-Janovskis. Romāns piedzīvojis divus izdevumus apgādā "Grāmatu Draugs" – 1968. un 1970. gadā.

**Mūsu grāmatas ir „veselas”!
Noskaties filmu par to, kā top grāmatas Jelgavas tipografijā**
https://youtu.be/X2RUVJT_3ec

TALES OF DISPLACED PERSONS / DĪPIŠU STĀSTI

GUNĀRS FRĪCSONS

TALE ONE

(Continued from no 14)

REALITY SETS IN AS HOPE FOR THE PARTISANS FADES

As partisan activity continued in Latvia, months and years of waiting in DP land passed by. The belief, maybe never more than a fantasy, that the partisans were their ticket home to a communist free Latvia faded away.

That left what... a return to a Communist controlled Latvia or... a stay in Germany? For many in DP land, those options were locked in a dead heat, like in a horse race, for last. Except when you stopped to think about the possible consequences of returning home.

Still, some 3,000 Latvian DPs (of over 100,000) returned home. Most because of family issues. Left behind mothers or fathers, sons or daughters. Some because of the ache to go home. There were about 3,000 other returnees. Legionnaires from POW camps. Isolated from the outside world in the POW camp, the soldiers were unsure of their future and many were homesick. Amnesty didn't start until the spring of 1946. Many were very young, still in their teens. They listened to the communist repatriation agents (archiv.org.lv/ Baltic and Straube, Viktors, Nezinās Gadi, Lost Years, 2012 and Latviesu Legionari (Latvian Legionnaires). Daugavas Vanagi. No year)

TALE TWO

A TALE OF DISPLACED PERSONS: WHERE HAVE ALL THE DPs GONE?

**PART ONE
POST WW II GERMANY:
A LAND OF CHAOS AND
CONFUSION**

After WW II, Germany was divided into four zones, American, British, French and the Soviet Union. Berlin was divided in a similar manner.

Most of the Displaced Persons (DP) centers, camps and communities were spread across Western Germany, mostly in the American and British Zones. In October 1945, there were 227 UNRRA centers in Western Germany. By June 1947, there were 717 centers. Of those, 416 centers were in the U.S. zone, 272 in the British Zone, 21 in Austria and 8 in Italy. UNRRA employees came from many countries and from agencies such as the Red Cross, YMCA and religious relief organizations. In the winter of 1945-1946, there were 5,000 UNRRA employees. The average refugee center had around 3,000 DPs. Most DP centers had a director, deputy director, clerk-steno, supply officer, mess officer, warehouse officer, medical officer, nurse, team cook, two welfare workers and two drivers (Wyman, Mark, DPs: Europe's Displaced Persons, 1945-1951. 1989. And, dpcamps.org for a detailed list).

Often, the DP camps were existing, but no longer in use military installations. Rows of barracks, a central kitchen, administration building and a recreational/ meeting hall. The better installations had brick buildings, and some had officer quar-

ters, small apartments.

The DP communities where in smaller German towns like Greven where I lived for five years. Greven, maybe a population of 10,000, was in the British Zone. To house us, DPs, in the towns, the Brits confiscated family homes from the Germans and created DP neighborhoods. One part of Greven was German, another part housed Polish DPs and yet another Latvian DPs.

Since we DPs were living in their homes, we weren't liked in Greven. Not only were we living in their homes, UNRRA and

buildings, shuttered stores, shortage of medicine and no work made for a difficult life, in those first years after the war. Life was somewhat better on the farms. But many farm families had lost family members, fathers, brothers or sons, in the war. Those who were left, spouses and the elderly struggled to keep their farms going. In smaller towns like Greven, many of the inhabitants were related to people living in the countryside. That helped get them re-settled, from the housing we took, and get sustenance to survive those

ship, U.S. Secretary of Treasury Henry Morgenthau specifically, to hold back on rebuilding Germany (Wikipedia, Morgenthau Plan). In effect, his plan turned large parts of Germany into park land.

As the years turned from 1945 to 1947, the Western Allies began to realize that a rebuilding Western Europe needed a rebuilt Germany to help against the growing communist threat. The true nature of Stalin and Communism, a toxic mix of Eastern European citizen oppression and nation control by a police state, was finally sinking

Otrā rindā trešā no labās Vera, trešā no kreisās Rasma Šteins. 1930. gadā Rīgā

later the IRO were taking care of us. In addition to housing, they provided sustenance and health care. The German civilians were on their own in a barely functioning country. As I have mentioned previously, German living, especially those living in the bombed out, rubble of cities, was hard. Tainted water, lack of food, bomb shattered houses and

first months and years after the war. Because of the war, and two wars in roughly 30 years, if we include WW I, none of the allies were inspired to help the German civilian population recover after the war. Some of the sentiment expressed by allied leaders was to let the Germans starve. As I have discussed before, there was some sentiment by American leader-

in. The Western Allies began to understand what Stalin was, partially because he was looking to expand the communist world into the rest of Europe. After taking over Eastern Europe, Stalin probed for weak links around the world, including becoming a threat to the Western Europe he didn't own.

(To be continued)

Aizslēgtās pasaules piezīmes: Beļģijas simbols maskā

ĢIRTS SALMGRIEZIS

(Turpināts no 2. lpp.)

Tāpēc vienmēr savējiem atgādinu, ka mans lūgums – nesūtīt ierakstītas vēstules. Uz pastu šoreiz dodos tāpēc, ka pasaule ir aizslēgta un visas robežu atslēgas gandrīz nolauztas. Ne par kādiem zelta grašiem, ne par kādām eiro banknotēm nevaru aizlidot pie savējiem Latvijā. Tāpēc dzima savā ziņā ģeniāla doma – nosūtīt paciņas kā pavasara uzmundrinājuma sveicienu tautiešiem dzimtenē. Manā Forest/Meža rajona pasta nodaļā darbiniece pēc manas vizītes jūtas gluži vai kā ceļotāja, kas atklājusi Ameriku, jo par Latviju nebija neko dzirdējusi. Izstāstu, ka jau diezgan ilgi esam Eiropas Savienībā. Darbiniece pat ienirst globālā timekļa dzīlēs un rāda, vai tā ir mūsu galvaspilsēta Rīga. Viņa izskatās gandarīta par saviem ģeografiskajiem atklājumiem. Manus sūtījumus ātrumā apzīmogo, uzlīmē markas, īpaši nepievērš uzmanību. Tāpēc, dārgais lasītāj, domāju, pasta operatore ir godam nopelnījusi Kolumba titulu – par zinātkāri, par visnotaļ jauko komunikāciju!

Nemaz pat vēl īsti nenojaušu, ka mana epopeja ar pastu tik ātri vis nebeigsies. Pēc dažām dienām pastnieks jau pie durvīm ar sūtījumiem. Saku – šis paciņas uz Letoniju, (*Lettonie* – no franču valodas) un vai tad jūs nevarat izlasīt. Kategoriski atsakos pieņemt kārbītas, ko pats esmu gatavojis. Domāju, tehniskā šķirošanas kļūme tiks labota, bet pēc divām dienām notiek atkal tas pats, tikai cits pastnieks ir negantāks, spītīgāks. Vai tad jūs neredzat, ka esat adresi uzrakstījis nepareizā paciņas pusē? Tālāk nesūtīšot, un uzstājīgi man liek pašam savu sūtījumu paņemt atpakaļ, ko bija akceptējis mana vietējā rajona pasta Kolumbs, kas nevienu brīdi neiebilda par adresi uz iepakojuma nepareizās puses. Lai gan man tajā brīdī loģiski šķita uzrakstīt adresi paciņas baltajā pusē. Likās – zilās tintes rakstītā adrese uz sarkanā fona nebūs pietiekami labi saskatāma un apgrūtinās pastniekam darbu.

Šajā reizē pastnieks ir pat gandarīts par savu uzvaru un norādēm, ka esmu nepareizi rīkojies. Nopūšos, bezcerībā gandrīz saļimstu – lai kā es milu Beļģiju, tomēr reizēm šajā valstī serviss strādā nevis mūsu, patērētāju, labā, bet mēs strādājam servisa izaugsmei un reizēm iesprūstam kā skrūvītes lielajos mehānismos. Aizjonoju atpakaļ uz pasta nodaļu, kur tomēr manus sūtījumus atkal ar dažām norādēm pieņemas atpakaļ. Savukārt, Kolumbs, saprotot savu kļūdu, izliekas, vairs mani neatpazīstam, neatceramies...

Taču joprojām intriga saglabājas – vai rīta agrumā pastnieks atkal nekļūvēs pie durvīm? Kādos neceļos, ceļos aizgājuši mani pārsteigumi savējiem? Katrā ziņā – ja saņems, tas būs sūtījums ar vēstījumu, spilgta liecība par šo laiku!

Vecpilsētas laukums kā privāta terase

Šajās dienās var aizklist ne tikai dažādos filozofiskos domu meklējumos, bet arī ieraudzīt, atklāt Briseli pavisam citādākos noskaņojumos. Metro, tramvaji – nav ļaužu pārpildīti. Autobusā drīkst braukt tikai astoņi pasažieri vienlaikus. Metro vagoni smaržo pēc dezinfekcijas līdzekļiem. Lai gan sabiedrisko transportu izmanto maz beļģu, tomēr tas vēl rada illūziju par pilsētas pieslēgšanu pie dzīvības artērijas.

Briseles mazulis solidārizējies ar tautu sejas maskā. Leģendas vēsta, ka savulaik ar savu strūklīņu apdzēs ugunsgrēkus, bet vai šoreiz vīrusa uzveikšana būs viņa spēkos?

Ir liels miers veikalu galerijās, kur savulaik Aleksandrs Dimā lasīja savus prozas darbus. Ir liels miers Vecpilsētas laukumā (*Grand Place*). Īpaša, es pat teiktu – privilēģēta situācija. Malkoju līdzpaņemto kafiju, veros skaistajos, gadsimtu pārbaudījumu izturējušos namos, un nevienā brīdī manu domu lidojumus nepārtrauc paviršo tūristu foto aparātu zibšņi. Vienīgi vairāku metru attālumā dzirdu *Jupiler* alus kārbītas atvēršanas klikšķi. Kāds cits nolēmis iemalkot šajā laukumā vienatnē tradicionālo valsts dzērienu. Jāteic, tūristu un ik dienu ļaužu pārbļīvētajā laukumā pat nedzirdētu ne alus kārbītas atvēršanas brīdi un nevarētu vienatnē veidot dialogu ar vēstures gadsimtiem.

Viens no valsts simboliem – Briseles čurājošais puisītis šajās dienās ir sejas maskā, pārdzīvojot līdzī globālai pandēmijai. Viņam ir savs personības kods, viņš ir Beļģijas publiskā seja, varētu teikt – runasvīrs. Būs ļoti grūti atrast kādu grāmatu par Beļģiju, kur šis pilsētas simbols nebūs attēlots. Briseles mazulis savu karjeru sācis 15. gadsimtā kā ūdens apgādes strūklaka. Senākos strūklaku dekoros bieži tika izmantoti antīkās pasaules motīvi un Renesances laika populārie enģelbērniņi. Savulaik Briseles ūdensapgādes sistēmu brauca pētīt arī

inženieri no citām viduslaiku pilsētām. Bet kā tad pilsētniekiem visnotaļ ierastais puisītis kļuva par leģendu? Viens no minējumiem: aiz skaudības pret Briseles skaisto laukumu Francijas karalis Luijs XIV 1695. gadā nobombardēja visu Lielo laukumu. Taču šī strūklaka ar puisīti palikusi pilnīgi neskarta. Tā ļaužu simboliskajā uztverē puisītis parādījās kā brīnums, un ne velti tiek stāstīts, ka viņš ar savu strūklīņu ir palīdzējis pilsētā apdzēt lielo ugunsgrēku pēc franču uzbrukuma.

saimniecību ap saimniekotāji: Langenfelds Kukarzos, Blūms Sibaros, Narķevics Gaiļos, Rankevics Upmaļos. Visu šo zemnieku piederīgie vai radinieki cīnījušies pret padomju varu ar ieročiem frontē, vai spīdzinājuši padomju ļaudis aizmugurē.

Paši viņi prasītos daudzumos fašistiskai armijai piegādāja labību un citus lauksaimniecības produktus. Bet padomju varai viņi tos negrib pārdot, traucējot pilsētu darba ļaužu apgādi un sabotējot lielo dzīves atjaunošanu darbu. Pagasta izpildkomitejai

sakarā ar saistību ar kuršu ķoniņiem, kam ļoti tālā senatnē bija dižciltīgo privilēģijas Kurzemē. Šis attālinātais laiks ļāvis ir ielūkoties pagātnes notikumos, *atgriezties pie saknēm*.

Dārzniecības paveģ cerību

Vēl joprojām tiek izteikti dažādi minējumi, kad dzīve atgriezīsies ierastajā gaitā. Patlaban Beļģijas Nacionālā drošības padome ir nolēmusi pagarināt ārkārtas situāciju līdz 3. maijam, kā jau tas agrāk prognozēts. Kā labā ziņa ir dārzniecības un būvniecības veikalu atvēršana, lai namos palielošā nācija varētu uzpost savus mājokļus. Tas dod nelielu cerību, ka soli pa solim atgriezīsies vecajā ikdienas rutīnā, kas noteikti paredzēs vēl ilgāku laiku ievērot distancēšanās kultūru. Beļģijā izveidota speciāla komiteja, kuŗas uzdevums ir organizēt valsts atgriešanos ikdienā. Šajā laikā varam arī labāk izprast, cik dažādas valstis ir cieši saistītas, cik cilvēku ikdiena nebeidzas tikai vienas valsts robežās. Šo robežu slēgšana, aviosatiksmes ierobežošana ir atklājusi Eiropas Savienības unikālītāti, brīvības iespējas. Jāpiezīmē, ka robežu slēgšana, ko patlaban piedzīvojam, un dzīves ierobežošana parasti iedarējas populistu politisko spēku scenārijos. Tagad varam izvērtēt, ko nozīmē dzīve aizslēgtā pasaulē un riņķošana tikai ap savu rajonu.

Ikvienu pozitīva, uz atvērtību vērstā ziņa ir kā cerība. Ik dienu satieku savus kolēģus attālinātās sapulcēs, virtuāli. Taču nevaru vien sagaidīt attālinātos franču valodas kursus, kas drīzumā sāksies video konferences formātos. Beļģiete, kolorītā Izabella, kuŗa vēl pirms krīzes bija noraižējusies par potenciālajiem vīrusa inficēšanās draudiem, izteica savā ziņā protestu, ka nevarēs pati savas rokas pielikt pie sejas. Viņas skatījumā – īstai skolotājai pieklājas rokas atstutēšana pie galvas vai sejas, jo tas tikai norādīt uz izcilas profesores, valodu lingvistes šarmu, labu gaumi un respektu.

Tāpat esmu bezgala priecīgs, ka pēc neliela pārtraukuma manā Meža rajona pasta kastītē dažus rītus parādās Latvijas drukātie preses izdevumi, tajā skaitā "Zemgale". Tā ir liela bauda šādi izjust attālināti Latviju, dzimto Auces novadu. Drukātajam vārdam tomēr piemīt lielāks vēstījuma svārs un nostiprinājums par dažādiem notikumiem, jo virtuālā reālitate ir tikai virtuālā reālitate, kas vienā brīdī var noslāpēties kā mobilā telefona baterija.

Saglabājam savu veselību, savu stiprumu un viedumu arī turpmāk...

P.S. Piezīmēm pielikts punkts 19.04.2020, plkst 11:15 Brisele, Forest. Vēl Beļģijas galvenā strūklaka maskā, bet Veronas kafijas aromāts dod uzmundrinājumu lidojumam nezināmajā virzienā... Viss turpinās...

Vecpilsētas laukums (Grand Place) bez ierastās cilvēku drūzmēšanās

Beļģijas ņiprulis jau vairākus gadu desmitus tiek ietērpts dažādos tērpos. Patlaban viņa kolekcijā ir aptuveni tūkstotis tērpu, un puisītis pieder pašam sava ģērbistaba, kas atgādina augstmaņa svītu, tā atrodas Briseles pilsētas muzejā. Reizi gadā puisītis – strūklaka tiek apģērbts par godu vairāku valstu svētkiem. Puisīša drānu kolekcijā atrodamas arī japāņu samuraja bruņas un kirgīzu lāčādas kažoks ar kinžalu, kosmonauta skafandrs, Venēcijas karnevāla maska, Latvijas hokejista formas tērps. Drānu dāvinātāju netrūkst, dažkārt gadās, ka valsts puisītīm dāvina krāšņu tērpu, bet tas neder, jo viena no mazuļa rociņām ir iespiesta sānos. Tādēļ nav labi šūt tērpu ar divām piedurknēm. Atliek vienīgi cerēt, ka patlaban Beļģijas mazulis ar masku izvedīs valsti no šīm grūtām dienām...

Laipošana laikmetos

Šis ir laiks, kad var mierīgi ienirt arhīvos. Atklāju, kā mana vecvectēva zemnieku saimniecība cīnījies pret padomju varu Vadakstes pagastā. Raksta autore ar diezgan rūgtu uzvaru – A. Vērmele diezgan šķebinoši izpaudusies „Zemgales Komunistā” 1946. gadā. Rakstības stils ieturēts tā laika vislabākajos propagandas kanonos.

„Pienu vēl nepiegādā šādi 30 ha

un ciemu padomēm, sadarbībā ar sagādes aģentiem, jāsaliedējas vienam mērķim – piena piegādes organizēšanai, jāizbeidz ķildas, jāsalauž kulacisko elementu pretestība, nododot sabotētājus prokuroram, jāiznīcina viņu kaitīgais iespaids zemniekos...”

Tālāk atrodu citu stāstu no cita laikmeta. Par savu māšicu no “Komunāra” lappusēm – no 1976. gada 30. oktobra numura. Stāsts ir par palikšanu “aiz svītras” Bulduru dārzkopības tehnikuma iestājeksāmenos un, par spīti rūgtajam zaudējumam, viņa bija nolēmusi atsaukties aicinājumam piedalīties Maskavas olimpisko spēļu būvniecības darbos. Savā laikā tā bija, lūk, komjaunietes drosme, ko šajos laikos noteiktu sauktu par īstu līderību, jo māšica bija vienīgā Dobeles rajonā, kas atsaucās aicinājumam sniegt palīdzīgu roku Maskavai.

“Zēl, ka viņai nepaveicās ar tālākajām skolas gaitām. Būtu iznākusi laba dārzniece. Taču iepriecina komjaunietes Sarmītes Strīķes uzņēmība, optimisms. Ar šīm īpašībām var daudz ko sasniegt. Un tagad Sarmītes adrese ir Maskava.” Raksta virsraksts “Ir tāda meitene”, un tāds bija “Komunārs” pirms aptuveni 44 gadiem.

Bet vēl lielākas dzimtas pamatīgāka izpēte būtu nepieciešama

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Latvijas zinātnieki Covid-19 pētījumos atklājuši

jau 12 unikālas jaunā koronavīrusa mutācijas, par kādām pagaidām vēl nav ziņots nekur citur pasaulē. Pētnieki, veicot vīrusa paraugu ģenētiskā materiāla analīzi, ieguvuši Baltijas valstīs pirmos šāda veida datus. Vīrusa mutācijas tiek pētītas arī citās valstīs, lai iegūtu starptautiskus datus par to, kā tās ietekmē vīrusa uzvedību; pētījumi var tikt izmantoti arī vīrusa vakcīnas radīšanai. Tāpat Latvijas zinātnes institūtu un universitāšu zinātnieki sākuši veidot kopēju vīrusa pētniecības platformu.

Latvijā strādā divas pētniecības grupas no 70 grupām, kas pasaulē nodarbojas ar vakcīnas izstrādi. Zinātnieki – Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra direktors, Latvijas Zinātnes padomes priekšsēdis Jānis Kloviņš un Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra vadotājs pētnieks Kaspars Tārs norādījuši, cik liela nozīme ir vīrusa genoma atšifrēšanai ar sekvenēšanas metodi. Tā dod iespēju novērtēt aktuālo situāciju, tieši Latvijai raksturīgās vīrusa mutācijas un izplatības ceļus, ļaujot optimāli pieņemt lēmumus iedzīvotāju veselības saglabāšanai.

Vakcīna pret Covid-19 ātrāk nekā pēc gada

Pašlaik brīnumzāles pret bīstamo vīrusu nav atrastas, bet pastāv zināmas cerības, ka vakcīna pret to būs izstrādāta ātrāk nekā pēc gada no šī brīža, LTV raidījumā *Rīta panorāma* teica infektologs Uga Dumpis.

Uga Dumpis

Viņš pastāstīja, ka pašlaik pasaulē notiek otrās fāzes vakcīnas pētījumi ar cilvēkiem un, iespējams, septembrī sāksies trešās fāzes pētījumi – plašāki, un varbūt vakcīna būs pieejama nākamā gada sākumā. Vai tā būs pieejama uzreiz arī Latvijai, nav zināms, bet ir cerība, ka vakcīna būs ātrāk nekā pēc gada no šī brīža, sacīja Dumpis. Viņš arī sacīja, ka pašlaik nav zinātnisko pierādījumu pieņemumam, ka tuberkulozes vakcīnas saņemšana bērniem palīdz vieglāk tikt galā ar koronavīrusu, jo vairākas valstis, kur tuberkulozes vakcīnas nav obligātas, Covid-19 izplatību spēj veiksmīgi ierobežot, savukārt valstīs, kur tuberkulozes pote ir obligāta, piemēram, Krievijā vai Baltkrievijā, neiet tik labi. Arī brīnumzāles pret vīrusu pašlaik nav atklātas un nepieciešami vēl pētījumi, norādīja infektologs. Pašlaik pastāvot aizdomas, ka pret šo vīrusu neizstrādāsies puļa

imunitāte, jo nav pārliecības, ka cilvēki, kuŗi izslimojuši, nevarēs saslimt nākamgad. Uga Dumpis arī norādījis: "Kamēr nebūs pretvīrusa vakcīnas, tikmēr distancēšanās sabiedrībā būs jāievēro".

Īpašs aprikojums pacientu transportēšanai

Lai slimnīcā droši varētu nogādāt vīrusa pacientus ar ļoti smagiem saslimšanas simptomiem, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests (NMPD) tieši šim mērķim iegādājies īpašu aprikojumu – kapsulai līdzīgu mobilu izolācijas sistēmu, kuŗā transportēšanas laikā tiek ievietots pacients. (attēlā).

Sociālā distancēšanās atkārtoti var būt

nepieciešama līdz 2022. gadam. Vienreizēja sociālā distancēšanās neapturēs jauno koronavīrusu, un var būt nepieciešami tās atkārtoti periodi līdz 2022. gadam, lai novērstu slimnīcu pārslodzi, 14. aprīlī, paziņoja Hārvarda universitātes zinātnieki savā pētījumā, kuŗā ir modelēta pandēmijas trajektorija. Pētījums tiek publicēts laikā, kad ASV ieiet vīrusa gadījumu skaita virsotnē un pavalstis apsver iespēju mikstināt stingros pasākumus, kas ieviesti jaunā koronavīrusa izplatības ierobežošanai.

Hārvarda universitātes zinātnieku grupas veiktajā datorsimulācijā, kuŗas rezultāti publicēti rakstā žurnālā *Science*, tiek pieņemts, ka vīruss kļūs par sezonālu slimību ar lielāku izplatību gada aukstākajos mēnešos.

Saņem medicīniskās maskas

Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkuma centrs biedrībai "Latvijas Sarkanais krusts" (LSK) un vairākām valsts pārvaldes iestādēm piegādājis vairāk nekā 360 000 vienreizlietojamo medicīnisko masku, aģentūru LETA informēja Aizsardzības ministrijas (AM) pārstāvis Roberts Skraučis. Lielākā daļa jeb 174 000 medicīnisko masku piegādātas LSK humānās palīdzības trīs vietās Rīgā. Aptuveni 120 000 medicīnisko masku tika piegādātas Tieslietu ministrijai, un 40 000 medicīnisko masku – Nodrošinājuma valsts aģentūrai. 30 000 medicīnisko masku nogādātas Valsts ieņēmumu dienestā.

Izsludina konkursu mediju atbalstam

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (NEPLP) izsludinājusi otro no četriem konkursiem par ziņu, informatīvi analītisko un pētniecisko, kā arī

uz sabiedrības ilgtspēju vērstu raidījumu veidošanu un izplatīšanu komerciālajos reģionālajos un vietējos elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos, kā arī plašsaziņas līdzekļos, kas raida mazākumtautību valodās. Konkurss tiks dota iespēja piedalīties arī medijiem, kas sadarbojas ar diasporas satura veidotājiem. Atšķirībā no agrāk izsludinātā, šajā konkursā uz valsts atbalstu varēs pretendēt arī raidījumi, kas veidoti mazākumtautību valodā, kā arī jauni raidījumi. To veidotājiem gan būs jāspēj apliecināt šādu raidījumu ilgtspēja arī pēc ārkārtējas situācijas beigām.

Koalīcija vienojas turpināt novadu reformas virzību

Valdību veidojošās partijas apņēmušas turpināt administratīvi teritoriālās reformas (ATR) virzību, pirmdien, 20. aprīlī, pēc koalīcijas partiju sadarbības sanāksmes attālinātā preses konference sacīja Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (*Jaunā Vienotība*). Viņš norādīja, ka jautājumā par novadu reformu politiku turpinās strādāt kā koalīcija, virzot uz priekšu novadu reformu, kuŗā līdz šim ir ieguldīts liels darbs. Pašlaik likumprojekts tiek gatavots skatīšanai trešajā pedējā lasījumā Saeimā. "Vienojamies, ka soli pa solim ar diskusijām virzīsim uz priekšu," sacīja Kariņš.

Amerikas latvieši palīdz Latvijas bērniem mācīties attālināti

Tāpat kā ASV un citur pasaulē, arī Latvijā jau kopš marta ir ieviests attālināts mācību process, bet vairākiem tūkstošiem bērnu trūkst viedierīču, lai varētu iesaistīties šādās mācībās. Vissmagāk šī situācija skar tos bērnus, kas jau ilgu laiku ir Amerikas Latviešu apvienības (ALA) nozares Sadarbība ar Latviju rūpju lokā – trūcīgas un daudz bērnu ģimenes. Kopā ar Latvijas Bērnu fondu un laikraksta *Laiiks* informāciju atbalstu notika līdzekļu vākšanas akcija, ziedojot datoru iegādei un interneta pieslēguma nodrošināšanai. Ziedojumos tika savākti \$ 12 250. Kopā ar ALA līdzmaksājumu uz Latviju tiks nosūtīti \$ 24 500.

Nolemmts akciju pagarināt līdz aprīļa beigām, tāpat ir vēl laiks tajā piedalīties! Ziedot var, sūtot čekus uz ALA vārda ALA birojam vai nokārtojot kredītkartes maksājumu ziedojumu nodaļā ALA mājaslapā. Liels paldies visiem, kas jau ziedojusi!

Baškorstānā latviešu valodu mācās par spīti

datoru un timekļa trūkumam. Kā rit Maksima Gorkija (Archlatviešu) ciema ikdiena? Šis laiks un situācija ir pietiekami svarīgi, lai

SPILGTS CITĀTS

Vīruss var palīdzēt apstādināt vāveres ratu,

saka Romas katoļu baznīcas Rīgas archibiskaps **Zbignevs Stankevičs** intervijā žurnālam *Ieva*. Bet kas mums jāsaprot ar vāveres ratu? Mūsu lasītāju ieskatam fragments no intervijas.

No vienas puses, epidēmija ir traģēdija, jo zaudēti desmitiem tūkstošu dzīvību. No otras – mēs bijām nonākuši apburtajā lokā, mūsu civilizācija ir aizrāvusies ar neierobežotu patērīni. Bet tas nevar turpināties līdz bezgalībai, jo Zemes resursi nav bezgalīgi. Vai mūsu civilizācijai nav jādomā par pašierobežošanu, par pašdisciplīnu? Šis vīruss var palīdzēt, apstādinot to vāveres ratu. Ilgu laiku esam dzīvojoši ilūzijās, ka visu kontrolējam, varam pakļaut dabu. Jēzus Evaņģelijā aicina lasīt laika zīmes. Ja redzam, ka nāk melni mākoņi, tad būs lietus – te ir cēloņi un sekas. Mums pirmās vēstis nāca ar klimata pārmaiņām, ar cunami, lielajām vētrām un taifūniem. Un tagad – vīruss. Izrādās, neesam tik lieli, kā bijām iedomājušies. Praviēša Daniela grāmātā ir vīzija – milzis uz māla kājām. Viņam pa kāju trāpa akmentiņš, un viss sašķīst. Ar mums ir līdzīgi.

Ir lietas, ko nevarēsim mainīt. Var atlidot asteroidi, uzsist pa Zemi, un sāksies jauns ledus laikmets. Bet ir lietas, ko varam mainīt, – tā ir sociālā nevienlīdzība, patērīna attieksme, izmešanas kultūra. Un tas ir aicinājums uz solidaritāti pasaules mērogā. Triljoni tiek izdoti ieročiem un nāves izplatīšanai tā vietā, lai šo naudu ieguldītu pētījumos, apkārtu slimības, mazinātu nevienlīdzību. Pāvests tagad aicina izsludināt pamieru kaņadarbībā, un krīze jau ir stimulējusi starpvalstu solidaritāti, tāpat krīze mums dod arī jaunas iespējas.

Mēs vēl daudz ko nezinām, bet skaidrs, ka būs vajadzīgi vēl vismaz daži mēneši, kamēr epidēmija mazināsies. Esmu Youtube kanālā skatījis sīzetu par vilku baru un trim aļņiem, kas dzīvo viņu teritorijā. Ziemā vilki reizi nedēļā dodas apciemot aļņus un pajautāt, kā viņiem ar veselību. Ja viss kārtībā, vilki dodas atpakaļ. Ja kādam no aļņiem ir švaki, tad ... zināms, kā tas beidzas. Tāpat ir ar šiem vīrusiem – viņi atnāk un jautā, kā mums ar veselību: "Vai tu mīli sevi? Vai rūpējies par savu imunitāti? Kāds ir tavas dienas režīms? Vai tev nav atkarības no nikotīna, alkohola un citām vielām? Vai tev ir fiziskā slodze? Vai tu paelpo svaigu gaisu? Vai pietiekami daudz gulī? Kā tev ar pašdisciplīnu? Ja kaut kā nav – pats vainīgs. Tad es tev palīdzēšu to visu izbeigt."

par to pastāstītu. Viss rit kā parasti, kā vienmēr, vienīgā atšķirība, ka āra nemana bērnus. Jau trešo nedēļu ciema skolēni mācās, bet skolotāji strādā attālināti. Jau nedēļu latviešu valodas skolotājas diena sākas 4.30 no rīta, jo šajā laikā timeklis ir ātrāks un galva svaigāka.

Katru pirmdienas rītu latviešu valodas skolotāja kā pastniece saviem 24 latviešiem (šogad tik daudz skolēnu apgūst latviešu valodu) pastkastītēs atstāj darbu visai nedēļai. Kāpēc parastajās nevis elektroniskajās pastkastītēs? Tāpēc, ka lielākajai daļai skolēnu nav iespējas darbus izdrukāt, nav piemērota aprikojuma vai vispār tāda nav, lai mācītos attālināti. Ir ciemati, kuŗos nav timekļa, tāpēc trīs reizes nedēļā ar skolas autobusu lielai daļai skolēnu tiek piegādāti uzdevumi, kuŗus tadā pat veidā skolotāji pēc tam atkal saņem no skolēniem. Tas nav vienkārši, – papīru kalni, uzdevumi mēdz pazust, bet jāprieccājas par to, ka ir atrasts vismaz šāds risinājums. Būtiski piebilst, ka uzdevumus skolēniem drīkst piegādāt tikai tie skolotāji, kuŗiem Archangeļskas rajona Izglītības nodaļa ir izsniegusi caurlaidi. Skolotāji, kuŗiem šādas caurlaides nav, sagatavotos uzdevumus atdod kollēģām.

Pieaugušie Maskavā latviešu valodu mācās tālmācībā

Liels pandēmijas uzliesmojums Maskavā, kad saslimušo skaits katru diennakti Krievijas galvaspilsētā pārsniedz 1,5 tūkstošus cilvēku, novedis pie karantīnas un mājas režīma ieviešanas vairāk nekā divas trešdaļas no 12 miljoniem iedzīvotāju. Šajos apstākļos Maskavas Latviešu kultūras biedrībai nācās atcelt visus iepiānotos publiskos pasākumus. Biedrības telpas ir slēgtas, un aktuāls ir jautājums, kur ņemt naudu, lai apmaksātu telpu īri. Ienākumu avotu šajā situācijā biedrībai nav, un katram jāgādā tikai par to, lai izdzīvotu un nodrošinātu naudu ģimenes iztikai. Daudzi ir zaudējuši darbu vai atlaisti bezmaksas atvaļinājumā. Paveicini ir tiem, kuŗi var strādāt attālināti. Attālinātā režīmā turpina darboties biedrības latviešu valodas kursi pieaugušajiem. Nodarbības notiek trīs reizes nedēļā divās grupās. Lielākajai daļai kursantu mājās ir datori, un ģimenes apstākļi ļauj piedalīties nodarbībās. Tās ilgs līdz maijai beigām.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

VĒSTNICĪBU ZIŅAS

(Turpināts no 9. lpp.)

**Pareizticīgo Liel dienās
aicina lūgties par slimniekiem
un ārstiem**

Šajās dienās jālūdzas par ārstiem, kā arī jāpilda valdības rīkojumus un mediķu sniegtās rekomendācijas, Pareizticīgo Lieldienu uzrunā aicināja Rīgas un visas Latvijas mēroloģis Aleksandrs.

Metropolīts Aleksandrs

Viņš pauda nožēlu, ka šodien cilvēku vidū izplatījusies "pārmērīga aizraušānās ar šīs pasaules labumiem, tieksmes pēc pagodinājumiem un slavas, dziļas ticības, patiesas mīlestības, žēlsirdības un patiesi labu darbu trūkums", bet "Dievs un Baznīca aizvīrās pēdējā vietā". Metropolīts uzrunā skaidroja, ka no vēstures zināms, ka ciešanu un slimību pieļaušana vienmēr bijusi atgādinājums cilvēkam, ka dzīvība – tā ir Dieva lielākā dāvana cilvēkiem. "Mūs pārņemušajos pārbaudījumos mēs redzam, cik trausla un nepastāvīga ir cilvēka laicīgā dzīve," sacīja metropolīts Aleksandrs.

**Atcelts latviešu kāpiens
Svētā Patrika kalnā Īrijā**

Koronavīrusa draudu dēļ atcelts 2. maijā plānotais tradicionālais latviešu kāpiens Svētā Patrika kalnā Īrijā. Uz šo kāpienu par godu Latvijas neatkarības atjaunošanas 30. gadadienai aicināja Latvijas vēstniecība Īrijā. Bija paredzēts kopā kalna galā izritināt mūsu valsts karogu un no dziedāt Latvijas himnu.

Svētā Patrika kalns atrodas Vestportā, Meijo grafistē, tas ir 764 metrus augsts, akmeņains un ar stāvu virsotni. 2018. gadā maija sākumā svētā Patrika kalnā pirmo reizi uzplīvoja Latvijas karogs, jo par godu Latvijas Neatkarības atjaunošanas dienai, Latvijas vēstniecības Īrijā iedvesmoti, kalnā pirmo reizi uzkāpa liels pulks Īrijas latviešu. Lēģenda vēsti, ka svētais Patriks aizdzinis jūrā visas čūskas un pagānisko Īriju padarījis par katoļu zemi. Izrādās, ka Īrijā patiešām nav nevienas čūskas, vismaz savvaļā ne. Un tas esot tieši svētā Patrika nopelns.

**Latvijas burātāju pirmais
brauciens apkārt pasaulei**

Pirms divdesmit gadiem – 1999. gada 31. oktobrī Latvijā projektētais un būvētais katama-

rāns *Kaupo* ar Latvijas karogu mastā sāka mūsu valsts burāšanas vēsturē pirmo braucienu apkārt pasaulei.

Šī divkorpusu jachta (gaņums 13,3 m, platums 8,1 m, buņu laukums 140 kv. m) Valda Grenenberga-Grinberga (1936-2005) vadībā būvēta pēc konstruktora Alda Eglāja projekta un 1977. gadā laista ūdenī Republikas centrālajā jachtklubā Bolderajā.

**Kaupo kapteinis Valdis Grenenbergs-Grinbergs
pie Horna raga virsotnē uzstādītās piemiņas
zīmes bojā gājušajiem jūrnikiem
2001. gada 12. martā**

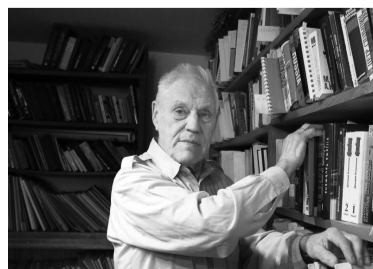
Brauciens apkārt zemeslodei noslēdzās 2002. gada 9. novembrī plkst. 16 un 56 minūtēs pēc koordinētā pasaules laika (UTC). Kopumā nobraucis 35 400 jūras jūdžu, katamarāns *Kaupo* atkal sasniedza vietu, kuņas ģeogrāfiskās koordinātes ir 14 grādu un 36 min. ziemeļu platumu un 22 grādi 56 min. rietumu gaņuma un kuņā tas jau bija atradies 2000. gada 3. aprīlī, pa ceļam pāri Atlantijas okeānam uz Resifi ostu Brazīlijā. Pēc mūsu valsts burātāju pirmā brauciena apkārt pasaulei, 2003. gada 21. martā ieņācis Ventspils ostā, *Kaupo* atgriezās Latvijā.

**Kristīne Misāne
atbrīvota no ieslodzījuma**

20. aprīlī, no ieslodzījuma Latvijā ir atbrīvota Kristīne Misāne, kas plašāk zināma kļuva pēc tam, kad ilgāku laiku pavadīja apcietinājumā Dānijā, bet viņai par bērnu nolaupīšanu draudēja izdošana Dienvidāfrikas Republikā un 15 gadu cietumsods. Pēc sabiedrības plašas iesaistes mūsu varasiestādes panāca Misānes izdošanu Latvijai. Nu apritējis divu mēnešu cietumsods, par ko viņa vienojās ar prokuroru.

Visvaldis Lācis Mūžībā

18. aprīlī 96 gadu vecumā Mūžībā devies bijušais latviešu leģionārs, vēsturnieks un politiķis Visvaldis Lācis.

Visvaldis Lācis pie savām grāmatām

Visvaldis Lācis dzimis 1924. gada 12. martā Valmierā, drīz pēc viņa dzimšanas ģimene pārvākusies uz Rīgu. 1943. gadā pēc ģimnāzijas absolvēšanas ticis iesaukts Latviešu leģionā, kur dienējis 19. divīzijas 44. pulkā, vēlāk kļuvis par leģiona virsnieka vietnieku. Lācis divas reizes ticis viegli ievainots kaujās Kurzemes cietoksnī. Visa mūža gaņumā patstāvīgi krājis zināšanas par dažādām jomām, apguvis vairākas svešvalodas. Līdz ar Trešās atmodas sākšanos Lācis dedzīgi iesaistījās tās norisēs, kļūstot atpazīstams savu publisko runu un rakstu dēļ. 1988. gadā tika ievēlēts Latvijas Tautas frontes valdē. Kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas publicējis vairāk nekā 300 rakstu un 10 grāmatu, galvenokārt par Latvijas vēsturi. Bijis 9. un 10. Saeimas deputāts. Visu mūžu Visvaldis ir nodarbojies ar sportu un aktīvi aicinājis arī citus to darīt. Viņš ir noskrējis maratonu Valmierā un Berlīnē. Nevis jaunībā vai brieduma gados, bet pavisam nesen – kad jau bija nosvinēti 90 mūža gadi. Viņš katru dienu nostaigā vismaz sešus kilometrus, bet kāpšana pa kāpnēm uz savas mājas otro stāvu – tā vispār netiek uzskaitīta. 2017. gadā Visvaldis Lācis pieveica Berlīnes maratonu.

Japānā izdos latviešu pasakas

Rūjienas sadraudzības pilsēta Higašikava, kas atrodas Japānas ziemeļos Hokaido prefektūrā, 2020. gada nogalē plāno izdot latviešu tautas pasakas "Stiprinieks gaisa kuģī" bilžu grāmatu, kuņas ilustrāciju veidošana tiks uzticēta autoram no Latvijas, aģentūru LETA informēja Kultūras ministrijas pārstāve Līga Buševica. Grāmata ar nosaukumu "Burvju kastīte" tiks izdota japāņu, angļu un latviešu valodā. Pēc Japānas izdevēja ierosinājuma darbu no latviešu folkloras bagātā krājuma šogad uzticēja izvēlēties kultūras ministram Naorim Puntulim (VL/TB/LNNK). Kā pavēstīja Buševica, grāmatas mērķis ir draudzīgā un viegli saprotamā veidā iepazīstināt japāņus ar latviešu tautas folkloru. Grāmata iecerēta A4 formātā, cieta vāku sējumā, krāsainajā drukā un aptuveni 28 lappušu apjomā. Projekta īstenotājs – Seisa universitātes profesors Gendžiro Ito.

Pērn skatītākā**Dailes teātra izrāde bija**

režisores Lauras Grozas-Ķiberes iestudējums "Salemas raganas", kas demonstrēta 20 reizes un kuņu noskatījušies vairāk nekā 16 000 skatītāju, liecina teātra pārskats. Tai seko režisora Dž. Dž. Džilindžera iestudētā komēdija "Neiespējamā misija", ko, izrādot 16 reizes, noskatījušies gandrīz 15 300 teātra apmeklētāju. Savukārt trešā skatītājā izrāde bijusi režisora Dmitrija Petrenko veidotā izrāde bērniem "Planēta Nr.85", kas demonstrēta 16 reizes un kuņu noskatījušies gandrīz 13 000 skatītāju. Pērn Dailes teātra Lielo zālī apmeklējuši 148 143 skatītāju, Mazo zālī – 26 325, bet kamerzālī – 9518 teātra apmeklētāji. Kopumā Dailes teātra izrādes ir

ĪRIJA. Latvijas vēstniecība Īrijā Klusajā sestdienā, piedalījās Īrijas Nacionālās televīzijas un radio aģentūras RTE izsludinātajā akcijā *Shine Your Light*. Akcijas laikā visā Īrijā tika izgaismotas privātās un publiskās ēkas, lai neklātienē paustu solidaritāti ar visiem, kuņu dzīvi skāris vīruss, bet īpaši sūtītu sveicienus visiem medicīnas darbiniekiem, kuņi šobrīd grūtos un bīstamos apstākļos strādā cīņās priekšposteņos.

KRIEVIJA. Krievijas vēstniecība Latvijā nosoda jebkādu vandalismu un necieņu pret pieminekļiem, memoriāliem un masu apbedīšanas vietām, neatkarīgi no vietas, kur minētie likumpārkāpumi veikti – Krievijas, Latvijas vai kādas citas valsts teritorijā, pavēstīja vēstniecības preses dienestā. ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (JV) sociālajā vietnē Facebook bija informējis, ka Krievijā, Intas pilsētā, ir apgānīts Staļina režīma represijās bojā gājušo Latvijas pilsoņu piemineklis. Krievijas vēstniecības Preses dienestā uzsvēra, ka vēstniecība vairākkārt ir sacījusi un ir gatava atkārtot atkal un atkal, ka "mūsdienu pasaulē nav vietas tādām barbariskām darbībām, nav attaisnojuma tik necilvēcīgai un nelietīgai rīcībai".

ITALIJA. Pēdējā laikā Latvijas vēstniecība Italijā reti saņem zvānus no Latvijas valstspiederīgajiem ar lūgumiem palīdzēt saistībā ar vīrusa ieviesto ārkārtas stāvokli. Tas liek domāt, ka visi tūristi no Latvijas šo valsti ir pametuši, LTV *Rīta panorāmā* stāstīja Latvijas vēstniece Italijā Solvita Āboltiņa.

INDIJA. Latvijas valstspiederīgie turpina atgriezties mājās no visdažādākajiem pasaules reģioniem. Tiem, kuņi aizbraukuši tālāk, piemēram, uz Āziju, ceļš mājās ir gaņš un bieži sarežģīts. Daļai Latvijas valstspiederīgo atgriezties mājās palīdz arī Latvijas vēstnieks Indijā Artis Bērtulis. Šobrīd visi strādā pastiprinātā režīmā – palīdz no Āzijas reģiona repatriēt valsts piederīgos un koordinē darbu ar valsts pārstāvniecībām citos pasaules reģionos. "Latvijas imperijā saule nenoriet. Mēs strādājam no austrumiem, no dienvidaustrumu Āzijas līdz Ņujorkai, tā nu tas ir šobrīd," saka vēstnieks.

LIETUVA. Visi caur Lietuvu ceļojošie tiek aicināti iepriekš pieteikties Latvijas vēstniecībā Lietuvā, rakstot uz e-pasta adresi embassy.lithuania@mfa.gov.lv, vai zvanot uz numuru + 370 52131260.

noskatījušies 191 914 skatītāji, kas ir par 1,5% mazāk nekā 2018. gadā.

Latvijas Nacionālajā teātrī

top virtuālu raidījumu serija "7 kraukļi un Saulcerīte". Pirmais raidījums Nacionālā teātra un "Elektrum" sociālo tīklu kontos bija redzams 21. aprīlī, mediju informē teātra pārstāvji. Raidījuma pamatā ir septiņu "kraukļu" – septiņu Nacionālā teātra aktieru – septiņi jautājumi raidījuma viesim, sauktam par Saulcerīti, – smēloties iedvesmu no Raiņa "Zelta zirgā". "Tā mērķis ir uzturēt saikni un apmainīties ar informāciju un domām laikā, kad esam katrs savās mājās un satikties nedrīkstam," norāda teātri.

Dziedātājam Uģim Rozem – 60

19. aprīlī, 60. jubileju svinēja dziedātājs un mūzikas pedagogs Uģis Roze. Aprīlī bija plānoti vērienīgi viņa jubilejas koncerti, kas nu pārcelti uz septembri.

Dziedātājs šobrīd izbauda ne-parasti mierīgu un kluso dzīves plūdumu, ko viņš vada kopā ar ģimeni Carnikavā. Pret apaļo gadu skaitli viņš attiecas ļoti veselīgi un atzīst – patiesībā jūtas vairāk nekā uz pusi jaunāks. Aptuveni 40 viņa dzīves gadi ir saistīti ar skatuvi, visspilgtāk viņa īpašais balss skanējums atklājies, dziedot Imanta Kalniņa radītajā grupā "Turaidas Roze".

**Nacionālā bibliotēka izsludina
akciju "Dzimtas Bībele"**

Latvijas Nacionālās bibliotēkas pastāvīgās ekspozīcijas "Grāmata Latvijā" komanda izsludina akciju "Dzimtas Bībele". Tā ir iespēja

vienuviet apvienot grāmatas, ģimeni, vecas fotografijas un citas tuvas lietas, ar kuņu palīdzību arī ārkārtas apstākļos uzturēt pozitīvu noskaņojumu un noskaidrot ko jaunu. Vairākus gadsimtus Bībele mājās bija galvenā un bieži – vienīgā grāmata. Tās lappusēs daudzas paaudzes ierakstīja nozīmīgākos dzimtas notikumus – dzimšanu, kristības, laulības, nāvi.

"Bībele: Wezahs un Jaunahs Deribas Swehtee Raksti"/ "Bībele: Vecās un Jaunās Derības svētie raksti", Jelgava: J. Fr. Stefenhāgens un dēls, 1898. No Stellas Hermanovskas personīgā krājuma // Foto: Anīta Smeltere

Tādējādi no reliģiska satura grāmatas Bībele pārtapa arī par dzimtas chroniku – personīgās vēstures liecību krātuvi, nereti papildinātu arī ar fotografijām, zīmītēm un herbārija augiem. Grāmata kļuva par atmiņu un identitātes glabātavu. Ja arī Tavā dzimtā ir šāda Bībele, aicinām piedalīties! Veidosim kopīgu izstādi vietnē Facebook!

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

JURIS
LORENCIS

Ir trīs veidu vēsturiski notikumi. Vieni, par kuriem mēs zinām, par kuriem esam lasījuši. Otrie – par tiem mums stāstījuši aculiecinieki. Un trešie – tie, kuri esam piedzīvojuši personīgi. Trīs liktenīgi datumi, kuriem pieminam īsā piecu nedēļu intervālā – 25. marts, 26. aprīlis un 4. maijs. Man šīs dienas ir īpaši svarīgas. Kāpēc? Pirmā tāpēc, ka ikdienā joprojām sastopos ar 1949. deportāciju aculieciniekiem. Vēl precīzāk – es dzīvoju viņiem blakus. Manai deviņdesmit trīs gadus vecajai mammai tolaik bija divdesmit viens gads. Un ir interesanti – kā atceros no padomju laikiem, tad toreiz, ja vispār kāds uzdrošinājās runāt par “aizvešanām”, parasti minēja 1949. gadu. Un kaut arī vectēva brālis, mammas onkulis un Lejasciema pilsetas galva Oskars Dambrovs tika izsūtīts 1941. gada 14. jūnijā, arī mūsu ģimenē vairāk atcerējās 1949. gada 25. martu. Tad moku ceļu uz Sibīriju sāka vectēva māsa Elzara Ģimene. Vectēva brālis nomira Vjatlagā 1943. gadā, bet viņa māsa pēc Staļina nāves atgriezās Latvijā un nodzīvoja garu mūžu savās dzimtas mājās Sinoles pagastā. Dzirdēts, ka trimdas latvieši 1941. gada jūnijā notikumus esot pieminējuši daudz biežāk nekā 1949. gada deportācijas. Un tas arī saprotams – 1949. gadā viņi jau atradās aiz “dzelzs aizkara”.

Vēl viena liktenīga diena – 1986. gada 26. aprīlis, Černobiļas katastrofa. Pirmais patiesi vēsturiskais notikums, ko es atceros

personīgi... Ir otrdienas, 1986. gada 28. aprīļa pēcpusdienā. Aptieka Suvorova, tagad Čaka ielā Rīgā. “Vai jums ir joda tabletes?” – jautāju pazīstamai farmaceitei. “Vairs nav, virsnieku madāmas visu izpirka. Viņas laikam arī kaut ko zina,” – teica paziņa, piemiedza ar aci un izcēla no letes apakšas dažus iepakojumus ar kālija jodīda tabletēm. Bija padomju laiki, un jēdziens “prece zem letes” bija pavisam pierasta, ikdienišķa lieta. Tas, ko jau zināja labi informētās padomju armijas virsnieku sievas, bija naktī uz 26. aprīli notikusī avārija Černobiļas atomspēkstacijā. Savukārt es par to uzzināju no Rietumu radiostacijām. Kāpēc kālija jodīds? Jo tā uzņemšana var aizkavēt radioaktīvā joda izotopa, kas mākoņos jau ceļoja pāri Latvijai, nonākšanu organismā. Šajā otrdienas pēcpusdienā mēs visi vēl barojāmies no baumām, līdz oficiālajam varas iestāžu paziņojumam Maskavas televīzijas vakara ziņu programmā bija jāgaida vairākas stundas. Bet arī tad izskanēja vien puspatiesības – par “starpgadījumu”, kuŗa sekas “tiekot novērstas”. Padomju funkcionāri, Michailu Gorbačovu ieskaitot, kā apmāti gatavojās 1. maija parādei. Par spīti radioaktīvajam piesārņojumam, pa saules pielietajām Ukrainas galvaspilsētās Kijevā ielām soļoja desmitiem tūkstoši cilvēku. No svētku tribīnes viņiem priecīgs māja Ukrainas kompartijas pirmais sekretārs Vladimirs Ščerbickis, kuŗš speciāli šim gadī-

jumam bija paņēmis līdzī savus mazbērnus. Lai tauta redz, ka nav no kā baidīties! Un tikai pamazām sāka atklāties katastrofas patiesie mērogi. Šajā 1. maija rītā kijeviešiem noteikti vajadzēja palikt savos dzīvokļos! Vēl viena atziņa – mēs tolaik dzīvojām bezcerīgā melu impērijā. Ka pat Gorbačova solītā “pārbūve” un “atklātība” te neko neglābs, ka kaut ko mainīt var tikai pilnīga Latvijas neatkarība.

Tā mēs nonācām līdz 1990. gada 4. maijam. Es joprojām atceros šo dienu pirms trīsdesmit gadiem, saules pielieto laukumu iepretim Augstākās Padomes namam. Kopā ar dažiem draugiem atrodos cilvēku pūlī, kas gaida balsu skaitīšanas komisijas paziņojumu. Deklarācijas “Par Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu” pieņemšanai bija nepieciešamas 134 deputātu balsis. Un tad tas notiek – 138 balsis par! Vienalga, kas sekos tālāk, šo mirkli mums vairs nespēs atņemt. Anatolijs Gorbunovs no prezidija tribīnes saka šādus vārdus: “Tas ir svētbrīdis!” Raksturojot cilvēkus, kuŗi stāvēja pie Latvijas valsts šūpuļa, kuŗi ar ieročiem rokās padzina boļševikus un Bermontu, nereti lieto krāšņus epitētus – “varoņcilts”, “Lāčplēšu paaudze”. Bet kas bijām mēs? Paaudzei, kas atguva Latvijas neatkarību, tolaik bija starp divdesmit un sešdesmit. Tajās dienās pasaules mediji Baltiju salīdzināja ar Dāvidu, kas izaicina uz cīņu milzi Goliātu. Tad varbūt Dāvidu paaudze? Es drīzāk teik-

Par vēsturisko atmiņu

tu – mēs bijām Sprīdišu paaudze. Tūkstošiem Sprīdišu, kuŗi iznēsāja laikrakstu *Atmoda*, sacerēja politiskus dokumentus, brauca uz manifestācijām, cēla barikādes, vārija zupu barikāžu dalībniekiem.

Man un draugiem, kuŗi 4. maijā stāvējām pie Augstākās Padomes nama, tolaik bija trīsdesmit gadu. Vēlākā diskusija par “18. novembra valsti” un “4. maija republiku” mums bija saprotama, bet nepieņemama. Jo 4. maijs – tā bija mūsu diena. Brīdis, ko bijām pacietīgi gaidījuši un tuvinājuši, cik nu tas bija katrā spēkos. Runājot līdzībās ar sporta vingrošanu, 1918. gada 18. novembris kalpoja kā atbalsta punkts. Mēs bijām pakāpušies uz tā, pastiepušies uz pirkstgaliem, aptvēruši ar rokām stieni, pievilkušies, pat spējuši uzsviest virs tā savu augumu – tas bija 1990. gada 4. maijs. Tālākais jau bija izturības jautājums – sagaidīt 1991. gada augustu, padomju varas galīgo agoniju un sabrukumu. Pašu galveno mēs bijām izdarījuši. Pateikuši, ka vēlamies būt brīvi, ka neatkarība ir tikai laika jautājums. Paaudzes nāk un aiziet, un katrā no tām ir īpaša. Kas esam mēs, toreizējie trīsdesmitgadnieki? Savā ziņā īpaši ar to, ka esam stāvējuši vēstures krustcelēs. Tātad cilvēki ar unikālu pieredzi. Mēs būsim pēdējā Latvijas paaudze, kas savā apziņīgajā vecumā piedzīvoja totalitāru valsts iekārtu un sociālistisko plānveida ekonomiku. Mēs būsim pēdējie, kuŗi katru gadu

no jauna var skatīties padomju laiku komēdijas un smieties par jokiem, kuŗus jaunāki par mums vairs isti nesaprot. Mēs būsim pēdējā paaudze, kas vēl sapratīs zemtekstus, līdz galam neizteiktus vārdus. Dziesmu svētki, padomju laiks, skan Raimonda Paula un Jāņa Petera “Manai dzimtenei”: “Vēl nāks piektais gads, asins lietus līs, / Un visaugstākās priedes nolauzīs. / Iesim strēlniekos, / dziesmas vētru sēs, / mūžam Gaismas pils kalnā gavilēs”. Toreiz šo dziesmu uztvēra citādāk nekā šodien. Katrs vārds – zemteksts.

Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas likās, ka mūs vairs negaida liktenīgi pārbaudījumi. Ka līdz ar PSRS sabrukumu un “aukstā kara” beigām uz pasaules iestāties nebeidzama miera, demokrātijas un labklājības laikmets. Patiesībā tā domāja daudzi. Amerikānis Frensis Fukujama 1992. gadā pat publicēja grāmatu “Vēstures beigas un pēdējais cilvēks” (“*The End of History and the Last Man*”). Cik iluzori bija šie pravietojumi! Nāca 2001. gada 11. septembris, teroristu uzbrukums Ņujorkai un Vašingtonai. 2014. gada marts, Krievija okupē Krimu. Un, visbeidzot – 2020. gada pavasaris, pasauli pārņēma *Covid 19* epidēmija. Paies piecdesmit gadi, un jau sirmot sākušies vīri un sievas stāstīs saviem mazbērniem – tas bija sen, kad es vēl gāju skolā, bet visa pasaule staigāja sejas maskās.

KĀRLIS
STREIPS

Pirms pāris nedēļām laikrakstā *Latvijas Avīze* izlasīju rakstu par koronavīrusu. Tajā bija nu jau pavisam ierastie ieteikumi – bieži un kārtīgi mazgāt rokas, lietot dezinfekcijas līdzekļus, vairīties no vietām, kuŗās ir daudz cilvēku u.tml. Taču materiālā arī bija šāds apgalvojums: “Pasaules veselības organizācija ir publicējusi Izraēlas Psihosomatikas institūta vadītāja dr. Elijas Tālberga video uzrunu, kuŗā viņš stāsta par sava skolotāja, profesora Zalmanova senu un vienkāršu metodi, kas ir pārbaudīta, ārstējot bronhītus, tracheitus, smagas pneimonijas un pat tuberkulozi.” Kāda ir šī metode? Jāņem frotē dvielis, tas jāiemērc 60 grādu karstā ūdenī (tas pēc Celsija skalas, Amerikā dzīvojošajiem lasītājiem tie ir 140 grādi), dvielis ir jāietin segā, un tad sega ir jāliek uz pacienta krūškurvja. Raksta autore rezumē: “20 minūtes mitrā karstuma, 40 minūtes miera. Un tā trīs dienas. Pēc trīs dienu pārtraukuma atkārtoti vēlreiz.” Bet viena nelaime. Žurnāliste stāstu par Izraēlas ārstu publicējusi tāpēc, ka blakus video

interneta kanālā *YouTube*, kur viņa to atrada, bija Pasaules veselības organizācijas simbols. Patiesībā tas tur bija kā brīdinājums neuzticēties nepārbaudītām ziņām, un pats *YouTube* tā dara, lai norādītu uz vietnēm, kur ir atrodama patiesa informācija. Rīgas Stradiņa slimnīcas ārsts, pētnieciskās organizācijas *Re:Baltica* taujāts, teica, ka patiesībā no krūškurvja karsēšanas ir jāuzmanās, it īpaši cilvēkiem, kuŗi cieš no hroniskām slimībām.

Lielākā problēma ar šo jauno koronavīrusu ir tāda, ka ļoti daudz kas joprojām ir nezināms attiecībā uz to, kā tas izplatās, vai notiek mutācija, un kā no tā izvairīties. Tā rezultātā internets ir bijis pilns ar apgalvojumiem, kuŗi labākajā gadījumā ir nepatiesi, bet sliktākajā var būt nūdien bīstami. Pirmajā kategorijā ir arī Latvijā dzirdētais apgalvojums, ka tā kā vīruss atrodas cilvēka kaklā, to var likvidēt, dzerot ļoti karstu ūdeni. Nav taisnība! Pēdējā kategorijā absurda apgalvojums, ka vīrusu var likvidēt, dzerot veļas balinātāju. Ir tiesa,

ka balinātājs nogalina baktērijas un vīrusus, taču tas nekādā gadījumā nav lietojams iekšēji, jo tas ir korozīvs un var ļoti nopietni kaitēt cilvēka organisma audiem.

Attiecībā uz vīrusu ir bijuši arī citi nepatiesi apgalvojumi. Piemēram, ka to ļaunprātīgi radījuši zinātnieki Ķīnā, varbūt citur pasaulē. Citi apgalvo, ka koronavīruss tāda pati gripa vien esot, kā visas pārējās, un tāpēc nav iemesla visiem ierobežojumiem, kādus valstis, štati un mazākas teritorijas ir uzlikušas saviem iedzīvotājiem. Amerikā pagājušajā nedēļā vairākos štatos notika plašas demonstrācijas, aicinot atcelt ierobežojumus un atjaunot dzīvi tādu, kāda tā bija pirms krīzes. Skatoties ziņas par šīm manifestācijām televīzijā, nevarēju nedomāt par faktu, ka tajās cilvēki stāvēja ļoti tuvu cits citam, nekādu aizsardzības līdzekļu uz sejas nebija. Ir arī fakts, ka Amerikā joprojām ir vairāki štati, kuŗos nav nekādu ierobežojumu vispār. Viens no tiem ir Dienviddakota, kur vienā vien gaļas pārstrādes fabrikā konsta-

tēti vairāk nekā 800 infekciju gadījumi. Štata gubernatore vienalga apgalvo, ka viss ir kārtībā, vajag tikai pagaidīt, un vīruss brīnumainā kārtā pazudīsot pats no sevis. Ar šādu apgalvojumu jau krīzes sākumā nāca ASV prezidents Donalds Tramps. Viņam nebija taisnība toreiz, gubernatorei nav taisnība patlaban. Diemžēl melus un nepatiesu informāciju par vīrusu izplata viens no Amerikas lielākajiem telekanāliem *Fox News*. Tieši no turienes informāciju saņem Amerikas prezidents, un tieši no turienes to saņem nedomājoši cilvēki, kuŗiem zinātne un fakti ir pagalam sveši.

Nepatiesa informācija kā ierocis ir tikpat sena kā cilvēce. Mūsdienās, diemžēl, nepatiesas informācijas izplatīšana ir pavisam viegla, pateicoties internetam, kur jebkuŗš cilvēks var publicēt absolūti jebko, un interneta algoritmi spēj pat vismulķīgākās nepatiesās ziņas izplatīt zibens ātrumā. Var jautāt, kāpēc ir tik daudz lētticīgu cilvēku, kuŗi uz tām uzķeras, bet fakts kā tāds tāpēc nemainās.

Ironija šajā stāstā ir tāda, ka jēdzienu *fake news* ir kooptējuši pasaules diktatori un tie, kuŗi par tādām vēlas kļūt. Jo brīvā kādā valstī ir prese, jo vairāk par politiķiem tiks rakstīti kritiski raksti, un attiecīgajam politiķim nav nekas vieglāks, kā vienkārši paziņot, ka vēstījums ir nepatiesa. *Fake news*. Prezidents Tramps šo jēdzienu regulāri un atkārtoti attiecina uz nopietniem laikrakstiem un cita veida medijiem, lai gan viņa paša pausto melu un puspatiesību skaits, atbilstoši laikrakstam *The Washington Post* aprīlī paustajam, pārsniedza 18 tūkstošus.

Tas bija Vācijas fireņa Hitlera propagandas ministrs Gēbelss, kuŗš nāca klajā ar domu, ja melus atkārtoti vēl un vēl, tie kļūs par patiesību. Tā gan tas nav un nekad nav bijis, fakti tomēr ir fakti. Un galvenais mums visiem – būt ļoti piesardzīgiem ar informāciju. Negribam taču mēs neviens būt naiva mulķa lomā.

DAIGA MAZVĒRSĪTE

(Turpināts no Nr. 15)

1958. gadā jau sekoja turpinājums – kopā ar dažiem draugiem tapa apvienība *Jamaikas Pieciši*, lai latviski nodziedātu kādu Harija Belafontes dziesmu. Tad arī tika nolemts turēt kursu uz modes dziesmiņu latviskošanu, lai ar šādu repertuāru atsvaudinātu to sentimentālo dzimtenes ziņģu un tautasdziesmu kokteili, kāds parasti bija baudāms vecāka gadagājuma trimdnieku saietos.

Ar saviem *Čikāgas Piecišiem* Alberts Legzdīņš trāpīja, kā saka, istajā laikā un istajā vietā. Latviešu sabiedrība bija pārsātināta ar veco materiālu, kas dziedāts Ulmaņlaikā, bet jaunas dziesmas neviens nerakstīja. Nu pēc tādām bija jūtama vajadzība, un Alberts ķērās pie lietas. Viņam bija akordeons, draugam Modrim Avoitiņam – bongo bundziņas, kādas sešdesmitajos gados bija ļoti modē. Viņi sāka dziedāt jauniesu saietos, izbraukumos, ņēma vecas tautasdziesmas, kam pielika klāt kādus jocīgus vārdus, pa savai modei pārtaisīja amerikāņu šlagerus. Nebija nekādu nopietnu plānu, viss tika darīts tikai pašu prieka pēc.

Pēc debijas 1961. gadā *Pieciši* sāka koncertēt, savās programmās iekļaujot arī satīriskus skečus – mazas ludziņas par latviešu sabiedrības dzīves aktualitātēm, tautasdziesmas un pašu sacerējumus. Gandrīz neviens no *Piecišu* dalībniekiem nav bijis profesionāls mūziķis, un šai nodarbei tik dažādo profesiju pārstāvji veltījuši tikai un vienīgi no darba brīvo laiku. Kad gan latvju ziņģes, gan amerikāņu gabali bija izdziedāti, Alberts Legzdīņš sāka komponēt pats – nereti viņa melodijas tiktāl iesakņojušās, ka šād tad tiek sauktas par tautasdziesmām. Skaidrs, ka tik trāpīgu intonāciju atrašanas pamatā ir ne tikai izcilas mūzikālās dotības, bet arī atmiņas krātuve, kas glabāja Ulmaņlaika grāvēju spilgtākās taktis.

Pavisam prom no vecāku un vecvecāku gaumes jaunieši negribēja attālināties, jo koncertos netrūka “pazīstamu, vecu seju”. Kad 1963. gadā sākās *Čikāgas Piecišu* ieskaņojumu izdošana vispirms skaņuplatēs, tika iemūžināti vairāki latviešu mūzika hitu populāri, kas ar lieliem panākumiem skanēja koncertos. 1963. gada debija albuma *Čikāgas Pieciši sveicina* populārija pa pantiņam kopā savīts tenora Paula Saksa (*Mīla un rozes, Vecais ratiņš*) 30. gadu repertuārs ar YMCAs *džessa kapelas* skandēto *Šņāci, Minna!* un Edvīna Krūmiņa dziedāto *Zvejnieka meiteni*. Pantiņš arī no brāļu Laivinieku joku dziesmas par mazo Bauskas krodziņu, kur “visi čaļi satiekas” un Alfrēda Poriņa izpildītās dziesmas *Pūpēdītis*. Šo izpildītāju vārdi man tolaik, protams, bija pavisam nezināmi, taču trimdnieku vidū noteikti daudz bija tādu, kas labi pazina un no sirds milēja ne tikai dziesmas, bet arī to pirmos dziedātājus.

Šlāģerozola atvases viņpus okeānam

Čikāgas Pieciši. Ilmārs Dzenis. Trīs no Pārdaugavas. Runči

Līdzīgu latvisku kokteili *Pieciši* iemūžināja arī 1965. gada platē *Čikāgas Pieciši Amerikā*. Šajā Latviešu popurijā ieskanas pa fragmentam no Roberta Zommera dziedātās *Meitenītes – spulģacītes*, Osvalda Uršteina grāvējiem par mērķaķīti un arī vassarsraibumiņiem. Dažas *Tango nocturno* taktis, ko *Bellacord* platē iemūžināja Teodors Brilts un arī ar akordeona ievadu šeit, Latvijā ieskaņotā Emila Palma dziesma *Lietus lāses*, ko toreiz izjusti izpildīja 1941. gada 14. jūnijā represētais un Sibīrijā savas acis slēgušais *samtainā džessa* dziedonis Edgars Vilnis.

Ar lielu baudu, gadiem ejot, esmu atklājusi un noklausījusies pilnā apjomā tās dziesmas, kuŗu fragmenti savulaik tika pārstāvēti *Čikāgas Piecišu* populārijos. Tādējādi viņi modināja interesi arī par padomju kultūrpolitikas nīsto latviešu šlagerkultūru, jo nenoliedzami melodijas bija un ir skaistas, kaut ne vienmēr pašmāju autoru radītas – lielākoties citvalstu skaņražu komponētas. Skaidrs, ka *Piecišiem* šāds retro sentiments nebija ilgi nepieciešams, jo pašradīto dziesmu pūrs arvien piebrieda.

Viens no ansambļa dalībniekiem 60. gados bija arī jau pieminētais Ilmārs Dzenis, kuŗu Legzdīņš pirmoreiz sastapa jau Eslingenā. Tieši Dzenis visvairāk darījis, lai latvieši gan viņpus, gan šaipus okeānam

Ilmārs Dzenis jaunībā

Daugavpili, kopā ar vecākiem zēns pārcēlās uz Jelgavu. Viņa tēvs vadīja jaunsaimniecību Svences pagastā, Ilūkstes apriņķī, līdz ar to atteicās pamest māju, iedzīvi un zemi, kad tālumā sāka dūnēt krievu armijas lielgabali. Ilmārs ar mammu kāpa kuģi un devās uz Vāciju. Nonācis Eslingenā, viņš pabeidza ģimnaziju,

ģēlis. Tā kā Ilmāra tēvs spēlēja vijoli, mācīja kordirģešanu skolā, tad interese par mūziku bija dabīga. Kad Svences spēlēja zaļumballes orķestris, zēns kā pieļipis sēdēja un klausījās līdz vēl naktij. Mājā bija patafons, vecāki pirka plates – Aleksandru Kortānu un Paulu Saksu...

Mācīdamies otrajā klasē, Ilmārs ar trim draugiem sarīkoja savu pirmo koncertu ar mutes ermoņikām. Tika arī pie klavierstundām, kur necieta pirkstu vingrinājumus un gammas. “Man mūzika patīk iekšīgi, patīk darīt to, ko es gribu, spēlēt pēc dzirdes, nevis iesaistīties nošu pasaulē,” atzinās dziesminieks, kas klavier spēles vingrinājumus Vācijā turpināja uz savu roku. Instruments bija tik nolietots, ka melnie taustiņi skanēja labāk par baltajiem. “Es sāku spēlēt pa melnajiem – Do diez, Fa diez mažorā, un esmu pieradis visu spēlēt tikai trīs tonkārtās.” Klavieres Dzenis spēlēja jau Eslingenas ballēs, kur sabiedriskajās telpās vasarā vai katru vakaru tika rīkotas dejas. Atlika vien uzlikt aīšu: “Būs ballē” un nolikt kasieri pie ieejas. Ilmāram tolaik bija savs kvartets, taču pie praktiskas mūzicēšanas jau Amerikā viņš varēja atgriezties vien 60. gados. *Piecišiem* viņš pievienojās pāris mēnešu pēc ansambļa dibināšanas, un pamatsastāvā noturējās līdz 1972. gadam, kad sāka solokarjeru.

Ilmāra Dzeņa ieskatā, uz to brīdi grupa bija sasniegusi savu iespēju maksimumu. Viņprāt, līdz tam laikam izdotie *Piecišu* albumi bija īstie un labākie, un Dzeņa vietu Čikāgas komandā turpmāk ieņēma līriskā tenora īpašnieks Armands Birkenis. Savukārt Ilmārs nolēma turpmāk atskaņot un iemūžināt tās dziesmas, ko savā mūžā ir kādreiz saticis: “Dziesma ir tā kā cilvēks – ja tev viņš patīk, viņš kādu laiku ir tavs ceļabiedrs. Taču es esmu ļoti nacionāls, gribu, lai latvieši

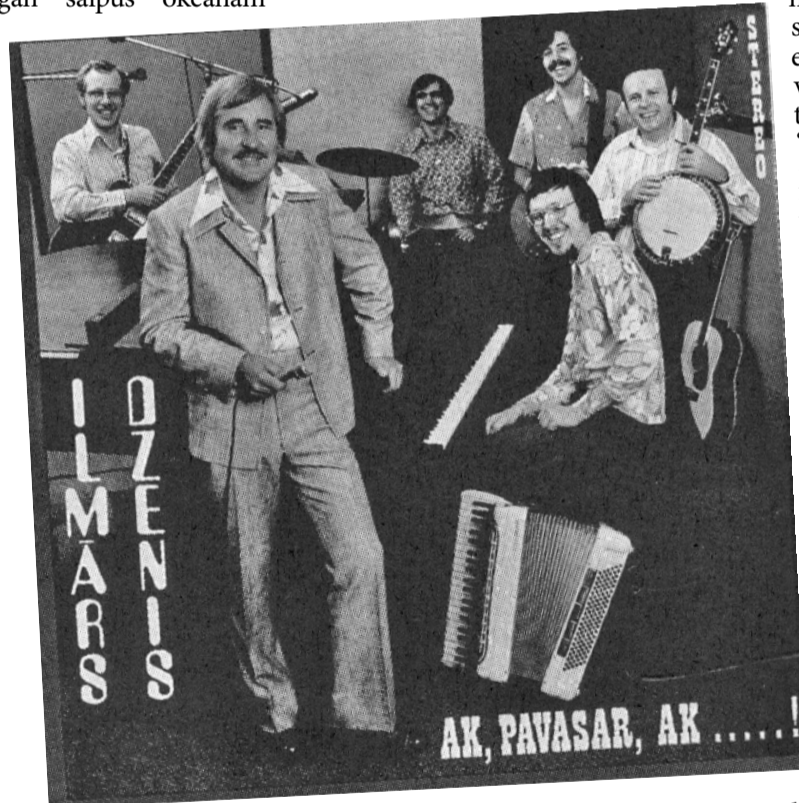
dzied latviski, tāpēc rakstu ārzemju dziesmām jaunus vārdus.”

Latviešu populārajā mūzikā jau pasen iegājies jēdziens “Dzeņa dziesmas”. Neba putns ar aso knābi te domāts, bet gan Ilmārs Dzenis, kas nenogurstoši kopš 20. gadsimta 60. gadiem kopj un irdina latviešu šlagermūzikas auglīgo tīrumu. “Mūzika atpūtai un deļai” – ar šādu saukli 1973. gadā tika izdots dziesminieka pirmais albums, kuŗā uzziedēja ne tikai *Virši zili!*, bet pat Emila Dārziņa *Vēl tu rozes plūc*. Pa mūzika dziesmu pārim rodami arī nākamajā Dzeņa skaņuplatē – *Dažu skaistu ziedu un Dzīvīte* (1975, *Dzīvīte, dzīvīte, šūpojos tev!*).

Vienu aiz otras sava prieka pēc – un „ļautiņiem par prieku” – ieskaņodams plates, Ilmārs Dzenis daudz negudroja par autoritātibām un atļaujām, sacerēja savus vārdus populārajām ārzemju dziesmām un – paldies viņam par to! Tā nu varam skandēt gan *Taurenīti*, gan dziesmiņu par mārīti – kukainīti un daudzas citas. Arī ziņģi par mazo Lulū un Alfrēda Vintera valsi par Gaujas laivinieku – nešaubos, ka līdz Dzenim, klausoties magnētofonu, dziedāja visi šeit, Latvijā, bez lielas vēlēšanās noskaidrot, kuŗš tad īsti sacerējis šo skaisto dziesmu. Albumā *Ak, pavasar!* (1979) Ilmārs iedziedāja vēl vairākus 30. gadu grāvējus – *Šalc zaļais mežs*, *Trīs vītūšas rozes*, kā arī vienu no pirmajām dziesmām, kas savulaik ieskaņota vēl šellakas skaņuplatē – *Es dziļi glāzē ieskatījos*. Līdzīgi arī astoņdesmitajos Ilmāra Dzeņa sniegtajā jaunai skanīgai dzīvei tika atmodināta Alfrēda Vintera *Lēna vēsmiņa* un par mūsu tautas likteņdziesmu kļuvusi *Pie dzintara jūras*, kuras autors ir vācu komponists Jakobs Pfeils. Viņa 1937. gadā komponēto jūrnīeku dziesmu *Fahr mich in die Ferne, mein blonder Matrose (Am Golf von Biskaya)* 1939. gadā komponists Jānis Mediņš aranžēja pūtēju orķestrim un sabalsoja vīru korim jaunajai latviešu kinofilmā *Zvejnieka dēls*. Vācu tekstu latviskoja radiofona literārās daļas darbinieks Kārlis Baltpurviņš. Filmā dziesmu dziedāja Tālis Matīss, bet *Belakorda* platē lipīgo valsi iemūžināja Mariss Vētra. Dziesma aizgāja tautās un skan vēl šobaltdien, ir viena no iemīļotākajām melodijām, kaut savulaik par vācu šlāģera izmantošanu latviešu filmā Mediņš esot saņēmis pārmetumus.

Tā Ilmāra Dzeņa mūzikālais darbs kļūva par tiltu starp gadu desmitiem, paaudzēm un valstīm – domājams, gan šeit, gan tur, viņa dziedātās šlagermūzikas pērles ar vienlīdz siltām atmiņām un sajūtām klausījās ne tikai ļaudis ar sirmām galvām.

(Turpinājums sekos)

neizmirstu aizvadītā gadsimta 20. un 30. gadu Latvijā populārākās melodijas. Un tā kā *Pieciši* par savu uzdevumu uzskatīja “izārstēt” trimdnieku sabiedrību no sentimentā, tad skaidrs, ka Ilmāra ceļi drīz nošķīrās no dzīvesprieka pārņemta ansambļa.

Ilmāram Dzenim mūzika bijusi kā saldaisēdiens – ne par daudz, ne maz. Savai mammai viņš bija pirmais un vienīgais bērns, kamēr tēvam no pirmās sievas – veseli četri, trīs meitas un dēls, līdz ar to Dzenis par radu trūkumu nevarēja sūdzēties. Dzimis 1931. gada 5. decembrī

¹Melodiju Elinas Zālītes dzejolīm 50. gadu vidū klāt pielicis komponists, kordirģents, trompetists Jānis Zvaigzne, un tā ir sena krievu romance, kuŗas autors ir krievu komponists Aleksandra Djubuks. Nekāda sakara ar Eduardu Rozenštrauhu, kuŗam dažkārt pierakstīta šīs dziesmas autorība.

Saprast sevi un laiku

Totālitarisma seku dokumentēšanas centra vadītājs no 1995. līdz 2008. gadam un tagadējais centra konsultants Indulis Zālīte par laika, vietas un vēstures redzējumu un izpratni intervijā Sallijai Benfeldei

Induļa Zālītes vārds cilvēkiem lielākoties saistās ar darbu Totālitarisma seku dokumentēšanas centrā (TSDC), tomēr sociālo tīklu lietotāji viņu zina arī kā fotogrāfu. Katru nedēļu viņš savā Facebook profilā publicē fotogrāfijas, kuŗas piesaista uzmanību ar savdabīgu skatījumu uz dabu un lietām. “Esmu amatieris,” saka Indulis un ar smaidu piebilst, ka pazīstami mākslinieki reiz teikuši – viņam esot inženiera ķīmiķa pasaules redzējums, un ja to mainītu... Jāpiebilst, ka viņa fotogrāfijas atšķiras no standarta izpratnes par “smuku fotogrāfiju”, tajās ir interesantas detaļas, krāsas vai melnbaltā kontrasti, kas nereti ļauj paraudzīties uz pasaules skaidrumu no citas puses. Jā, Indulis Zālīte ir ķīmiķis, viņš ir beidzis Latvijas Universitātes Ķīmijas fakultāti un strādājis “Biolar” – Praktiskās bioķīmijas institūtā, bet 1992. gadā sāka darbu TSDC par centra speciālistu. 2007. gadā Indulis Zālīte apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni

Foto: Edmunds Brencis

Vai fotografēšana vienmēr ir bijusi jūsu vaļasprieks?

Kā jau visi puikas – padomju laikā sāku ar toreizējo fotoaparātu “Smena”. Protams, tika bildēti cilvēki. To laikam es tikai tagad esmu izdomājis, ka man patīk atklāt detaļas, niances, momentus.. Droši vien tas ir tāpēc, ka gribu noskaidrot, kāpēc man kaut kas patīk un, uztaisot bildi, man ir jāparāda, kādēļ man tas patīk. Saurieti bildēs patiesībā jau visur ir vienādi, bet ir kaut kas tāds, kas man saulrietā patīk, un es to meklēju. Ar pārtraukumiem esmu bildējis vienmēr, bet aiziešana pensijā bija nopietns stimuls beidzot tikt pašam ar sevi skaidrībā. Piemēram, sniegpulksteni, tie mirdz, kā mazas laterniņas, un man tā laterniņa, kas it kā izstaro gaismu, ir jādabū bildē iekšā. Apmēram pirms gada es nejausi Facebook iesaistījos starptautiskā fotogrāfu minimālistu grupā. Tās dibinātāji un ipašnieki ir divi ukraiņi. Grupas dalībniekiem tā nav profesija, bet hobijs. Visvairāk grupā ir amerikāņi, savukārt pilsēta, kuŗa visvairāk pārstāvēta, ir Atēnas. Man patīk, ka katru dienu ir savs fotografēšanas temats. Grupā ir trīs apakšgrupas, katra ar savu akcentu fotogrāfijās – krāsa, kompozīcija, un melnbaltais foto. Grupas dalībnieki balso ar *like* par viņu prāt labākajām fotogrāfijām, tās vērtē arī grupas tiesnesis, kuŗš pa laikam mainās. Saliekot kopā visus vērtējumus, tiek noteiktas labākās dienas bildes un no tām tiek izveidotas uzvarētāju attēlu kollāžas. Es aizrāvos. Un tad jau vajadzēja labāku aparatūru, digitālās programmas, bija daudz jāmācās.

Jūsu fotogrāfijas ne vienu vien reizi ir kļuvušas par tēmas labākajām dienas bildēm.

Jā, labākā bilde tiek noteikta ar balsošanu, bet gluži visi jau katru dienu nebalso. Katrā grupā ir aptuveni sešarpus tūkstoši biedru, un katru dienu katrā grupā tiek iesūtītas aptuveni 150 – 300 bildes.

Indulis Zālīte: “Cilvēkiem parasti patīk sacīt, ka valsts institūcijas neko nedara. Sabiedrība vairāk meklē piedzīvojumu stāstus, skandālus, kaut ko tādu, kas liekas satraucošs. Nav piedzīvojuma, notikušajam nav rezonances. Cietumā nomira Alfons Noviks, kuŗš bija notiesāts ar mūža ieslodzījumu. Bija vēl vairāki VDK darbinieki, kuŗiem bija jau pāri astoņdesmit gadiem. No speciģantiem kaujiniekiem izmeklēšanas laikā nomira Marģeris Vītoļiņš. Mēs atradām Leonīdu Fominu, bijušo leģionāru un nacionālo partizānu, kuŗu savulaik VDK noķēra un savervēja. Izmeklēšanas laikā viņš izdarīja pašnāvību.”

Man vienmēr visu gribas izdarīt precīzi un līdz galam, par spīti tam, ka man ir teikuši – ja nebeigsi domāt kā ķīmiķis inženieris, nekad labu bildi neuztaisi (*smejas*)! Es esot pārāk analītisks, pietrūkstot impulsa. Tad nu es cenšos to impulsu dabūt. Pēc pusgada darbošanās man piedāvāja kļūt par tiesnesi melnbaltās fotogrāfijas grupā. Katru nedēļu vismaz viena diena jāvelta fotogrāfiju apskatīšanai un vērtēšanai. Jā, tas prasa laiku, bet ir arī kā mūža izglītība, jo es skatos un mācos no labiem fotogrāfiem. Motivāciju palīdz uzturēt veselīga sacensība, jāatzīmē “konkurenta” attēls, ja man tas tiešām patīk.

Nezinu, kā ar impulsiem, bet par vienu jūsu bildi gan smējos un nesapratu, vai tas bija joks, vai nopietnība. Bijāt nofotografējis mākoņainas debesis un apakšā uzrakstījis, ka tie ir mākoņi debesis ar vārnu koka zarā. Nebiju vienīgā, kuŗa to vārnu nekādi nespēja ieraudzīt, un to saskatīju tikai tad, kad uz kādas skatītājas vaicājumu atbildējāt – meklējiet kreisajā augšējā stūrī!

Zīniet, es fotografēju to vārnu nemaz neredzēju. Gribēju dabūt bildē to mākoņu “ķīseli”, bet ne-

... // Foto: Indulis Zālīte

sanāca tā, kā gribēju, bet vārnu gan pēc tam ieraudzīju. Tad nu bildi ieliku, tas bija kā joks – ja nesanāca mākoņi, tad vismaz vārna sanāca (*smejas*).

Jums ir daudz fotogrāfiju ar ziediem, un ziedi izskatās ļoti dzīvi, koši un ļoti bieži fotogrāfijas ļauj tos ieraudzīt it kā pirmo reizi. Kā to var panākt?

Protams, tas ir arī fotoaparātu ras jautājums. Bet pamatos tas ir jautājums par digitālo un analogo lietu uztveri. Redziet, cilvēka acs skatās citādāk, izceļ krāsu vai de-

panākt krāsu dziļumu. Laba programma ļauj dabūt bildē to, ko esmu ieraudzījis un ko gribu arī fotogrāfijā. Var teikt, ka savā ziņā ir jāprot samērot to, ko redz cilvēka acs un ko “redz” kamera.

Jums ir arī daudz kaķu fotogrāfiju. Smukas kaķu bildes sociālajos tīklos ir ļoti iemīļotas, bet par jūsu fotografētajiem kaķiem jāteic, ka galvenais nav viņu smukums, bet raksturs. Kā tas izdodas? Kaķi nemil fotografēties un nav tie paklausīgākie modeļi.

Dzīvojam paši savā mājā, un mūsu kaķis jau kādu laiku ir citos medību laukos. Ielas pretējā pusē, pie viesnīcas, mitinās bariņš kaķu – bezpajumtnieku, kuŗi mēdz ieklist arī pie mums. Nu kā es skatišos uz izsalkušu kaķi un nepabarošu viņu? Sāku viņiem piedāvāt brokastis un arī vakariņas, un nu viņi bieži slaistās pa mūsu dārziņu, guļ pie krūmiem vai ķer tauriņus un izliekas, ka manis nav. Gar kājām gan reizēm paglaužas, pāris kaķus pat varu pamurcīt, vispār esam draudzīgi. Tagad man ir astoņi kaķi, kas nāk paēst un pozēt. Viņi nav pārāk iedomīgi, labprāt pozē, varu viņus fotografēt. Viņi kļūst aizdomīgi un pagriež muguru vai aiziet tad, ja ar kameru pārāk uzbāžos vai ļoti ilgi ņemos. Kaķim nevar kā sunim pateikt – tagad sēdi! Raksturi viņiem tiešām ir, un viņu acis izsaka ļoti daudz, droši vien tāda dzīves skola.

Vai jūs nekad neesat domājis par savu foto izstādi?

Man ir piedāvājuši vietu izstādei, bet līdz šim esmu teicis, ka man īsti nav ko izstādīt. Izstādei jābūt konceptam. Uzskatu, ka pagaidām es vēl esmu *fukša* limenī, man vēl īsti jāsaprot, kas man vairāk patīk un izdodas. Nelielu izstādi, bildes desmit, divdesmit man tiešām ļoti gribētos izstādīt.

Cilvēki bieži saka, ka krīze ir mainījusi viņu dzīvi un viņi lāgā nesaprot, kā tagad dzīvot. Vai jūsu dzīve šobrīd ir mainījusies?

Nē, man nekad nav bijis garlaicīgi, vienmēr esmu pratis atrast piedzīvojumus. Un fotografēšana ir aktīva nodarbe. Bildēt jau neiet bariņā. Darbā ir lietas, kuŗas lielākoties varu darīt attālināti.

Bijāt ķīmiķis – kā kļūvāt par TSDC darbinieku un pēc tam arī par vadītāju? Parasti pagātni pēta vēsturnieki.

Biju LNNK biedrs, biju partijas padomē, arī valdē. Mēs LNNK apzinājām mežabrāļu vēsturi, vācām liecības par padomju laikā nodarītajiem postījumiem, mums bija sava pētījumu programma. Kad tika atvērts Totālitarisma seku dokumentēšanas centrs, LNNK mani deleģēja darbam tajā. Pārējie centra darbinieki bija vēsturnieki. Centra vadība vairākas reizes mainījās, bet nebija koncepta. Mans skatījums bija, ka jāvāc liecības, jāsadarbojas ar prokuratūru, jāizmeklē lietas un jānodod jauns materiāls vēsturniekiem. To mēs konsekventi īstenojām.

(Turpinājums 15. lpp.)

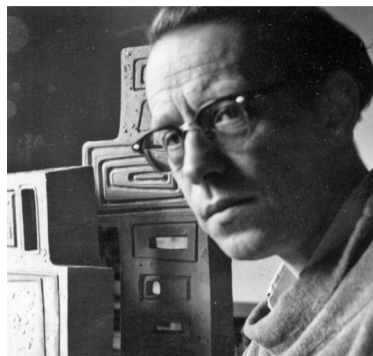
TRIMDAS MĀKSLINIEKI LATVIJAS VALSTS ARCHĪVA FONDOS

Gleznotājs ALFRĒDS LAPUKINS

Otrā pasaules kara beigu posmā līdz ar daudziem tūkstošiem latviešu bēgļu Latviju atstāja arī liela daļa mākslinieku. Patvērumus lielākoties tika meklēti Vācijā un Zviedrijā, bet 1940. gadu otrajā pusē un 1950. gadu sākumā, meklējami iespējas jaunas eksisten-ces nodibināšanai, šie bēgļi izkli- da pa visu pasauli. Latvijas Valsts arhīvs kļuvis par vienu no šīs drūmās vēstures lapaspuses un mūsu tautiešu tālāko likteņgaitu vēsturiskās atmiņas sargātāju un glabātāju. Latvijas Valsts arhīvs, pateicoties radnieku vai organi- zāciju dāvinājumiem, sniedz iespēju iepazīties ar trimdas latviešu māksliniekiem, kuŗi mūsdienās plašākai latviešu sabiedrībai ir maz zināmi vai pat aizmirsti, kā arī ļauj vairāk izprast latviešu mākslas attīstības virzienus. Jau- nie latviešu mākslinieki, pārvieto- ti svešā vidē, bieži izolēti no pārē- jiem latviešu māksliniekiem un mākslas cienītājiem, sākumā bija vientuļi un anonīmi, un Latvijā iesāktais darbs bija jāsāk no nulles. Viens no šiem māksliniekiem ir Alfrēds Lapukins, viņa radošās darbības dokumentārās liecības no ģimenes Latvijas Valsts arhīvs saņēma 1998. gadā. Mākslinieka fondā ietilpst viņa darbu skices, dažādas fotografijas, diapozitīvi, avīžu raksti par A. Lapukina rado- šo darbību, biografiskie doku- menti un sarakste.

Alfrēds Lapukins dzimis 1915. gada 10. aprīlī Maskavā, ģimenei esot bēgļu gaitās. Viņš 1934. gada jūnijā beidzis I Rīgas pilsētas ģim- naziju, iestājies Latvijas Universi- tātes arhitektūras fakultātē, to absolvējis 1941. gadā. Paralleli mā- cībām Universitātē Lapukins mā- cījās ainavu glezniecību pie profes- ora Vilhelma Purviša. Īsā laikā izvirzoties par veiksmīgu latviešu akvarelistu, sākot ar 1938. gadu viņš piedalījās latviešu māksli- nieku kopējās izstādēs. Pirmās iz- stādes rīkotas Rīgā, Zviedru vār- tos. 1941. gada 1. janvārī Alfrēds Lapukins pieņemts darbā Rīgas pilsētas vēsturiskajā muzejā (ta- gad Rīgas vēstures un kuģniecī- bas muzejs) par zinātnisko darbi- nieku. Kad padomju varu nomai- na vācu okupācija, Lapukins pie- dalījās Vecrīgai nodarīto postīju- mu apzināšanā, pēc muzeja diri- ktora rīkojuma viņš ar māksli- nieks Kurts Fridrihsons saņēma uzdevumu reģistrēt, zīmēt un foto- grafēt arhitektūras un mākslas pieminekļus izdegušajā Vecrīgas daļā.

1944. gada vēlā rudenī, Sarkan- najai armijai otrreiz ienākot Lat- vijā, Lapukins devās bēgļu gaitās uz Zviedriju. Sākotnēji Lapukins uzturējās Gotlandē un Vīsbijā, cītīgi strādājot pie "maizes bildēm", no kuŗām ģimenei bija iztika visu ziemu. Šīs vietas Lapukinam arī turpmāk nodereja gleznu moti- viem, iedvesmojoties no dabas un apbūves. Ar savu rosīgo un atsau- cīgo raksturu viņš ātri ieguva zviedru uzticību, labus sakarus un draugus visai turpmākajai dzī-vei. 1946. gada februārī zviedru bīskaps Vīsbijā Torstens Isanders

Mākslinieks Alfrēds Lapukins pie viena no saviem skulpturālajiem keramikas darbiem, 1950. gadi

Alfrēda Lapukina gleznotais sievas, režisores, aktrises scēnografes un kostīmu mākslinieces Elzas Daugavietes-Lapukinas portrets

rekomendācijā par Lapukinu rak- stīja: "Esmu pārliecināts, ka Lapu- kina kungam ir labas izredzes atbalstīt sevi un savu ģimēni kā praktizējošam māksliniekam ne- atkarīgi, vai viņš centīsies nopel- nit iztiku Zviedrijā vai citā valstī. Esmu atklājis, ka Lapukins ir vien- kāršu ieradumu cilvēks, kuŗš ir taisns, godīgs, ar vēlmi strādāt."

Savu turpmāko dzīvi Lapukins bija izvēlējies saistījis ar Erebrū (*Örebro*) pilsētu, kur iekārtojās vietējā arhitektu kantori. Lai gan Lapukins ieradās Zviedrijā kā

Alfrēds Lapukins darba procesā pie linoleja mozaikas 1950. gados

Viena no Alfrēda Lapukina gleznām abstraktās formās, 1955. gads

Alfrēda Lapukina pašportrets

Vilhelma Purviša skolas ainavists, viņš diezgan ātri spēja piemēroties zviedru gaumes prasībām. Apmeties Erebrū viņš sākumā ar respektējamu veiksmi turpināja gleznot Purviša skolas tradīcijās. Strādājot citā vidē, viņš vairījās no stinguma un manierisma. Kādu laiku ar zināmiem panāku- miem nododamies portretu glez- niecībai, viņš pamazām attālinā- jās no pasaules reālā attēlojuma un meklēja ceļu uz mākslas krāsu un formu ritmiska atveidojuma. Savos mākslas meklējumos viņš īsu brīdi bija pat Parīzes skolas ietekmē, līdz visbeidzot pārgāja uz ekspresīvu vienkāršojumu un abstrakciju.

Erebrū vietējais laikraksts *Nerikes Allehanda* 1954. gadā par mākslinieka daiļrades transformā- ciju rakstīja: "Lapukins kā glezno- tājs atrodas nepārprotami straujā un veiksmīgā attīstības posmā. Viņa iepriekšējo stilu ar samērā reālu, bet ļoti summrā formu un atturīgos toņos piesātinātu krās- ziedu nomaina mēreni abstraktas formas ar dekoratīvu ievirzi. Stin- gra un skaidra formu uzsvēršana netraucē mākslinieka koloristisko nodomu realizēšanu drošās un bieži izsmalcinātās harmonijās."

Latviešu archeologs un sabied- riskais darbinieks, Lapukina dar- ba Zviedrijā apbrīnotājs Valde- mārs Ginters rakstījis: "Viņa ta- lantam piemīt izteiktas dekorāti- vas dotības un līdztekus gleznie- cībai viņu interesēja veidojamās matērijas formālā struktūra un tehniskā apdare ar tās izteik- smes vērtībām." Un tik tiešām – Lapukins nodevās arī dažādu materiālu studijām un guva ie- vēribu un panākumus mozaikā, keramikā un metalla plastikā, kur spēja parādīt vislielāko izdomu, kas izpaudās modernās formās. Pēc vairāku gadu darba un stu- dijām Lapukins paraleli gleznie- cībai sāka nodarboties ar mālu. Viņa darbi pat bijuši izstādīti Ere- brū, kur gūta izcila atzinība kā apmeklētājos, tā presē. No ap- mēram 40 izstādītiem keramikas darbiem tikuši pārdoti 25. Ke- ramikā bija vērojama experi- mentēšana ar dažādām apdedzi- nāšanas tehnikām un glazūrām, arī izmantojot metālu oksīdu radīto krāsu rotaļu. Zviedru māks- las kritiķis Larss Erkmans rakstī- jis: "Lapukina skulpturāli augstvē- rtīgie augstcilņi ar kontrastā no- stādītām vāpētām un nevāpētām māla virsmām ir teicams paraugs dekoratīvā mākslā un būtu ap- sveicami šo keramiku biežāk izmantot skolu un sabiedrisko celtnu izdaiļošanā."

Lapukins bija ieņēmis redzamu vietu Erebrū mākslas dzīvē un atstājis tur paliekošas pēdas. Viņš izpildījis virkni pasūtījumu Ere- brū un citās Viduszviedrijas pil- sētās privātu un publisku celtnu un telpu izdaiļošanā. Viens no viņa ievērojamākajiem darbiem ir 1960. gadā veidotais lielizmēra krāsaina stikla betona logs baz- nīcai *Filadelfiakyrka* Erebrū pilsē- tā. Mākslinieka darbus iegādāju- šies Stokholmas pilsētas un Ere- brū muzeji un vairāki privāti mākslas cienītāji.

Alfrēds Lapukins bijis ļoti uz- nēmīgs arī sabiedriskajā dzīvē. Viņš bija vietējās mākslinieku grupas "X" līdzdibinātājs un aktīvi piedalījās vietējās mākslas dzī- ves rosināšanā. Lapukins bieži pār- stāvēja Zviedrijas latviešu māksli- nieku saimi Eiropas latviešu māks- linieku kopīgajās izstādēs. Tajās Lapukins tika pieskaitīts pie laik- metīgo strāvājumu pārstāvjiem.

Mākslinieku grupas "X" bied- ri, Lapukinam šķīrotos no dzīves, par viņu rakstījuši: "Viņš bija mākslinieks ar stingru atbildību un augsti attīstītu paškritiku. Viņa labai piemita vēriens, un viņš bija ļoti daudzpusīgs ta- lants. Viņš nebaidījās experi- menta, bet nesamerīgā pam- spēlējuma viņa radišanā nebija vietas. Tradīciju viņš uztvēra kā pašu par sevi saprotamu izejas punktu. Visus viņa veidotos mākslas darbus raksturo perso- nīgas iedziļināšanās konsekvence un oriģinalitāte. A. Lapukina māksla ievirzījās arvien skaid- rāki vienkāršībā un viengaba- lainībā." Mākslinieks no šīs pa- saules šķīrās pēkšņi, tas notika 1961. gada 28. septembrī Erebrū.

Mākslinieku grupa "X" pirms izstādes iekārtošanas Erebrū Lensa muzejā, 1958. gads. No kreisās Alfrēds Lapukins, Bengts Rūne Norštroms (Bengt-Rune Nordström), Endels Koks (Endel Köks), Erebrū Lensa muzeja direktors Dr. Bertils Valdēns (Bertil Waldén), mākslinieks Lars Spaks (Lars Spaak)

Saprast sevi un laiku

(Turpināts no 13. lpp.)

Trīs cilvēki nopietni nodarbojās ar mežabrāļiem, un daļu informācijas jau bija apzinājuši LNNK. Mēs viņus intervējām, restaurējām notikumus – kā tika iefiltrētas čekas grupas, kā kustība tika iznīcināta. Atradām arī kādus vainīgos un nodevām prokuratūrai. Vācām arī materiālus par cilvēkiem, kuri piedalījušies deportācijās. Rezultātā lietās, kur varējām savākt pierādījumus, cilvēkus tiesāja. Daži neizturēja spriedzi, nomira, jo bija jau gados veci, arī izdarīja pašnāvību.

Vai informācija tolaik par to izskanēja plašāk? Publikajā telpā vienmēr ir daudz runāts par tā dēvētajiem “čekas maišiem”, bet saistībā ar jūsu minētajām lietām, šķiet, sabiedrībā nav daudz runāts.

Cilvēkiem parasti patīk sacīt, ka valsts institūcijas neko nedara. Sabiedrība vairāk meklē piedzīvotāju stāstus, skandālus, kaut ko tādu, kas liekas satraucošs. Nav piedzīvotāja, notikušajam nav rezonances. Cietumā nomira Alfons Noviks, kurš bija notiesāts ar mūža ieslodzījumu. Bija vēl vairāki VDK darbinieki, kuriem bija jau pāri astoņdesmit gadiem. No speciāliem kaujiniekiem izmeklēšanas laikā nomira Marģeris Vitoliņš. Mēs atradām Leonīdu Fominu, bijušo leģionāru un nacionālo partizānu, kurš savulaik VDK noķēra un savervēja. Izmeklēšanas laikā viņš izdarīja pašnāvību.

Lauku ainava Cēsu pusē // Foto: Indulis Zālīte

Sabiedrību joprojām interesē “čekas maiši” un aģenti. Vai esošās aģentu kartītes, jūsuprāt, ir nopietns un nepastrīdams sadarbības pierādījums? Ir divas versijas. Pirmā – visi svarīgie dokumenti tika aizsūtīti uz Maskavu jau 1989. gadā vai tika iznīcināti. Otrā versija – mainoties laikiem, bija jukas, ej nu zini, cik tās kartītes īstas, varbūt daudzas jau pēc dokumentu pārņemšanas tika iznīcinātas, lai slēptu patiesību. Varbūt svarīgāk ir saprast, kā darbojās padomju sistēma un tās drošības iestādes? Vai publicēšanai ir nozīme?

Nu, varam skatīties – “Laimes lācis” jau kādu laiku “Sūnu ciemā” ir ievests, un vai govīm pienam tauku procents ir cēlies, vai la-

bības lauki zeļ labāk? Vai esam nokļuvuši tuvāk skaidrībai? Žurnālisti mēģināja darīt, ko spēj: Jāņa Dombura projekts *Delfos*, žurnālisti sabiedriskajos medijos, žurnāls “Ir” godīgi darīja savu darbu. Bet es gribu, teiksim tā, sākt no otra gala un vaicāt, vai pasaules reliģijās publikās grēksūdzes ir bijušas sekmīgas, vai ir tikušas izmantotas ar labām sekēm? Īsta grēksūdze vienmēr ir individuāla, caur sevi un savu sirdsapziņu. Ja cilvēku uzliek uz skatuves un saka, lai stāsta, viņš vispirms noskaidros, ko tad mēs zinām, un tad izstāstīs savu versiju. Sava daļa patiesības tur būs, bet var gadīties arī tā, ka cilvēks saka, ka nav piekritis un nav neko parakstījis, un klausītāji sāk prāt – jā, jā, togad sieva no ma-

Bite darbā // Foto: Indulis Zālīte

nis aizgāja un suns nomira, un tas viss taču notika pēc tam, kad tas cilvēks, kas tagad atrasts “maišā”, ievācās blakus dzīvokli, tātad melo un tiešām bija aģents. Tas ir variants – vajag tikai cilvēku, notikumus atradīsim! Bez ironijas runājot, mūsu koncepts vienmēr bija, ka jāsāk ar notikumu. Pilnīgi noteikti katrs noziegums ir jāizmeklē un jānoskaidro vainīgās personas. Piemēram, cilvēku izmeta no augstskolas. Ejam uz universitātes arhīvu, meklējam lieciniekus un noskaidrojam, vai tiešām tas bija par pretvalstiskiem dzejoļiem, vai vienkārši cilvēks neizturēja slodzi augstskolā, nemācījās, pietrūka disciplīnas un gribasspēka. Tas ir noskaidrojams, bet tas nav intriģējoši. Viegļāk ir atrast vienu cilvē-

ku, un visas studentu kursa ne-laimes uzlikt viņam.

Stāsts ir jāsāk ar padomju ideoloģijas, drošības dienestu lomas un uzdevumu izpratni, par ideoloģijas maiņu Čruščova laikā, kurš partiju nolika absolūti pirmajā vietā. Par šīs ideoloģijas sekām, par to, kā sistēma pati sevi patiesībā sagrāva. Faktiski visa padomju ideoloģija bija pakļauta galvenā diktatora un šauras nomenklatūras slāņa personīgās varas nostiprināšanai, kurā liela loma bija valsts drošības orgāniem. Tas ir garš un sarežģīts stāsts, un ir jāpiemin arī tas, ka VDK dokumenti visur tika vai nu aizvesti uz Maskavu, vai iznīcināti. Latvija ir vienīgā, kur palika daļa čekas aģentu kartīšu. Tā ir jau cita un gara saruna.

TRIMDAS ARCHĪVU MĀJUPCEĻŠ

MĀRIS BRANCIS

Latviešu diasporas dokumenti Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu archīvā

Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu archīvs (LVKFFDA) ir Latvijas Nacionālā archīva struktūrvienība, kas veic kinodokumentu, videodokumentu, fotodokumentu un skaņas dokumentu uzkrāšanu un nodrošina to pieejamību un izmantošanu. Lai gādātu par pēc iespējas vispusīgāka Latvijas nacionālā kultūras mantojuma apkopošanu, archīvs savā krājumā uzglabā ne tikai tos dokumentus, kas dažādos laika posmos tapuši Latvijas teritorijā, bet arī tādus, kas reprezentē latviešu diasporu ārējos.

Pirmās trimdas latviešu organizāciju vai privātpersonu dokumentu kolekcijas archīvā nodotas pagājušā gadsimta 90. gadu beigās, un jaunu dokumentu pieņemšana glabāšanā turpinās joprojām. Šobrīd archīvā ir izveidoti 32 trimdas latviešu dokumentu fondi un 12 no tiem ir pilnībā aprakstīti. Vairums no tiem ir saistīti ar Latvijas Valsts archīva (LVA) fondiem un agrāk bijuši tā kādreizējās Personu fondu un Trimdas dokumentu nodaļas (tagad – Personu fondu un ārvalstu dokumentu nodaļa) pārziņā. Viens no lielākajiem

fondiem ir 67. fonds – “Trimdas latviešu dokumentu kolekcija”, kuŗa sastāvu galvenokārt veido tieši no LVA pieņemtās vairākas dažādu privātpersonu uzkrātās vai veidotās kolekcijas.

No vairāk kā 55 tūkstošiem LVKFFDA fondos iekļautajiem dokumentiem lielāko daļu veido fotodokumentu (apmēram 41 300 glabājamo vienību), skaņas dokumentu kategorijā ir apmēram 12 300 glabājamo vienību, savukārt kinodokumentu un videodokumentu skaits pārsniedz 1600 glabājamo vienību. Vairums šo dokumentu chronoloģiski aptver to laika periodu, kad Latvija bija okupācijas varā, taču archīva krājumā ir atrodami arī tādi dokumenti, kas radīti gan pirms 20. gadsimta 40. gadiem, gan arī pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas – 20. gadsimta 90. gados un 21. gadsimta sākumā.

Trimdas latviešu dokumentu kolekcijas ir arī saturiski bagātas. Daudzveidīgais materiālu klāsts apliecina to, ka svešumā esošajiem latviešiem, rūpējoties par latviskā mantojuma kopšanu, bija svarīga arī tā dokumentēšana. Dažādos informācijas nešajos ir fiksēti sabiedriskās dzī-

Latvijas Valsts kinofotofonodokumentu archīvs

ves, sporta, kultūras notikumi, piemēram, ģimeņu pasākumi, teātra izrādes, pašdarbības koncerti, svētku sarīkojumi; īpaša uzmanība tikusi pievērsta dažādos gados un dažādās valstīs rīkotajiem trimdas latviešu dziesmu un deju svētkiem. Tāpat ir pieejami arī trimdas latviešu veidoto radio raidījumu, interviju, referātu, literāro darbu la-

sījumu audioieraksti, fotoattēli un kinoamatieru filmas ar iemūžinātām sadzīves ainām no trimdas latviešu dzīves, kā arī trimdā izdotās skaņuplates ar latviešu mūzikas ierakstiem. Šo kolekciju dokumenti archīvā nonākuši no vairākām trimdas latviešu mītnes zemēm – Zviedrijas, ASV, Lielbritānijas, Vācijas, Kanādas un Austrālijas.

Vairākkārt dokumentus archīvam nodevusi Lielbritānijas Latviešu dokumentācijas centra un archīva vadītāja Inese Auziņa-Smita, kuŗa ir neatlaidīga trimdas vēsturisko dokumentālo materiālu saglabātāja jau daudzu gadu garumā. Dokumenti ir atrodami LVKFFDA fondā “Lielbritānijas latviešu dokumentācijas centra dokumentu kolekcija”. Turklāt, sadarbībai ar Inesi Auziņu-Smitu tuvākajā nākotnē ir sagaidāms arī turpinājums – ievērojams daudzums fotogrāfiju, starp kuŗām ir gan fotopozitīvi, gan to digitālās kopijas. Atsevišķus iepriekšminētā fonda dokumentus paredzēts iekļaut arī šogad iecerētajā Latvijas Nacionālā archīva veidotajā virtuālajā izstādē “Latvieši Lielbritānijā”.

LVKFFDA arī turpmāk ir atvērts sadarbībai un gatavs pieņemt glabāšanā savam profilam atbilstošus dokumentus. Sūtiet – LVKFFDA Dokumentu saglabāšanas nodaļas galvenais fondu glabātājam Mārim Melderim. E-pasts: maris.melderis@arhivi.gov.lv

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

STĀSTĀM PAR LIKTEŅDĀRZU

Gadu gaitā Likteņdārza radīšanā ar savu darbu vai ziedojumiem iesaistījušies desmitiem tūkstošu cilvēku un daudz iestādes. Projektu atbalstītāju skaits pārsniedz 500 tūkstošus, un Likteņdārzu apmeklējuši viesi no vairāk nekā 50 valstīm. Kā pagājušā gadsimta paaudzes mums atstāja Brīvības pieminekli, tā mēs nākamajām paaudzēm atstāsim Likteņdārzu. Ne tikai piemīnī, bet arī iedvesmai un spēkam. Nākotnei!

Kopš aizvadītā gada ziedotāju pulkam pievienojusies arī ALA, izvirzot atbalstu Likteņdārzam par vienu no savām prioritātēm. Jau otro gadu reklāmas kampaņas risinās arī mūsu laikraksts, sadarbojoties ar uzņēmumu "Kokpārstrāde 98", ko Latvijā vada Gunārs Dzenis. Pievienojieties arī jūs!

SKATU TERASE

Skatu terase veidota harmonijā ar Kokneses pussalu, izceļot tās reljefu. Tā ir vieta, kurā izjust laika plūdumu un rast spēku, lūkojoties likteņupē – no terases paveras gleznains skats pār Daugavu uz Kokneses luterāņu baznīcu.

Skatu terase ir viens no mīlestības visvairāk piepildītajiem ob-

jektiem – to kā laulību ceremonijas vietu iecienījuši jaunie pāri. Ēkas koncepcija pielāgota krasta aprisēm – takas, pa kurām nonāk terasē, un soliņi pāraug ēkā. Savukārt uz pašu terasi ved divi ceļi, kas vijas divos līmeņos – viens stiepjas uz Daugavu, bet otrs – saplūst ar ēku un ļauj nokļūt uz Skatu terases jumta.

Likteņdārza ainavu arhitekts Masuno Skatu terasi bija tikai ieskicējis, tāpēc 2009. gadā Kokneses fonds rīkoja projektu konkursu Latvijas Mākslas akadēmijas un Rīgas Tehniskās universitātes studentiem. 24 darbu konkurencē uzvarēja RTU jaunie arhitekti Laura Laudere un Didzis Jaunzems kopā ar sadarbības partneri arhitektu biroju

"Jaunromāns un Ābele". Terases būvniecība tika pabeigta 2012. gadā, un ēka saņēma Latvijas Arhitektūras gada balvu. Skatu terases foto 2015. gadā publicēta starptautiskajā ainavu žurnālā *International New Landscape*.

Netālu no Skatu terases atrodas Hirosimas Miera akmens, kas pauž aicinājumu uz mieru visā pasaulē un tika dāvināts Likteņdārza patronam Latvijas prezidentam (2007–2011) Valdim Zatleram.

SIRDSAKMENS

Sirdsakmens ir Likteņdārza mīlestības simbols – to veido īpašs sirds formas laukakmens, ko ieraudzījis tēlnieks Ojārs Feld-

bergs. Sirdsakmens ir iemīļota vieta laulību ceremonijām. Tas aicina sajūst gadsimtiem krāto akmeņu enerģiju un priecāties par gleznaino ainavu. Netālu aug Kāzu mežs, kur savā īpašajā dienā kokus stāda jaunlaulātie.

PIRMĀ PASAULES KAĶA IERAKUMI

Strēlnieku piemiņas vietu strēlnieku pulku dibināšanas 100. gadadienā 2015. gadā ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas atbalstu izveidojis tēlnieks Ojārs Feldbergs. Tā sastāv no divām daļām – Latvijas laukakmeņu kompozīcijas, kas simbolizē mājās palikušos, un laukakmeņu rindas, kas izvietota Pirmā pasaules kara ierakumos un simbolizē latviešu strēlniekus. Piemiņas vietu 2015. gada 8. augustā atklāja Latvijas Republikas aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis.

SPORTISTU VETERĀNU PIEMIŅAS VIETA

2013. gada 13. jūlijā Likteņdārzā, lai godinātu Latvijas izcilāko sportistu piemiņu, netālu no Ābeļu alejas tika atklāta īpaša piemiņas vieta "Latvijas sportistiem – dažādu represiju upuriem".

Piemiņas vietu "Latvijas sportistiem – represiju upuriem" veido tēlnieka Ojāra Feldberga izvietoti laukakmeņi. Piemiņas vieta tapusi ar Latvijas Sporta

veterānu – senioru savienības un Latvijas Sporta muzeja iniciatīvu un atbalstu.

LIELAIS KALNS

Starp Draugu aleju un Likteņdārza mežu top Lielais kalns. Tas būs 12,5 m augsts un pavērs skatu uz dārza ainavu. Kalna veidols atspoguļos dabas un laika ritējumu – tā dienvienu nogāzi rotās jauktu koku mežs, bet ziemeļu nogāzi klās ziedu pļava ar Latvijas lauku puķēm. Ziemā ziedu lauks simbolizēs pagātņi, bet pavasarī – dzīvības enerģiju un drosmi atvērties nākotnei.

2015. gadā sākās zemes vākšanas akcija Lielajam kalnam. 2016. gadā ar Vides aizsardzības fonda un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas atbalstu uzsākta Lielā kalna būvniecība. Kalnu plānots sasniegt pa gājēju taku, un tā virsotne būs skatu platforma uz Daugavu un apkārtni dārza ainavu. Kalna uzbūvēšanai nepieciešams 169 160 kubikmetri dažādas struktūras grunts. Apmēram trešo daļu no nepieciešamās grunts Likteņdārza atbalstītāji jau ir saveduši, tostarp, atsaucoties uz Latvijas Televīzijas 2015. gada ziedojumu akciju "Top Latvijas Likteņdārzs!". Katrs zemes vedums tiek reģistrēts un atspoguļots projekta mājaslapā www.liktenadarzs.lv. 2017. gadā "Kokneses fonds" Latvijas Pašvaldību savienības kongresā vērsās pie Latvijas pašvaldībām ar aicinājumu piedalīties materiāla sagādē, atvedot vismaz vienu kravu jebkuņas grunts no katras Latvijas pašvaldības. Likteņdārza Lielais kalns pamazām top!

(Turpinājums sekos)

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palīdz! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:

AS "Citadele banka"

Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

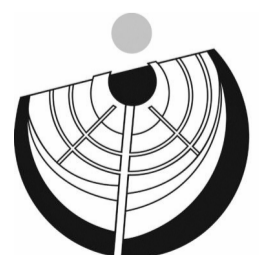
Starpniekbanka ziedojumiem USD:

USA CITIBANK, N.A., NEW YORK

Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas

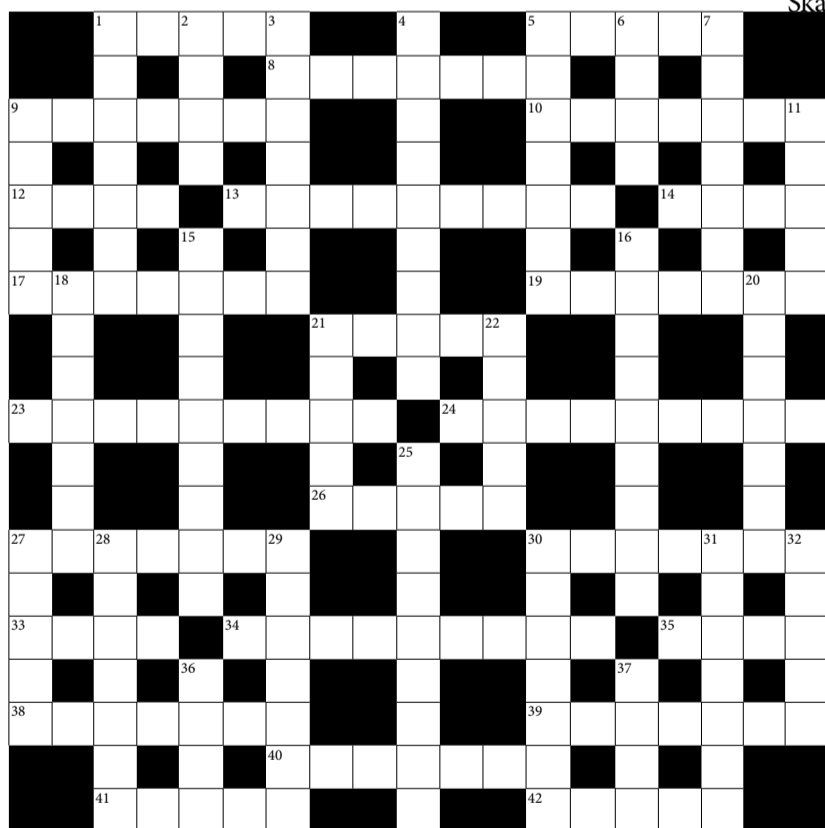
www.liktenadarzs.lv

LIKTEŅDĀRZS

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Skataves mākslinieki. 9. Sadragāts, salauzts kuģis. 11. Somu pirts. 15. Valsts Centrālāzijā. 16. Aparāts atmosfēras spiediena mērīšanai. 18. Aiviekstes pieteka. 20. Vēsturisks artilērijas šāviņš. 21. Dažu sporta spēļu piederumi. 22. Gods un atzinība. 25. Ģipša paveids. 27. Sanešiem bagāta upes ieteka jūrā vai ezerā. 28. Plāns, puscaurspīdīgs kokvilnas vai lina audums. 29. Tiesiskais stāvoklis. 30. Svinīgs mielasts. 31. Garnele. 32. Aina. 36. Sala Mazo Zunda salu grupā Indonēzijā. 37. Valsts galvaspilsēta Eiropā.

Krustvārdu mīklas

(Nr. 15) atrisinājums

Līmeniski. 7. Palaidne.

8. Artemīda. 10. Esteri. 11. Rauna. 13. Raizes. 14. Trītis. 15. Auce. 16. Avista. 18. Sparta. 20. Saiva. 23. Alts. 25. Bels. 27. Kalps. 28. Atipija. 29. Sakss. 30. Smogs. 33. Kandava. 34. Atons.

36. Sava. 37. Suta. 38. Teķis. 40. Stokss. 43. Esejas. 45. Kars. 47. Aktras. 48. Saikne. 49. Skala. 50. Putras. 51. Atmaskot. 52. Studenti.

Stateniski. Pliens. 2. Pirita. 3. Tepat. 4. Sauna. 5. Bedres. 6. Sīrija. 7. Paskvila. 9. Atentāts. 11. Rids. 12. Aula. 17. Tēls. 19. Pils. 21. Alianse. 22. Vaivari. 23. Apogs. 24. Sauka. 25. Bakas. 26. "Santa". 31. Miltrasa. 32. Sams. 34. Atis. 35. Nagasaki. 38. Tors. 39. Sika. 41. Kūkums. 42. Skepse. 43. Espada. 44. Eltons. 46. Skots. 47. Alise.

Līmeniski. 1. Mīlestības dievs seno romiešu mītoloģijā. 5. Augstāko pareizticīgo un katoļu garīdznieku galvassega, kuŗu valkā dievkalpojumu laikā. 8. Pilsēta Kanadā, osta pie Ontario ezera. 9. Pilsēta Zviedrijā, Gotlandes salā. 10. Nepaklausīgs. 12. Lieli papagaiļi. 13. Atbilstošs. 14. Valsts Dienvidamerikā. 17. Nīderlandiešu filozofs (1632-1677). 19. Mehanikas nozare. 21. Guļamvietas uz kuģa. 23. Telpa publiskām lekcijām. 24. G. F. Hendeļa opera. 26. Mītrs tropu mežs Dienvidamerikā. 27. Mākslinie-

ku pirmās uzstāšanās. 30. Viegla konstrukcijas vienstāva pagaidu celtnes. 33. Galdiņspēle. 34. Eiropiešu dots nosaukums ķīniešu augstmaņiem feodālajā Ķīnā. 35. Spožākā zvaigzne Liras zvaigznājā. 38. Savrup, nomaļus. 39. Dāņu fiziķis, ķīmiķis (1777-1851). 40. Salikt. 41. Rakstnieka izteiksmes veids. 42. Vēsturisks novads Zviedrijas dienvidos.

Stateniski. 1. Rotaslietas. 2. Latviešu aktieris (1895-1973). 3. Attīstības faze. 4. Urāna pavardonis. 5. Metalla naudas gabali. 6. Kallu dzimtas lakstaugs. 7.

SPORTS

Kitiju Laksu izvēlas Sietlas Storm

Latvijas valstsvienības un kluba TTT Rīga basketbolistei Kitijai Laksai gaidāmajā Sieviešu Nacionālās basketbola asociācijas (WNBA) draftā sagaidāma vieta pirmajā kārtā, prognozēja pāris Ziemeļamerikas mediji.

Kitija Laksa

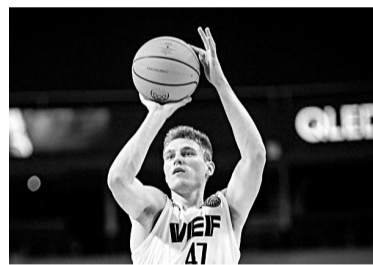
Medijs ESPN paredzēja, ka viņu ar 19. numuru varētu izvēlēties Sietlas Storm vienība. Storm komandai ir diezgan solids sastāvs, un viņi varētu ar šo izvēli skatīties uz nākotni," prognozi pamatoja žurnāliste Mešela Vopela.

Tā arī notika. Laksu 17. aprīlī WNBA draftā izraudzījās Sietlas Storm komanda. Laksu tika izvēlēta pirmajā kārtā ar kopējo 11. numuru, kļūstot par visaugstāk draftēto Latvijas basketbolisti. Pēdējās pāris dienas Laksai bijušas gana trauksmainas, jo pēc lielā notikuma interese ir gan Ziemeļamerikā, gan Latvijā. "Ir liels prieks un gandarījums. Šobrīd viss jau rit mierīgāk, un apzinos to, kas ir noticis. Uzreiz pēc drafta sazinājās gan kluba prezidents, gan treneris, gan mediju pārstāvis. Vajadzēja sniegt

pāris intervijas uzreiz tajā pašā naktī. Tāpat arī tepat Latvijā bijis daudz sarunu, taču tas viss pieder pie lietas. Prieks, ka cilvēkiem ir liela interese un saņemtu atbalstu no viņiem," par pēdējo dienu notikumiem stāstīja Laksa. Latviešu basketbolistei sākotnēji tika prognozēta stabila vieta drafta otrajā kārtā, tomēr pēdējā nedēļā pieauga viņas izredzes tikt izvēlētai jau pirmajā kārtā.

NBA draftam pieteikts Artūrs Kurucs

Latvijas basketbola izlases aizsargs Artūrs Kurucs ir pieteikts 2020. gada NBA draftam, ASV raidorganizācijai ESPN sacīja viņa aģents Artūrs Kalnītis.

Artūrs Kurucs

Kurucs šosezon bija viens no VEF Rīga vienības lideriem. FIBA Čempionu līgā viņš VEF Rīga sastāvā aizvadīja visas 14 grupu turnīra spēles. Vidēji 30,3 minūtēs laukumā basketbolists guva 10,6 punktus, izcīnīja 3,2 atlekušās bumbas, 1,6 reizes rezultātīvi piespēlēja, 0,9 reizes spēlē pārķēra bumbu, 2,4 reizes kļūdījās un sakrāja lietderības koeficientu 7,9.

Uz "starta līnijas" ir vēl viens latviešu basketbolists. 2020. gada Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) draftā Šarlotas Hornets vienībai būtu jāpievērš uzmanība latviešu aizsargam Artūram Žagaram, vēstīts vietnē swarmandsting.com.

Artūrs Žagars

(Turpināts 20. lpp.)

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Kārtojām nodokļu un citus maksājumus Latvijā!

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810
Tālr: 973-746-3075

Atbalsts 20 latviešu skolām ārpus Eiropas

Notikusi naudas līdzekļu sadale ASV, Kanadas, Austrālijas un Dienvidafrikas latviešu skolām. Šogad latviešu nedēļas nogales skolām un vasaras vidusskolām ārpus Eiropas bija pieejams Latviešu valodas aģentūras (LVA) finansējums no Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) budžeta programmas "Valsts valodas politika un pārvalde" 44 820 EUR apmērā. Salīdzinājumā ar 2018. un 2019. gadu, finansējums šogad ir pieaudzis par 20–25%. To arī šogad administrē Pasaules brīvo latviešu apvienība (PBLA). Pieteikumu iesniegšana konkursam noslēdzās 23. martā, kopā saņemti 21 skolas pieteikumi, no kuriem viens pieteikums skolas nometnei tika pārcelts uz konkursa pasākumu sadaļu.

Konkursa Finanču komisija, ko veido PBLA Izglītības padomes locekļi, skolas vērtēja pēc stingriem kritērijiem, kas bija noteikti konkursa nolikumā. Komisija vērtēja gan skolēnu un mācību stundu skaitu attiecīgajā skolā, gan arī līdzekļu pieprasījuma mērķu atbilstību nolikumam. Rezultātā finansējums EUR 44 820 apmērā sadalīts šādi: 11 skolas ASV (tai skaitā vasaras vidusskola "Kursa") saņems 25 660 EUR; piecas skolas Austrālijā (tai skaitā Annas Ziedares Vasaras vidusskola) – 12,600 EUR; trīs skolas Kanadā – 5817 EUR; viena skola Dienvidafrikas Republikā – 743 EUR. Vidēji vienai skolai piešķirts ir ap 2135 EUR; lielākā summa, ko saņem viena skola ir nedaudz virs 5000 EUR, bet mazākā – 420 EUR. Lielākās summas tika piešķirtas skolām, kurām ir augstākas telpu īres izmaksas, kā arī lielāki apdrošināšanas izdevumi.

Sakarā ar Covid-19 pandēmiju arī diasporas skolas pasaulē mēģina pielāgoties jaunajiem apstākļiem savās valstīs, kur

klātienē pulcēšanās ir aizliegta. Daudzas skolas ārkārtas situācijas apstākļos darbojas attālināti, tiekoties tiešsaistes platformās. Vairāki desmiti diasporas pedagogu, tajā skaitā arī ASV, Austrālijas un Kanadas latviešu skolu skolotāji, šobrīd piedalās LVA organizētajos ClassFlow apguves intensīvajos tālmācībasursos, lai nodrošinātu interaktīvas nodarbības savu skolu audzēkņiem. Tādēļ arī finansējumu saņēmušās diasporas skolas ir aicinātas pielāgot un nepieciešamības gadījumā mainīt finanšu izlietojuma mērķi, iepriekš to saskaņojot ar PBLA. Skolas ir mudinātas iegādāties tiešsaistes mācību platformu lietošanas abonementus, nepieciešamo tehnisko aprīkojumu attālināto mācību nodrošināšanai u.tml.

Līdz brīdim, kad būs skaidrs, vai pasākumus rudenī būs iespējams īstenot klātienē, ir atlikta konkursa otra daļa, t.i. izglītojošo pasākumu (semināru, kursu, meistarklašu, konferenču) atbalsta sadale. LVA finansējums no IZM budžeta programmas "Valsts valodas politika un pārvalde" izglītojošu pasākumu nodrošināšanai ārpus Eiropas šogad ir 37 800 EUR.

PBLA Izglītības padome un LVA izsludināja konkursu diasporas latviešu skolu un izglītojošu pasākumu atbalstam valstīs ārpus Eiropas šī gada 14. februārī. Kā noteica konkursa nolikums, finansējumam drīkstēja pieteikties latviešu skolas ASV, Kanadā, Austrālijā, Dienvidamerikā un Dienvidāfrikā. Konkursu nolikumi pieejami LVA mājaslapā www.valoda.lv un PBLA mājaslapā www.pbla.lv/izglitiba/. Eiropas latviešu nedēļas nogales skolu finansējumu administrē Eiropas Latviešu apvienība.

RAITS EGLĪTIS,
AIJA OTOMERE

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
e-pasts: matiss@ska.lv
+371 28390346

Latvijas un ASV kopuzņēmums BALVINAMI piedāvā:

- ** Pirkat Jūsu daudzdzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā
- ** Namu apsaimniekošanu un juridisko pārstāvēšanu Latvijā

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)
abatarags@optonline.net
A.Padegs 845-462-3317 (NY)
apadegs@optonline.net

MEKLĒJAM PARTNERI RUPJMAIZES TIRGOŠANĀ,

lai atvieglotu patreizējo darba slodzi, kā arī, lai sagādātu iespēju tirgu paplašināt.

Kandidātam (vai kandidātei) ir iespēja nākotnē ieņemt vadošo lomu uzņēmumā. Tuvāka informācija zvanot:

Jānim 301-512-3813.

Varat arī apskatīt rakstiņu „Why am I marketing rye bread“ link: <https://bit.ly/3ebqp9p>

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: pārcelšanās (uz vai no Latvijas), jūras transports, gaisa kravas un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

Aprīlī plānoto paku sūtījumu atliksim uz maiju!

Skat. lūdzu info. nākamās laikraksta LAIKS numuros un www.lasl.com!

Ar jautājumiem lūdzam: zvanīt: 1-888-LATVIAN • rakstīt: info@lasl.com

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

LRFA.org
215.635.4137

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

Mēs klusējot paliekam...
Vēji šalko un mierina mūs.
Bet Tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Ir, bija un vienmēr būs.

18. aprīlī no mums šķīries Latvijas patriots **VISVALDIS LĀCIS**.
Dziļās skumjas un skaudra sāpe sirdīs par patiesi godprātīgu, atbildīgu darbinieku,
lieliska cilvēka cienījamo mūžu un viņa padarītajiem darbiem.

„Daugavas Vanagu“ centrālā valde, prezidijs un
biedrība „Daugavas Vanagi Latvijā“

Mūžībā aizgājis

JĀNIS STRĒLNIEKS

Dzimis 1938. gada 8. jūlijā Kursišu pagastā, Latvijā,
miris 2020. gada 29. janvārī Indianapolē, Indiānā ASV

Viņu mīļā piemiņā paturēs
BRĀĻI ANDRIS, VILNIS UN MĀSA MĀRA AR ĢIMENĒM,
KĀ ARĪ RADI UN DRAUGI ASV UN LATVIJĀ

“Augšā aiz zvaigznēm, tur tiksies reiz mīļi...”

No mums šķīrusies mūsu mīļā līdzgaitniece un draudzene

MILDA NADIJA (NANIJA) PĒTERSONE, dzim. MIEZĪTE

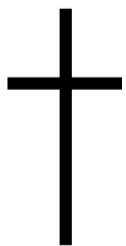

Dzimusi 1925. gada 7. novembrī Jelgavā,
mirusi 2020. gada 15. aprīlī Manchester, NJ

Par viņu sēro un mīļā piemiņā paturēs
DAUDZIE DRAUGI PUTŅU CIEMĀ, MANCHESTER, NJ

Ir tuvām sirdīm grūta šai brīdī šķiršanās,
Bet mīlestībā gūta, tā nekad neatstās,
Tā skan kā gaiša dziesma, tā mūžam zaļais zars,
Kad izdzīst dzīves liesma, kā izdzīst sveces stars.
(Nikolajs Kalniņš)

Dieva mierā aizgājusi

RUTA SARMĪTE STIEBRIS, dzim. SIDRABS

Dzimusi 1933. gada 13. decembrī Valmierā,
mirusi 2020. gada 16. aprīlī Ņudžersijā

Mīlestībā un sērās viņu piemin
MĀSA BAIBA SIDRABS LENŠS AR ĢIMENI, MEITA ANDA HODAPP AR ĢIMENI UN
DĒLS VALDIS STIEBRIS AR ĢIMENI
RADI UN DRAUGI AMERIKĀ UN LATVIJĀ

Aiz katra paliek dzīve
Un pasacītais vārds,
Bet atmiņas tik dārgas
Sirds ilgi saglabās.

SARĪKOJUMI

SARĪKOJUMI
Redakcija lūdz lasītājus
sazināties ar sarīkojumu
un dievkalpojumu rīkotā-
jiem, precizējot, vai pare-
dzētie sarīkojumi notiks
vai tie ir atcelti!

LOSANDŽELOSA (CA)
Losandželosas latviešu namā
(1955 Riverside Dr., Los An-
geles, CA 90034).
Visidievkalpojumi aprīlī ir at-
celti.

SIETLA (WA)
Sietlas latviešu sabiedriskais
centrs (11710 3rd Ave. N. E.
Seattle, WA 98125). Mājas lapa:
www.seattlatviancenter.com

SV. PĒTERSBURGA (FL)
Sv. Pētersburgas latviešu bied-
rība (5220 Brittany Dr. S, Apt.
1410, St. Petersburg, FL 33715),
tālrunis: 727-8272338.

Uzmanību! Mainījusies bied-
rības Facebook lapa, lūdzam
sekot mūsu jaunajai lapai „Lat-
viesu Biedrība St. Petersburg
FL“. Sīkāku informāciju par pa-
sākumiem var uzzināt Biedrības
Facebook lapā vai zvanot Dacei
Nebarei Tel: 917-755-1391

TĒRVETE
Valdes sēdes – katru ceturtd-
dien 19:30 Centrā.

Pensionāru sanāksmes pirm-
dienās, 13:00, Info: 514-992-
9700. www.tervete.org

ZIEMEĻKALIFORNIJA
(425 Hoffman Ave, San Fran-
cisco), Info: www.zklb.word-
press.com, ZKLB sekr. un infor-
māc. daļas vadītāja Una Veilande
tālrunis: 408-813-5104, e-pasts:
una.veilande@gmail.com.
Katru otrdienplkst. 20:00 koņa
mēģinājums.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut.**
Trimdas dr.: (58 Irving st,
Brookline MA 02445). Info:
617-232-5994, e-pasts: bosto-
nastrimdasdraudze@gmail.
com, tālrunis: 617-232-5994. Māc.
Igorš Safins. Tālrunis: 617-935-
4917. E-pasts: igorssafins@
gmail.com. Runas stundas treš-
dienās 10:00 – 15:00. **Dievk.**
notiek 11:00. Dievk., 12:00
Bībeles stunda.

**Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas
dr.:** (6551 W Montrose Ave,
Chicago IL 60634), tālrunis: 773-
725-3820; E-pasts: cianasdrau-
dze@gmail.com; www.face-
book.com/Čikāgas-Ciānas-
draudze-255043897965234.
Dievk. notiek svētdienās 10:00.
Pēc Dievk. kafijas galds. Māc.
Gundega Puidza, tālrunis: 773-736-1295;
mājas: 708-453-0534, E-pasts: puidza@yahoo.
com.

**Čikāgas latv. ev. lut. Sv. Pē-
terā dr.:** (450 Forest Preserve Dr,
Wood Dale IL 60191). Tālrunis:
630-595-0143. Māc. Ojārs Frei-
manis. Dr. pr. Uldis Pūliņš.
Dievk. notiek svētdienās 10:00.
Pēc Dievk. kafijas galds.

Čikāgas latv. baptistu dr.:
(820 Ontario St, Oak Park, IL
60302). Māc. Oļģerts Cakars.
Tālrunis: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr.:
(10705 West Virginia Ave, Lake-
wood, CO 80226). Birojs atvērts
ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00.
E-pasts: reglite@aol.com
Dievk. notiek svētdienās 9:30.
Pēc Dievk. sadraudzība.

**Detroitas Sv. Paula latv. ev.
lut. dr.:** (30623 W. Twelve Mile
Road, Farmington Hills, MI
48334). **Dievk. notiek svēt-
dienās 10:00.** Seko sadraudzības
stunda.

**Dienvidfloridas latv. ev. lut.
dr.:** Shepherd of the Coast Luth.
Church (1901 E Commercial
Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308).
Info: Ilze Folkmane Gibbs,
e-pasts: folkmane@hotmail.
com Info: Andrejs Jugs, tālrunis:
561-447-9050. **Dievk. notiek
14:00.** Pēc Dievk. visi lūgti pie
kafijas galda!

**Dienvidkalifornijas latv. ev.
lut. dr.:** baznīca (1927 Riverside
Dr., Los Angeles CA 90039).
**Dievkalpojumi notiek plkst.
11:00**

Mums visi dievkalpojumi
aprīlī ir atcelti.

3. maijā plkst. 11.00 Ģimenes
dienas dievkalpojums; pēc diev-
kalpojuma draudzes pilnsa-
pulce baznīcas lejas zālē.

17. maijā plkst. 11.00 dievkal-
pojums ar dievgaldu, diakone
Guna Reina

**Džamaikpleinas Trīsvienī-
bas latv. ev. lut. dr.:** Unitarian
Congregational Parish of Norton
(2 W Main St, Norton, MA
02766). **Svētdienās 11:00 Dievk.**
ar dievg. Kalpo mācītājs Dr.
Jānis Keggi, draudzes sekretāre
Zigrīda Kručkova, tālrunis: 617-
323-0615.

**Filadelfijas latv. ev. lut. Sv.
Jāņa dr.:** (301 N Newtown Street
Road, Newtown Square, PA
19073), tālrunis: 6103532227. Māc.
Ieva Dzelzgalvis

9. maijā UTENIS – draudzes
īpašumā no plkst. 8:00 am līdz
2:00 pm.

Grandrapidulav. ev. lut. dr.:
Faith Lutheran Church. 2740
Fuller Ave NE, Grand Rapids MI
49505

Tālrunis: 616-361-6003. Māc.
prāv. Ilze Larsen, tālrunis: 269-214-
1010. Dr. pr. Ivars Petrovskis,
tālrunis: 616-975-2705. **Dievk. no-
tiek 2x mēnesī 10:00.** Pēc
Dievk. kafijas galds.

**Kalamazū latv. apv. ev. lut.
dr.:** (122 Cherry Hill St, Kalamazoo
MI 49996). Māc. A. Graham.
Dievk. notiek 10:00. Pēc Dievk.
kafijas galds.

Kalamazū latviešu ev. lut.
apvienotā draudze seko notei-
kumiem un pašlaik nenotur
dievkalpojumus baznīcā, bet arī
mums nav nolemts datums, kad
dievnamu atkal atvērs.

Svētdienu svētbrīži māc. A.
Graham vadībā notiek plkst.
10:00 (pēc austrumu laika)
virtuālā vidē. Facebook **mājas
lapa** Latvian Lutheran united
church in Kalamazoo, un You-
tube, atrodot kanālu Latviešu
apvienotā draudze Kalamazoo.

**Klīvlandes apvienotā latv.
(Turpināts 19. lpp.)**

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) **Draudzes Dievk. notiek svētdienās 11:00. Bībeles stundas notiek 10:00 katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā.** Baptistu dr.: *Bethel Baptist Church* (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) dievk. Notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510). Māc. Gija Galiņa, tālr.: 402-475-8106. Dr.pr. Kārlis Indriks, tālr.: 402-438-3036. **Dievk. notiek 1. un 4. svētdienā 10:00.** Otrajā svētdienā Dievk. angļu valodā. Pensionāru saiets katru otro ceturtdienu.

Mančesteras latv. ev. lut. dr.: (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr.pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.: (1853 N 75th Str, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Māc. Janis Ginters tālr.: 2607975695 **Draudzes priekšnieks:** Andrejs Junge tālr.: 4144166157. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.**

Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Pēc Dievk. sadraudzība.

Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.: *Trinity Latvian Church* (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org Dievk. vada dr. pr. Jānis Mateus un Vik. Zvirgzds. tālr.: 5144812530, e-pasts: prez@draudze.org. Dievk. kalpojumi Centrā.

Ņūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: *Draudzes dievnams* (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ 08816). Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com. **Dievk. notiek 13:30.**

21. maijs 11:00 Debesbraukšanas dienas svētbrīdis; Bībeles stunda.

31. maijs 13:30 Dievk. kalpojums ar dievgaldu – Vasarsvētki.

Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: Jonkeru bazn, 254 Valentine Ln, Yonkers NY
Salas bazn, 4 Riga Ln, Melville NY

St. Andrew bazn, 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ
Seafarers, 123 East 15th Street, New York, NY

Priedaine, 1017 State Rte 33, Freehold NJ

Salas bazn. plkst. 10:30 dievk., māc. Saliņš.

Ročesterasev. lut. Krusta dr.: *Atonement Lutheran Church* (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm Str, Saginava, MI 48602)

Mācītāja Biruta Puiķe-Wilson, mob. (269)2675330. Kontaktpersona *Mary Beth Dzirnis*, mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnis@chartermi.net

Dievk. kalpojumi vienreiz mē-

nesī, 1:00 pēcpusdienā, seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: *Ascension Lutheran Church* (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san.rr.com. Pēc Dievk. kafijas galds.

6. jūnijs plkst. 12.00 diakone Guna Reins. Aizvesto Piemiņas Dievk. kalpojums; kafijas galds ar groziņiem.

Sentluisas latv. ev. lut. dr.: *Christ Lutheran* bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudiņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314 457 1830, kalninsirene@gmail.com.

Sietlas ev. lut. dr. (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125)

Dievk. kalpojumi notiek 10:30. Prāveste D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net. Baznīcas mājaslapa: www.seattlatvianchurch.org

Dievk. kalpojumi un sarīkojumi Sietlas latviešu centrā ir atcelti līdz aprīļa beigām.

Skenektēdijas latv. ev. lut. dr.: *Trinity Lutheran Church* (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart.

Nākamais dievk. kalpojums ir paredzēts 17. maijā.

St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.: **Dievk. notiek 14:00 katru pirmo un trešo svētdienu** *Faith Lutheran* baznīcā (2601 49th Str. N, St. Petersburg, FL), Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935

Sv. Pētersburgas latviešu ev. luterāņu draudzes ziņas:

Draudzes mācītājs Aivars Pelds, Draudzes priekšniece Aija Norbergs.

Par visiem neskaidriem jautājumiem var griezties pie mācītāja 727-368-0935.

Draudzes locekļu ziedojumus pirms katra dievk. kalpojuma vai pa pastu pieņems draudzes kasiēris Andris Ritums. **Lūdzu, centieties ziedot!**

Pasta adrese: 2862 *Weathersfield Ct. Clearwater, FL 33761.*

Draudzes altāra ziedu kārtotāja ir Kitija Treimanis. Lūdzu, esiet atsaucīgi, atvieglotiet viņas darbu un piesakieties viņai pa tālruni: 727-540-9078.

Tērvete – Trīsvienības draudze: Dievk. kalpojumi centrā. tālr.: 514-992-9700, www.draudze.org. Māc. Zvirgzda tālr.: 613-400-3288, e-pasts: zvirgzds@me.com. Māc. Jānis Mateus.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 *Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1*), tālr.: 6479865604, E-pasts: grietins@gmail.com. Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 9053385613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom.pr. Maija Sukse, tālr.: 4162214309.

Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.: *Draudzes nams* (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@gmail.com Info: www.dcdraudze.org **Mācītāja prāv. Anita Vārsberga Pāža, mob. tālr.: 301-302-3270, e-pasts:** macanit-avp@gmail.com, dr.pr. Dace Zalmane (tālr. 703/442-8458 un e-pasts: dzalmanis@yahoo.com).

Lūgums sūtīt **SARĪKOJUMU** un **DIEVKALPOJUMU** ziņas uz e-pastu: rigaven@aol.com – Inese Zaķis – ne vēlāk kā **PIEKTDIENĀS.**

Līdzjutība

*Nem mūsu mīlestību, lai Tev nesalst,
Nem siltus vārdus tālā ceļā līdz...*

Mūžības ceļā devusies

VIJA MANGULIS (dzim. Blumfelds)

Skumju brīdi izsakām visdziļāko līdzjutību meitām Mārai un Antrai.

RUDZIŠI – DACE, DIANA, VALDA, HELMARS, ROBERTS

Mūsu loceklis

Fil! GUNĀRS BLUMBERGS, Lettg!

Dzimis 1937. gada 21. maijā Mazsalacā, Latvijā,
miris 2020. gadā 5. aprīlī *Glenview, IL, ASV*

Viņu mīļā piemiņā paturēs
ČIKĀGAS KORPORĀCIJU KOPA

Mūžībā aizgājusi mūsu mīļā mamma, vecmāmiņa un vecvecmāmiņa

VIJA MANGULIS,
dzim. **BLUMFELDS**

Dzimumsi 1932. gada 12. aprīlī Tukumā, Latvijā,
mirusi 2020. gada 16. aprīlī *Hackettstown, NJ*

Mīlestībā viņu piemin
MĀRA AR ANDREJU, KRISTINA, MARKUS, ALDIS UN JUSTĪNE
ANTRA AR LAJOS, ANDRIS, APRIL, VALDIS, LITA, PAT UN MAZMAZDĒLS HENRIK

*Tā aiziet mūsu mīļie,
Aiziet no ikdienas rūpēm
Mierā un klusumā prom.
Paliek vien dvēseles gaisma...*

Pie Dieva aizgāja
mūsu mīļā māsa

EMĪLIJA KAIRYS,
dzimusi **ULDRIKIS**

Dzima 1929. gada 7. decembrī Rucavā, Latvijā,
mira 2020. gada 6. aprīlī *Windsor, On, Kanadā*

Sēro māsas
AUSMA DONOVAN UN
ANITA ŠENFELDS AR ĢIMENĒM

Dieva mierā aizgājis

GUNĀRS BLUMBERGS

Dzimis 1937. gada 21. maijā Mazsalacā, Latvijā,
miris 2020. gadā 5. aprīlī *Glenview, IL, ASV*

*Laimīgs, kas tic savam sapnim,
Saulē tam nenoriet.
Arī ziemas gaisā
Vasaras puķes tam zied.*

(Kārlis Skalbe)

Mīļā piemiņā viņu paturēs
VIJA UN IVARS BĒRZIŅI
ALVIS ZUNTAKS UN EDWIGE QUANEUX

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

(Turpināts no 17. lpp.)

Tiek izteikts viedoklis, ka Šarlotes *Hornets* vajadzētu apsvērt otrajā kārtā aizrunāt latviešu aizsargu par spīti tam, ka līdz šim viņam Spānijas klubā Badalonas *Juventut* nav bijusi liela profesionālā pieredze. Tiek uzsvērti viņa vidēji 18,9 punkti, 6,3 piespēles un 1,9 pārtvertas bumbas spēlē sudraba medaļu iegūšanā Latvijai Eiropas U-18 čempionātā basketbolā Rīgā 2018. gadā.

Basketbola klubs TTT Rīga cer uz turpinājumu

Vēl pirms Covid-19 krīzes parādījās informācija, ka sieviešu basketbola Eirolīgas komandai *TTT Rīga* ir finanču problēmas. Klubs pat nespēj nodrošināt spēlētājam algu izmaksu un nākotne ir apdraudēta komandai, kas ar zelta burtiem ierakstīta Eiropas un pasaules basketbola vēsturē. *TTT* meitenes 18 reizes izcīnīja Eiropas valstu čempionvienību kausu, 21 reizi uzvarēja sieviešu basketbola lielvalsts Padomju savienības čempionātā, bet par unikāliem sasniegumiem laika posmā no 1958. līdz 1987. gadam klubs ierakstīts arī Ginesa rekordu grāmatā. Ar Rīgas domes un uzņēmuma "Rīgas satiksme" atbalstu 2007. gadā izveidoja nodibinājumu „Basketbola klubs TTT Rīga”, kas uzņēmās rūpes par komandu ar leģendāro nosaukumu. Šosezon Eirolīgā *TTT Rīga* startēja ar mazāko budžetu, tādēļ rezultāti nevarēt būt par iemeslu, kādēļ darba devēji nepilda līgumsaistības. Ja komanda būtu aizbraukusi uz pēdējo Eirolīgas spēli, ko martā jau ietekmēja pandēmija, *TTT* šosezon Eiropā būtu labāko 12 komandu skaitā. Tomēr meitenes algu vēl šogad nav saņēmušas, lai gan komandas ģenerālmenežeris Egils Lūsis uzskata, ka jautājums tuvākajā laikā tiks atrisināts. Savs vārds, būt vai nebūt *TTT*, ir sakāms arī divkārtējai olimpisko spēļu čempionei Uljanai Semjonovai. Viņa atgādināja, ka 24 gadus nospēlēja *TTT*, tādēļ veterānei būs ļoti sāpīgi vairs nedzirdēt savas komandas vārdu. „Tā nedrīkst, vienalga kādu, bet komandu ir jāuztur,” piebilda leģendārā basketboliste.

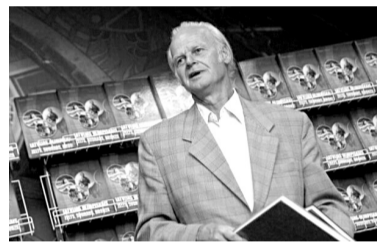
MXGP posms Ķegumā pārcelts uz 12. jūliju

Pasaules čempionāta motokrosā (MXGP) Ķeguma posms, kuŗa sākotnējā norise bija plānota 14. jūnijā, pēc organizatoru lēmuma pārcelts uz 12. jūliju, vēstīts MXGP mājaslapā. Izmaiņas sezonas kalendārā tika veiktas pandēmijas radīto seko dēļ. Lai nodrošinātu braucēju, līdzjutēju un pārējo personu drošību, tika pieņemts lēmums pārcelt vairāku posmu norises laikus. Šāds solis tika sperts, sadarbojoties Starptautiskajai Motosporta

federācijai (FIM), *FIM Europe* un konkrēto posmu organizātoriem. Pirmās izmaiņas skars Krievijas posmu, kuŗš no 7. jūnija pārcelts uz 5. jūliju, bet tālāk sekojošais Ķeguma *Grand Prix* notiks par mēnesi vēlāk, nekā plānots iepriekš – 12. jūlijā.

LOK un LOSF palīdzēs Jānim Lūsim

Latvijas sporta leģenda Jānis Lūsis šobrīd cīnās ar smagu slimību, tāpēc Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK) un Latvijas Olimpisko sociālais fonds (LOSF) sniegs atbalstu viņam medikamentu iegādē, informēja LOK.

Izcilā Latvijas šķēpmetēja Jāņa Lūša ārstniecības 12 mēnešu periodam nepieciešami medikamenti (13 iepakojumi), kuŗa viena iepakojuma izmaksas ir 7 190, 71 eiro, bet kopējās ārstniecības kursa izmaksas ir 93 479,23 eiro. Nacionālais veselības dienests (NVD) paredz kompensāciju 14 228,72 eiro apmērā jeb 1 094,51 EUR par katru iepakojumu. Līdz ar to trūkstošo summu jeb 6 096,20 eiro katru mēnesi nepieciešams nodrošināt papildus. Jāņa Lūša ģimenes rīcībā šādu līdzekļu nav. Šobrīd ir iegādāts viens iepakojums medikamentu aprīļa mēnesim, ko nodrošināja NVD un *Ziedot.lv* akcijas "Palīdzība Jānim Lūsim" saziēdotie līdzekļi. LOK valde uzdevusi LOSF, sākot ar maiju, nodrošināt nepieciešamo ikmēneša līdzmaksājumu medikamentu iegādei. Vienlaikus tiks sagatavota vēstule Izglītības un zinātnes ministrijai (IZM) pārskatīt valsts budžeta piešķirumu LOK un LOSF, lai nodrošinātu iespēju veikt līdzmaksājumu. LOK lūgs sniegt finansiālu atbalstu Jāņa Lūša ārstniecībai Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) prezidentam Tomasam Bacham un Starptautiskās vieglatlētikas federāciju asociācijas (WA) prezidentam Sebastjānam Ko.

Aicinām Latvijas sporta veidu federācijas, sportistus, trenerus un ikvienu iesaistīties palīdzības sniegšanā Jānim Lūsim, ziedojot labdarības organizācijas "Ziedot.lv" mājaslapā internetā. Jānis Lūsis ir trīs Olimpisko spēļu medaļnieks – zelta, sudraba un bronzas. Desmitkārtējs Latvijas čempions, četrkārtējs Eiropas čempions (1962, 1966, 1969, 1971), divpadsmitkārtējs PSRS čempions un divkārtējs pasaules rekordists – 91,98 m (1968) un 93,80 m (1972) šķēpa mešanā. 1987. gadā WA viņu atzina par visu laiku izcilāko šķēpmetēju pasaulē. 2014. gadā uzņēmts WA Slavas zālē par sevišķu ieguldījumu vieglatlētikas sportā.

205 kilometri ar velosipēdu

11. aprīlī Eiropā viena no lielākajām ielu sporta un kultūras organizācijām *Ghetto Games* izaicināja sevi un apkārtnējos, radot programmu "Esi kustīgs online" ar mērķi, pievērst Latvijas sabiedrību sportiskām aktivitātēm arī šajā ārkārtas situācijas laikā, kad nav iespējams apmeklēt sev ierastās sporta zāles un laukumus. Dalībnieki astoņu dienu laikā veica dažādas sev izvēlētās distances, pārvarot grūtības un izaicinot sevi ikdienas ritmā sasniegt arvien jaunus rezultātus.

Latvijas telpu futbola izlases spēlētājs Matīss Babris 16. aprīlī izaicināja sevi *Ghetto EKO Games* ietvaros un mēroja 205 kilometru gaŗu maršrutu Rīga-Preiļi, lai pierādītu, ka viss ir iespējams un nevajag baidīties no lietām, ko iepriekš neesi darījis, ziņo organizatori.

Matīss Babris

Izaicinājumu pieņēma arī Matīss Babris, un 16. aprīļa rītā uzkāpa uz sava velosipēda un mēroja 205 kilometru gaŗo ceļu uz mājām – Preiļiem. Kā pats Babris atzīst, tad doma par šādu izaicinājumu jau bijusi divus gadus. "Braucienā plānoju divas nedēļas, sakārtoju uzturu, pāris dienas pirms brauciena sāku uzņemt ļoti daudz ogļhidrātus, kuŗi veidoja papildus enerģijas krātuves," stāsta futbolists. "Būtuiski ir pareizi saplānot ceļu, lai tajā būtu arī pietur punkti, brīdis atelpai, un tiktu ievērots veiksmīgs brauciena ritms."

Toms Skujiņš labāk iepazīst sevi

Toms Skujiņš šobrīd Spānijā dzīvo viens pats un turpina aktīvi trenēties, saglabājot cerību, ka gada otrajā pusē sacensību sezona atsāksies. Sarunā ar *Sportacentrs.com* viņš pastāstīja par pirmo pieredzi un grūtībām ārvalstu komandā, kā arī minēja to, ka ir domājis par grāmatas rakstīšanu.

„Motivācijas zudums treniņiem nav bijis. Šobrīd labāk sevi iepazīstu, un man nav bijušas problēmas trenēties un fiziski kustēties. Lai kādi treniņi būtu, man patīk sevi fiziski nogurdināt un kaut ko tajā dienā sasniegt. Grūtāk būtu, ja es nevarētu trenēties. Mēs visi treniņos braucām

kopā, un mums bija diezgan līdzīga treniņprogramma, bet to, ko es vairāk novērtēju, ka viņi treniņu laikā veica krietni vairāk laktātu testu. Tas ir kaut kas, ko iepriekš nebiju tik daudz darījis. Šogad pievērsos domai, ka jātrenējas ar kvalitāti un zinātni. Ja iepriekš gada laikā parasti veicu vienu testu un pēc tā trenējos visu sezonu, tad tagad testus veicu biežāk. Sezonas sākumā bija labs plāns, bet tagad viss ir uz pauzes."

Daumanta Dreiškena treniņi

Viens no visu laiku labākajiem Latvijas bobsleja stūmējiem Daumants Dreiškens pagājušajā sezonā nēstartēja, pievērsoties trenera darbam. Savukārt gaidāmajā sezonā, iespējams, viņš atgriezīsies sacensību apritē kā stūmējs. Izmantojot sporta spēļu terminoloģiju, viņš šosezon bobsleja varētu būt kā "spēljošais treneris", intervijā TVNET atzina pašlaik 35 gadus vecais Dreiškens.

Daumants Dreiškens // FOTO: LETA

Kas vasarā treniņnometnēs ir pats grūtākais? Dreiškens: Kā nu kuram. Mūsu standarts ir svaru treniņi un vieglatlētika. Citam grūtākais varbūt ir svaru treniņi – kuŗš iepriekš nav strādājis ar štangu, tas vairāk mokās svaros. Citam varbūt grūtības sagādā skriešana un leķšana, ja nav pamatu vieglatlētikā. Vecajiem viss ir zināms, bet jaunajiem sanāk saskarties ar dažādām grūtībām. Tā kā es šo vasaru aizvadu nedaudz atvieglotā režīmā, man visi treniņi liekas baudāmi. Visu daru ar prieku. Salīdzinot ar karjeras sākumu, pēdējās vasarās ar mazāku piepūli varam sasniegt to pašu rezultātu. Agrāk treniņiem veltījām daudz vairāk laika, dažkārt pat pārāk daudz un darījām ko lieku. Tagad tie treniņi nav tik grūti, jo pareizāk trenējamies.

Volejbolists Buivids Šveicē maina klubu

Latvijas volejbola izlases spēlētājs Edvarts Buivids Šveicē nomainījis gan vienu *Lindaren* zīmola klubu pret otru, no Lucernas pārceļoties uz valsts spēcīgāko vienību *LINDAREN Volley Amriswil I*, gan pozīciju, nākamajai sezonai tiekot ņemtā komandā kā otrā tempa uzbrucējam. Šosezon Latvijas izlases diagonālā spēlētāja Edvarta Buivida pārstāvētā *LINDAREN Volley Luzern* Šveices meistarsacīkšu pamatturnīrā ieņēma trešo vietu, pārvarēja ceturtdaļfināla sliekšni, bet tad čempionāts tika

apturēts, tā arī neatsākoties. Bija pēc sezonas pārrunas ar latvieti arī Lucernas klubam, taču par savu jaunieguvumu paziņoja *"LINDAREN Volley Amriswil I"*. "Tā ir Šveices profesionālākā komanda gan treniņu, gan visa nepieciešamā personāla ziņā," savu izvēli pamato Edvarts. "Ir patīkami, ja nav jādomā ne par ko citu kā tikai treniņiem un spēlēm." Interesanti, ka pieaugušo volejbolā pārsvarā par "diagonāli" spēlējusajam Buividam ir līgums ar Šveices čempionāta lidervienību kā "pusītei" vai otrā tempa uzbrucējam, kas bez piedalīšanās uzbrukumā nospēlēs uzliet pieņēmumus arī servju uzņemšanā.

Edgars Pukinskis par kratīšanu LFF

16. aprīlī Valsts ieņēmumu dienests (VID) uzsāka procesuālas darbības LFF telpās. Kriminālprocess sāksies par grāmatvedības un statistikas informācijas noteikumu pārkāpumiem, izvairīšanos no nodokļu nomaksas un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.

Edgars Pukinskis

Esošajai situācijai, kuŗā Latvijas Futbola federācija (LFF) sadarbojas ar Valsts ieņēmumu dienestu (VID), sniedzot visu pieprasīto informāciju dienesta veikto procesuālo darbību ietvaros, ir jāpalīdz federācijai atbrīvoties no tās vēsturiskā mantojuma, uzsver LFF ģenerālsekrētārs Edgars Pukinskis. VID šajā procesā no mums pieprasa un mēs tam sniedzam lielu apjomu ar finanču dokumentāciju, kas skar LFF darbības nodokļu nomaksas kontekstā teju desmit gadu periodā," skaidro LFF ģenerālsekrētārs. "Tāpat, ka šis process VID ļaus izdarīt atbilstošus secinājumus un ka šie secinājumi palīdzēs mums kā organizācijai atbrīvoties no, ja to tā var saukt, vēsturiskā mantojuma. Ja pār kādām vēsturiskajām federācijas vai tās amatpersonu darbībām ir kāda aizdomu ēna, un tam ir attiecīgs pierādījumu klāsts, tam noteikti ir jānes attiecīgas un likumā paredzētas sekas. Latvijas futbols un tā sakārtošanās process to ir pelnījis."

LFF sniegs papildu atbalstu klubiem

Latvijas Futbola federācijas (LFF) valde vienojusies par papildu atbalsta nodrošināšanu LFF biedriem, kā arī LFF administrācija vērsusies Ministru kabinetā ar aicinājumu pilnveidot dikstāves pabalstu piemērošanas noteikumus.

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS